

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

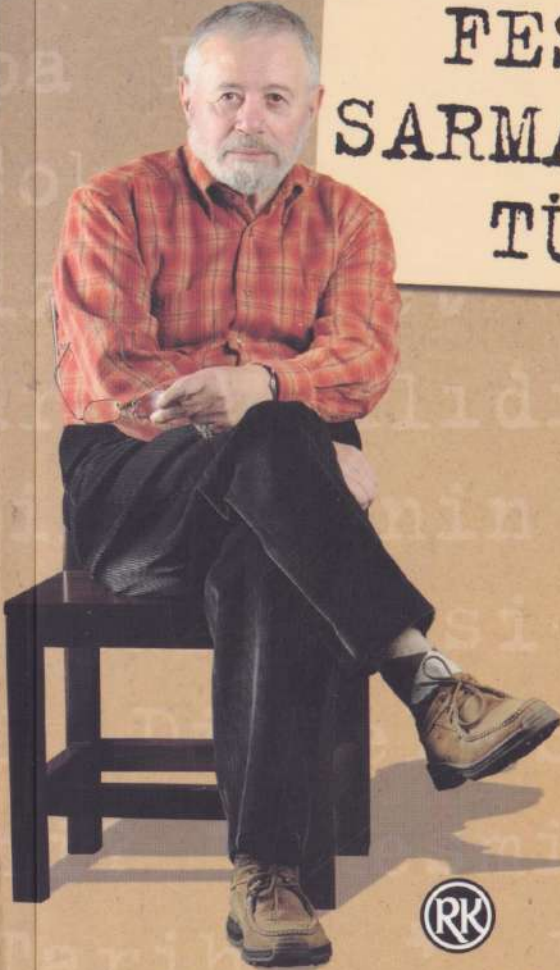
- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ÖZDEMİR İNCE

FESATLAR SARMALINDA TÜRKİYE

ÖZDEMİR İNCE

FESATLAR SARMALINDA TÜRKİYE

Remzi Kitabevi

2. BASIM

Hürriyet gazetesi yazarı, şair, edebiyat ve düşün adamı
Özdemir İnce, Cumhuriyetle birlikte modern Türkiye'nin
yapı taşlarını oluşturan değerlerimize bu kitabında bir kez
daha sahip çıkıyor.

Süryani ve Ermeni iddiaları, bölücü Kürt kıpırdanışının
yanı sıra laikliğin iğdiş edilme çabalarının da sergilendiği
Fesatlar Sarmalında Türkiye, ülkemizin içinde bulunduğu
süreci doğru kavrayıp yorumlama açısından kusursuz bir
yaklaşım getiriyor.

www.remzi.com.tr

ISBN 978-975-14-1182-2

9 789751 411822

10,00 YTL

ÖZDEMİR İNCE, 1936'da Mersin'de doğdu. Ortaöğrenimini bu kentin okullarında yaptı. Yüksek öğrenimini Gazi Eğitim Enstitüsü Fransızca Bölümü'nde tamamladı (1960). Aydın Lisesi'nde Fransızca öğretmenliği yaparken açılan burs sınavını kazanarak Fransa'ya gitti. Paris Üniversitesine bağlı "Institut des Professeurs de Français à l'Etranger" ve "Institut de Phonétique"te öğrenim gördü (1965-1966). Aydın ve Muğla liselerinde çalıştı. 1969 yılında TRT'ye geçti. Bu kurumda Televizyon Metin Yazarı, Öndenetim ve Redaksiyon Müdürü, Program ve Yayın Planlama Müdürü, Genel Müdürlük Müşaviri ve Uzman olarak çalıştı. 1982 yılında emekli olduktan sonra Can Yayınları ile Telos Yayıncılık'ta editörlük yaptı. Halen *Hürriyet* gazetesinde fıkra yazarı.

Mallarmé Akademisi Üyesi (Paris); Avrupa Şiir Akademisi Üyesi (Lüksemburg); Uluslararası Şiir Araştırma Merkezi Muhabiri (Brüksel); Uluslararası Şiir Evi Üyesi (Brüksel); Fas Şiir Evi Dostlar Kurulu Üyesi (Kazablanka); L'Officier de l'Ordre des Arts et des Lettres (Fransa) olan Özdemir İnce'nin aldığı ödüller şöyle:

Edebiyat: 1968: MAY Şiir Ödülü; 1978: Türk Dil Kurumu Çeviri Ödülü; 2006: Max Jacob Şiir Ödülü (Fransa).

Gazetecilik: 2002: Türkiye Gazeteciler Cemiyeti 2001 Başarı Ödülü; 2004: Bülent Dikmener Özel Jüri Ödülü; 2006: Çağdaş Gazeteciler Derneği Ödülü.

Şiir ve yazıları yirmi kadar yabancı dile çevrildi. Şiirleri Fransızca, Bulgarca, Yunanca ve Makendoncada kitap olarak yayınlandı.

Özdemir İnce'nin Yapıtları:

Şiir: *Bütün Şiirlerim-I* (2001), *Bütün Şiirlerim-II* (2002), *Bütün Şiirlerim-III* (2003), *Evren Ağacı* (2000), *Ot Hızı* (2002), *Keskindoreke Fındıñfalava* (2006).

Deneme-Eleştirel Deneme: *Şiir ve Gerçeklik* (1986, 1993, 2001), *Söz ve Yazı* (1991,1993), *Tabula Rasa* (1992, 2003), *Yazınsal Söylem Üzerine* (1993, 2002), *Dinozorca* (1993), *Tarih Bağışlamaz* (1994), *Çile Törenleri* (1995), *Bu Ne Biçim Memleket* (1996), *Yaşasın Cumhuriyet* (1999), *Şiirde Devrim* (2000), *Mevsimsiz Yazılar* (2002), *Gördüğünü Kitaba Yaz* (2002), *Pazar Yazıları* (2002), *Tersi Yüzü* (2003), *Isırganın Faydaları* (2004), *Yedi Canlı Cumhuriyet* (2004), *Yazmasam Olmazdı* (2004), *100 Pazar Yazısı* (2004), *Denek Taşı* (2006).

Söyleşi: *Ne Altın Ne Gümüş* (1997, 2003)

ÖZDEMİR İNCE

*Fesatlar Sarmalında
Türkiye*

2. Basım

Remzi Kitabevi

FESATLAR SARMALINDA TÜRKİYE / Özdemir İnce

Her hakkı saklıdır. Bu yapıtın aynen ya da
özet olarak hiçbir bölümü, telif hakkı
sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Editör: Öner Ciravoğlu
Kapak fotoğrafı: Sebati Karakurt
Kapak düzeni: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-1182-2

BİRİNCİ BASIM: Ocak, 2007
İKİNCİ BASIM: Şubat, 2007

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul
Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090
www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr
Remzi Kitabevi A.Ş. tesislerinde basılmıştır.

İçindekiler

Sunu	7
SON PAZAR KAZILARI	9
Biz Hiç Resim Yapamayacak mıyız?	11
Evrım Kuramı Olmadan Bilim Olmaz	14
Yanlıştan Doğru Çıkmaz	17
Türkiye'nin Temel Sorunu	20
Müslümanlara Avrupa Birliği Yasak	23
Avrupa Türkiye'yi Çok İyi Tanıyor	26
Vatansız ve Milletsiz Devlet	29
Bizans Konusunda Jacques Chirac Hakkıdır	32
Şu İsveç'in İşleri	37
Patrikhane'nin Ökümenik Olamayışının Kanlı Tarihçesi	40
Dar Kapıdan Geçmek	43
AKP Dinsel Söylemini Gerçekten Terk Etti mi?	46
Resmi Olmayan Tarih ve "Popüler Tarih"	49
Bon Pour l'Orient	52
Kaza Kaza Üç Bin Yıllık Akrabalarını Buldular	57
Park Hotel Moskva'da Bir Gece	62
Ölüme ve Pişmanlıklara Dair	65
RTÜK, Halkı Hiç Saymak Zorundadır	68
"Gerçek Bizi Özgür Kılacak"	71
Haçlı Kafasından Kurtulmak İçin	74
Gaston Gaillard'ın İtirazı	77
ABD ve Ermenistan Sorunu	80

Bir Aynanın Önünde Tek Başına	83
Edebiyat Kuramcısı Kültür Bakanı	86
Şamar Oğlanlığı ya da Kendi Tarihiyle Barışık Olmak	89
Gizli Belgelerin Dili	92
“İslamın Hastalığı”	95
1915’te Ne Oldu?	98
Mahalle Komşum Sartre	101
Soykırım Şantajı	104
FİTNELER VE FESATLAR	107
Yalanın Süryanicesi	109
Hesaplaşma ve Adalet Duygusu	134
Tarih Dersleri	142
Bir CIA Ajanının Gözüyle “Türk Modeli”	153
Kendal Nezan’ın Kantarı	158
HÜRRİYET-AVRUPA YAZILARINDAN SEÇMELER	173
Hoşgörü Değil Hak	175
This is American Secularism	178
İsmarlama Yazar	180
Moda Diye Takmıyorlar	183
Alman Kadınları Orospu mu?	185
Turgut Özal Felaketi	187
Polis ve Avrupa Birliği	189
Türban Estetik Sorunu Değil Siyasaldır	191
Toplum Mühendisliği	194
Bu Ne Biçim Demokrasi Aşk?	196
Sakal ve Bıyık Hikâyesi	198

Sunu

Gazeteciler ve gazete yazarları, büyük bir alçakgönüllülükle, gazete yazılarının ömrünün bir gün olduğunu söylerler. Basılı gazete sayfasının kelebek ömrü. Hüzün verici.

Edebiyat yazarlığından geliyor olmanın yazınsal koşullandırması ve edebiyatın binlerce yıllık geleneği, benim için böyle bir yazgıya karşı en büyük savunma silahı oldu.

Gazete yazarlığına başladığımdan bu yana hem günceli izlemeye hem de gündelik dünyamızın temel sorunlarından uzak durmamaya dikkat ettim.

2000 yılından bu yana *Hürriyet* ana gazete, *Hürriyet Pazar* ve *Hürriyet Avrupa*'da yer alan yazıların tematik bütünlük gösteren büyük bir çoğunluğu dört kitapta^(*) yayınlandı.

Çok satanlar listesine girmeseler de, ikinci basımları yapılmamış olsa da bu kitapların parça bohçası olmadığını, önümüzdeki yıllarda günümüze tanıklık edecek temel el kitapları arasında yer alacaklarını düşünüyorum.

Elinizdeki kitap, *Fesatlar Sarmalında Türkiye* de *Hürriyet Pazar* ve *Hürriyet Avrupa*'da yayınlanan yazılarımdan oluşuyor.

Kitabı üç bölüme ayırdım:

Son Pazar Kazıları: Tarih, kültür ve toplum ağırlıklı itiraz ve yorum yazıları. Çoğunda, yanlış kullanılan kavramların onarım işlemlerine tanık olacaksınız. Bir de Avrupa ile hesaplaşma dikkatinizi çekecek. Hepsi gündelik haberin boğucu kısıkcısından kurtulmuş, bir “şey”i, bir sorunu tartışan yazılar...

(*) *Pazar Yazıları*, Gendaş Kültür, 2002; *Tersi Yüzü*, Gendaş Kültür, 2003; *Yedi Canlı Cumhuriyet*, Cumhuriyet Kitapları, 2004; *100 Pazar Yazısı*, Ümit Yayıncılık, 2004.

Fitneler ve Fesatlar: Hürriyet Avrupa Türkiye’de satılmadığı için bu yazıları sadece Avrupalı gazete okurlarım biliyor. Ancak, şimdi gündemimize oturan Süryani fesadını, Ermeni fesadının Avrupa’daki yansımalarını, Kürtçü fesadını ve bu fesatların Türkiye’deki kaynak ve uzantılarını tartıştığım yazılar.

Avrupa Birliği ülkeleri Dışişleri Bakanlığı Türkiye masası sorumluları her sabah ilk iş olarak bu yazıları okuyorlardı. Kendilerinden duydum.

Avrupa Yazılarından Seçmeler: Bu bölüm de *Hürriyet Avrupa*’da yayınlanan yazılarımdan seçildi. Değişik adları olmasına karşın bu yazıların da geniş bir ufuk çemberi içinde tematik bütünlükleri var.

Cumhuriyeti, demokrasiyi, Cumhuriyet devrimlerini, bilimi kendine özgü bakış açısı içinde yorumlayıp savunan yazılar.

Bu satırları okuduğunuza göre bundan sonrasını da okuyacaksınız, karar sizin...

Her kitap, yazarının dışında bazı kimselere de bir şeyler, çok şeyler borçludur. Kitabın alacaklılarına yazarı olarak teşekkür etmek istiyorum:

Bu yazıları yazmam için bana en çağdaş özgürlüğü tanıyan *Hürriyet* gazetesine;

Hürriyet gazetesinin yurtiçi ve yurtdışı çalışanlarına, editörlerine, yurtdışı temsilci ve muhabirlerine;

Ermeni ve Süryani fesatlarında metinleriyle bana kaynaklık eden Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğretim üyesi Doçent Dr. Ömer Turan’a;

Bu yazıların ilk okuru, eleştirmeni ve düzeltmeni olan Ülker İnce’ye;

Ve okurlarıma...

Özdemir İnce
Cihangir, 3 Kasım 2006

SON PAZAR KAZILARI

Biz Hiç Resim Yapamayacak mıyız?

Rahmetli Ali Özoğuz nüktedan bir insandı. Günün, zamanın ve ânın mana ve ehemmiyetine uygun fıkralar, meseller, öyküler uydururdu.

“Sezar’ın hakkını bana verin, o kendi hakkını nasıl olsa alır!” özlü sözü de onundur.

Ne yazık ki ben iyi bir bellek sahibi değilim. Ali’nin söyleyip anlattıklarından sadece birkaç cümle ile bir öykü anımsıyorum. Anımsadığım öykü şu:

Epeyce geç evlenen Osmanlı Zaptiye Nazırı’nın bir oğlu olmuş. Paşa hazretleri biricik oğlunu el bebek gül bebek büyüttmüş. Zamanı gelince Küçük Bey’i Galatasarayı Sultanisi’ne dualar okutarak kaydettirmiş. Küçük Bey haylazlık, serkeşlik etmeksizin, tulumbacılara özenmeksizin Galatasarayı Sultanisi’ni sınıfta kalmaksızın bitirmiş.

Paşa Hazretlerinin en büyük hevesi Küçük Bey’in Paris’e gidip Sorbonne’da “Science Politique” okuması imiş. Oğlu hakkında gelecekle ilgili olarak Babıâli hayalleri kurarmış. Bu nedenle adı Nejad olan Küçük Bey’i, düşüncesini sormaksızın, Paris’te “Science Politique”e kaydettirmiş ve İstanbul’a içi rahat geri dönmüş.

Ve her ay Osmanlı Bankası marifetiyle mahdum beye harçlığını göndermiş. Bir süre “Science Po”ya giden Nejad Bey daha sonra Montparnasse’ı, Montmartre’ı, Clichy Bulvarı’nı, Moulin Rouge’u ve öteki eğlence yerlerini keşfetmiş. Ve Paşa Baba’nın paralarını “Mademoiselle”lerle yemeye başlamış. Bu vur patlasın çal oynasın tam on yıl sürmüş.

Sonunda sabrı taştan Paşa Baba, Küçük Bey’i geri çağırmış ve karşısına geçmiş:

“Eh sevgili oğlum Paris’e gittin Mülkiye tahsil ettin. Dile ben-den ne dilersen!” demiş.

“Muhterem pederim, bana bir çatı katı satın almanızı rica ederim,” demiş Küçük Bey.

“Ne yapacaksın çatı katında?”

“Resim yapacağım!”

“Ne ne ne! Tövbe estağfurullah, resim mi yapacaksın?! Mülkiyeyi boşuna mı okudun?”

“Okumadım efendim!”

Biricik oğluna okkalı bir tokat atmamak için kendini zor tutan Paşa Hazretleri öfkeyle salondan çıkmış. Yufka yürekli annenin araya girmesiyle Nejat Bey’in isteği yerine getirilmiş.

Paris’teki aylaklık yıllarında resimle ilgilenip özel dersler de almış olan Paşazâde Nejad Bey atölyesinde ciddi ciddi resim yapmaya başlamış. Tabii modeller de gelip gitmeye başlamış atölyeye. Bu durum mahalle imamının dikkatini çekmiş. Yanına iki zaptiye alan imam atölyeye baskın düzenlemiş.

“Bre ırz düşmanı, nedir bu hal!” diye kapıyı kırdırmış. Bakmış ki kim olduğunu bilmediği genç adam elinde fırça bir tuvalin önünde durmakta ve iki genç hanım da yarı çıplak poz vermekte.

“Ne hali olacak imam efendi, diye çıkmış Nejat Bey, ben ressamım resim yapıyorum, bu hanımlar da benim modellerim. Ayrıca ben Zaptiye Nazırı Hurşit Paşa’nın mahdumu olurum!”

Elbette Zaptiye Nazırı’nın adı etkili olmuş, imam ve zaptiyeler özür dileyerek ayrılmışlar ve mahalle kahvesine gitmişler.

“Yahu kocaman bir çam devirdik, baltayı taş vurduk! Adam resim yapıyormuş... Üstelik paşazâde. İnşallah başımıza bir iş gelmez.”

Bu konuşmayı duyan ve imam korkusundan aftosunu eve atamayan mahalle kabadayısının aklına parlak bir fikir gelmiş. Kendisi de neden böyle bir tezgâh kurmasın?

Mahalle kabadayısı tezgâhı kurmuş ve aftos eve gelip gitmeye başlamış. Lâkin mahalle imamı bir süre sonra durumun farkına varmış ve kabadayının evine bir baskın düzenlemiş. Adamı

aftosuyla iş üstünde yakalamış. Kabadayı bu işe çok şaşırılmış. Karakola götürülürken sırtına sopa indikçe, “Biz hiç resim yapamayacak mıyız, benim resim yapmaya hakkım yok mu?” diye bağırmış.

Aralarında çok değerli figüratif ve non-figüratif ressamı bulunan AKP kadrolarını düşündükçe aklıma Paşazâde ile kabadayının maceraları geliyor.

AKP kutsal aile düzenini zinaya, ahlaksızlığa karşı korumaya karar vermiş. Bunu sağlamak için de zina suçunun şikâyetine (eşlerden birinin şikâyetine) bağlı olmasını istiyormuş. Yani Cumhuriyet savcılarının kendiliklerinden müdahalesine karşıymışlar.

AKP'ye iki sorum var: Bekâr gençler ve dullar nikâhsız yaşamaya pek meraklı oluyor. Zina kovuşturmasının eş şikâyetine bağlı olması bu tür birliktelikleri teşvik etmeyecek mi? Cumhuriyet savcılarının Anayasa'nın 174. maddesini yorumlayarak resen harekete geçmeleri durumunda çok eşli AKP ressamlarının durumu nice olacak?

(12 Eylül 2004)

Evrım Kuramı Olmadan Bilim Olmaz

“*Bilim ve Gelecek*” dergisi Ağustos 2004, 6. sayısını Charles Darwin’in Evrim Kuramı’na ayırmış... Ne zaman Evrim Kuramı ile ilgili bir yazı yazacak olsam mal’ûm ve müseccel bir kesimden küfür salvoları başlar. Bu kez de başlarsa başlasın!...

Derginin bu özel sayısında Prof. Dr. Cemal Yıldırım, Prof. Dr. Rennan Pekünlü ve Doç. Dr. Benan Dinçtürk’ün yazıları ile Prof. Dr. Aykut Kence, Prof. Dr. Yaman Örs, Dr. Erdal Atabek, Dr. Hasan Aydın, Prof. Dr. A. M. Celal Şengör ve Prof. Dr. Betül Çotuksöken’in yanıtları yer alıyor.

Bilim adamlarının ortak görüşleri: “*Evrım Kuramı yok sayılarak bilim yapılamaz!*”

Bilim ve Gelecek dergisi bilimsel düşüncenin görüşünü özetliyor:

“*Evrım Kuramı benimsenmeden bilim yapılamaz. Yaradılış, bir bilimsel kuram olarak değerlendirilemez ve evrim ile aynı kefeye konulamaz. Bilimsel nitelikteki bir eğitimde yaradılış ile evrime eşit düzeyde yer verilemez. Yaradılış efsanesi bilimsel düşünce öncesi çağa aittir.*”

Bilim ve Gelecek dergisinin ele aldığı konu Türkiye’nin çağdaş bir zihinsel yapı içinde kalıp-kalmamasıyla son derece ilişkilidir. Bakın neden:

TÜBİTAK’ı ele geçirmek için yasayı çiğnemekten çekinmeyen AKP Hükümeti’nin niyeti adı geçen kurumun yayın organı *Bilim ve Teknik* dergisinin Mayıs 2004 sayısında yayınlanan “*Doğada Haremlık ve Selamlık*” adlı makaleye yansımaktadır. Yazar makalesine “*Canlılarda Cinsler Gruplaşması*” gibi bir bilimsel ad vermek varken, çok çağrışımsal bir ad koymayı neden seçmiştir? Şimdi ben, bir bilimsel makalede “Haremlık” ve “Selamlık” söz-

cüklerinin kullanılmasını, bilimin dinselleştirilmesi girişimi olarak değerlendirsem haksızlık mı etmiş olurum?

AKP Hükümeti'nin, Avrupa Birliği'ne girme aşkına karşın "zina yasasını halk istiyor" iddiasını da toplumun kurumlarının dinselleştirilmesi programı içinde değerlendirmemiz gerektiği gibi.

Ankara'nın Mamak ilçesindeki bir okulda, Zeliha Avcı adlı bir öğretmen hayat bilgisi dersinde Darwin'in Evrim Kuramı'ndan söz ettiği için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sorgulanmasının da AKP'nin toplum dinselleştirilmesi programı içinde değerlendirilmesi gerekir.

Avrupa Birliği'ne girme şamatasının totem ve tabuları, YÖK kavgaları, İmam-Hatip tuzakları, türban gösterileri arasında gözden kaçan ve adı geçen bütün sorunları kapsayan bir ana sorun var: AKP'nin toplum kurumlarının İslâmileştirilmesi programı. Dr. Hasan Aydın *Bilim ve Gelecek* dergisinin sözünü ettiğim sayısında yayınlanan "Bilginin İslâmileştirilmesi" adlı makalesinde bu konuyu irdeliyor ve YÖK Yasa Tasarısı'nın gerçek amacının bilginin İslâmileştirilmesi girişimi olduğunu ileri sürüyor.

Prof. Dr. Aykut Kence'nin "Evrım Kuramı, Bilimler İçin Temeldir" başlıklı makalesini okuyunca, Türkiye'nin içine düşürüldüğü tuzağın boyutları karşısında gözüm korktu:

"Evrım Kuramı ve yaradılış öğretisine eşit zaman ayrılması uygulaması Türkiye'de 1985 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na yürürlüğe konulmuştur. Bu uygulama için köktendinci Hristiyan grupların yardımı alınmıştır. ABD'de başarılı olamayan köktendincilerin Türkiye'de bu iş için uygun bir ortam buldukları söylenebilir. ABD'de yargı önünde yenik düşmelerine karşın Türkiye'de önlerine hiçbir engel çıkmamış, üstelik MEB'in işbirliği ile evrim ve yaradılışa eşit zaman uygulamasını Türkiye'de yürürlüğe koymayı başara bilmişlerdir. MEB bu köktendincilerin kitaplarını Türkçeye çevirterek basmış ve 'Yaratılış Modeli' adıyla tüm biyoloji öğretmenlerine ücretsiz dağıtmıştır."

Prof. Dr. Rennan Pekünlü, “ABD’de de Bir Evrim Davası ve Burjuva Demokrasisi” adlı makalesinde, Türkiye’ye ihraç ya da ithal edilen dinsel kökenli sözde “Yaratılış Bilimi” öğretisinin ABD kamu okullarından nasıl kapı dışarı edildiğini anlatıyor:

19 Mart 1981’de Arkansas Eyalet Valisi 590 sayılı bir yasa tasarısı onaylıyor: “Yaratılış Bilimiyle Evrim Bilimine Eşit Davranış.”

ABD mahkemeleri bu yasaı *“Yaratılış bilimi bilim olmadığı için kaçınılmaz olarak şu sonuca ulaşıyoruz: 590 sayılı yasa tasarısının bir tek gerçek etkisi vardır ki o da bir dinin yüceltilmesidir”* gerekçesiyle iptal ediyor.

Ama ABD mahkemelerinin ABD laikliğine aykırı olduğu için okullarda öğretilmesini yasakladığı hurafe laik Türkiye’nin okullarında bilimsel bilgiyi köreltmek için okutuluyor.

ABD mahkemesinin kararından bir cümle:

“590 sayılı yasa tasarısını savunanların çoğunluk veya azınlık olmasının anayasal bir yönetim sisteminde hiçbir anlamı yoktur.”

Bu cümleyi “Halk böyle istiyor,” diyen Başbakan R. T. Erdoğan’a armağan ediyorum!...

(19 Eylül 2004)

Yanlıştan Doğru Çıkmaz

Bir büyük gazete yayınladığı tam sayfa duyuru ile öğrencilere bir dev hizmette bulunmak üzere olduğunu muştuluyor. Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğrencilere tavsiye ettiği yüz kitabı (Gazete "100 Temel Eser" diyor ama böyle bir şey söz konusu değil) bir kitapta toplamışlar.

Gerekçe: Öğrencileri ve velileri, 100 ayrı kitabı tek tek arayıp bulmaktan, hepsini satın almaktan kurtarmak!

Kurtarma yöntemi: 100 kitabı, 448 sayfalık tek kitapta özetlemek!

Eğitsel amaç: Ezberci gençlik yerine okuyan, araştıran, tartışan ve eleştiren yaratıcı gençlik için yeni müfredata uygun bir kitap hazırlamak!

Nasıl bir kaynak? Yunus'tan Nâzım'a, Yakup Kadri'den Oğuz Atay'a, Tolstoy'dan Cervantes'e; Türk ve dünya edebiyatının en seçkin yazarları; yaşamöyküleri, eserleri, roman özetleri, destanları, şiirleri, karakter çözümlemeleriyle hem öğrenciler, hem de öğretmenler için eşsiz bir kaynak!

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 100 Temel Eser programını açıklamasından sonra "Yüz Kitaplık Göz Boyası" (4 Eylül 2004) ve "Yüz Kitap Nasıl Okunacak?" (7 Eylül 2004) başlıkla yazılarımla MEB'in önerdiği programın okuma alışkanlığı sağlayamayacağını, tam tersine yüz kitap dışındaki kitaplara karşı bir tür sansür oluşturacağını ileri sürmüştüm.

Bunun yanı sıra, geçmişte olduğu gibi, bazı girişimcilerin bu konuda özet kitaplar yayınlayabileceğini de düşünmüştüm.

Latinler "*Abyssus abyssum incovat!*" demişler. Yani: Uçurum uçurumu çağırır; yanlış başka yanlışlara yol açar!

İşte korktuğum şey gerçekleşti ve bu örneği başkalarının da izlemesi çok olası. Ama ben asıl en azından yaklaşık toplam 20 bin sayfalık 100 kitabı 448 sayfalık tek kitaba indiren (indirecek olan) yazarları ve eğitimcileri çok merak ediyorum. Hadi diyelim gazetenin satış elemanları “*Edebiyat Nedir?*” sorusunun yanıtını bilmiyorlar, peki 100 kitabı 448 sayfaya sığdıranlar da mı bilmiyor?

Sinema ve televizyon için yapılan edebiyat uyarlamalarının seyircilerde kitabı okuma iştahı uyandırması beklenir. Örneğin, Tolstoy’un *Savaş ve Barış*, Dostoyevski’nin *Karamazov Kardeşler*, Alphonse Daudet’nin *Jack* adlı romanlarının sinema uyarlamasını ya da televizyon dizisini izleyen (en azından) birkaç bininin bu kitapları okumak isteyeceği düşünülür. Aynı şey Kemal Tahir’in *Devlet Ana’sı*, Yaşar Kemal’in *İnce Memed*’i ve Orhan Kemal’in romanları, Yusuf Atılgan’ın *Anayurt Otel*i için de geçerlidir. Ama okur sayısı artmaz.

Örneğin ben “*Anayurt Otel*i’ni okudunuz mu?” sorusunu “*Filmini gördüm,*” diye yanıtlayanlara rastladım. Çünkü bir romanı okumak ile romandan yapılan filmi görmenin aynı şey olduğunu sanıyorlardı. Oysa, okuma eyleminin metni yeniden kurma ve yeniden yazma eylemi olduğunu, gerçek okumanın okuru bir tür yazara dönüştürdüğünü öğrenmeden bir roman ile film arasındaki farkı anlamak mümkün değildir.

Fazla derine inmeden “*Edebiyat Nedir?*” sorusunu şöyle yanıtlayabiliriz: *Edebiyat dilin özel bir söyleme göre kullanılmasıdır; her edebiyat metni bir üslup denemesidir.*

Peki Kemal Tahir’in *Esir Şehrin İnsanları*’nın özeti kimin yapıtıdır; Kemal Tahir’in mi yoksa romanı özetleyen esnaf-yazarın mı? Elbette (“yapıtı” diyemeyeceğim için) esnaf-yazarın karalamasıdır. Özet, yazarın üslubunu bir greyder gibi dümdüz eder. Oysa, üslup yoksa edebiyat da yoktur. 20 bin sayfayı 480 sayfaya indiren özet mi okuma alışkanlığı ve yazınsal beğeni oluşturacak? Hadi canım sen de!

Peki okuma eylemini yönlendiren öğretmenin, öğrencinin kitap hakkındaki özel yorumu ve yorumları ne olacak? Özet binlerce öğrenciyi tek tipe indirgemeyecek mi? Hani nerede özgür okuma ve özgür düşünme olanağı?

Özet baskıyı hazırlayanlara, hazırlayacak olanlara soruyorum: *“Ezberci gençlik yerine okuyan, araştıran, tartışan ve eleştiren yaratıcı gençlik için yeni müfredata uygun bir kitap hazırlamak!”* amacınızı nasıl gerçekleştireceksiniz? Sizin hazırlayıp sunduğunuz özet metni ve yalapşap yorumu okuyup kopya çeken gençlik mi okuyan, araştıran, tartışan ve eleştiren yaratıcı gençlik olacak? Tam tersine hazırlopçu ve ezberci gençliğin bu kusurları daha da pekişecek.

Özet kitabı kupon karşılığı olarak dağıtacak olan gazete *“Öğrenci ve velileri, 100 ayrı kitabı tek tek arayıp bulmaktan, hepsini satın almaktan kurtarmak!”* istediği için böyle bir iyilik girişiminde bulunmuş...

Aman lütfen kimse edebiyata iyilikte bulunmasın! Ne Milli Eğitim Bakanlığı ne de medyanın iyilik melekleri! El birliğiyle Türk edebiyatının geleceğini kararttılar, bari geçmişini karartmasınlar!

(3 Ekim 2004)

Türkiye'nin Temel Sorunu

6 Eylül'de Din Şûrası açıldı. Gazeteler, “*Din Şûrası’nın açılışı Cumhurbaşkanı Sezer ile TBMM Başkanı Bülent Arınç’ın laiklik atışmasına sahne oldu*” şeklinde bir yorum yapmak gafletine düşseler de bu iki konuşma Türkiye Cumhuriyeti’nin temellerindeki tek taraflı çelişkiyi göstermektedir.

Başbakan R. T. Erdoğan, devlet bakanları Beşir Atalay, Mehmet Aydın, Güldal Akşit ve Adalet Bakanı Cemil Çiçek’in de katıldığı toplantıda, terörizm tartışmalarıyla birlikte Türkiye’de laiklik konusunun “*daha da diyalogdan uzak*” bir biçimde tartışılmaya başlandığını işaret eden Bülent Arınç, Türkiye’nin halkının Müslüman olduğu gerçeğinin unutulmaması gerektiğini belirtmiş.

Anladığım kadarıyla Başbakan gibi, “*İslâmcı Terör*” deyimini kullananlara serzenişte bulunuyor. AKP ileri gelenlerinin, teröristlerin kendilerini ve amaçlarını tanımlarken kullandıkları dinsel sıfatları reddetme inatlarına şaşmıyorum.

TBMM Başkanı Arınç’ın Din Şûrası’nda yaptığı konuşmanın gazetelere yansyan bölümünü birlikte okuyalım:

“Nüfusunun büyük bir çoğunluğu Müslüman olan bir ülkede eğer laiklik uygulanacaksa bunda çok hassas olunması gerekir. Bu hassasiyet, inanç hürriyeti, din ve vicdan özgürlüğünün kişiden yana kullanılması yönünde olmalıdır. Bunun örnekleri dünyanın birçok ülkesinde var. Ancak geleneksel korkular ve bireysel yanlış algılamalar bizim konuyu bilimsel bir zeminde tartışmamıza engel oluyor.” (*Hürriyet*, 21 Eylül 2004)

TBMM Başkanı Arınç her şeyi birbirine karıştırıyor: Örneğin anayasasında laikliğin değişmez bir madde olarak yer aldığı bir ülkede parlamento başkanı herhangi bir konuşmasına “*Nüfusunun büyük bir çoğunluğu Müslüman olan bir ülkede*” cümlesiyle başlamaz. Laik bir ülkede “*inanç hürriyeti, din ve vicdan özgürlüğünün kişiden yana kullanılması*” söz konusu bile olamaz. Söz konusu olması devletin laiklik ilkesiyle çelişir ve bu çelişki kamusal alanı ve bizzat laiklik ilkesini, laik hukuku tehdit eder.

TBMM Başkanı’nın bu konuda bir konferans vermesini ve konuşmasında kullandığı sözcük ve kavramları açıklamasını çok isterdim. Örneğin inanç hürriyeti, din ve vicdan özgürlüklerinin kişiden yana kullanıldığı ülkelerin adlarını vermesini isterdim.

TBMM Başkanı’nın Türkiye Cumhuriyeti’nin Anayasasında yer alan laiklik ilkesinin uygulamasını aradan 80 yıl geçmesine karşın tartışmak istemesi çok şaşırtıcı. Bülent Arınç galiba sadece uygulamanın değil bizzat laikliğin de tartışılmasını istiyor.

Cumhuriyet devrimlerini gerçekleştirmiş bir ülkenin Cumhurbaşkanı, kuşkusuz, laiklik uygulamasının dinin siyasallaşmasını engellediğini söyleyecek:

“Laiklik, bir yaşam biçimidir. Bu nedenledir ki laiklik bireyin içinde olması gereken bir kavramdır. Laik birey, dinsel inançlarıyla yurttaş olarak yaşamına ilişkin alanı birbirinden ayıran bireydir. Dinsel inanca ilişkin uygulamalar, kişinin iç dünyasındaki kutsal yerinde kalmalıdır. Yurttaş olarak yaşam ise, bireyin tüm dış dünyası ile ilgilidir. Laik birey, dinsel inancının bu dünyayı etkilemesine izin vermez.”

Cumhurbaşkanı Sezer’in söyledikleri kendi özel görüşlerini, yorumlarını içermiyor. Cumhuriyet’in laiklik yorumu bu. TBMM Başkanı Arınç ise, yaptığı konuşmada “*gelin Cumhuriyet’in laiklik yorumunu tartışalım*” demeye getiriyor. Buna karşılık, Cumhurbaşkanı Sezer bunun söz konusu bile olamayacağını söylüyor.

İslamcı gazeteler “*İnanç ve ibadet özgürlüğü, toplumsal barışın en önemli güvencesini oluşturur... // Laik biri dinsel inancının bu dünyayı etkilemesine izin vermez*” cümlelerinin birbiriyle çeliştiğini ileri sürüyorlar.

Onların çok iyi çözümlediğim mantığının, Sezer’in düşüncesini anlamasına olanak yoktur. Cumhurbaşkanı Sezer, TBMM Başkanı Bülent Arınç’ın gönlünden geçtiği gibi, laik bir vatandaşın kendi dinsel inancının dünyayı etkilemesine izin verirse, bu evreden itibaren inanç ve ibadet özgürlüğünün artık toplumsal barışın en önemli güvencesi olamayacağını söylüyor.

Vatandaşlar kendi bireysel dinsel inançlarını gündelik yaşamda dünyayı etkiler tarzda kullandıkları anda çatışma başlar.

Cumhurbaşkanı Sezer’in konuşması Cumhuriyet ilkelerine bağlılığın somut ifadesi olduğu için düşüncelerinin “*Laiklik atışması*”nın bir tarafı olması mümkün değildir.

TBMM Başkanı’nın konuşmasına gelince: Onu da tarihin te-razisi değerlendirecek!

(10 Ekim 2004)

Müslümanlara Avrupa Birliği Yasak!

Anımsar mısınız acaba, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından düzenlenen Din Şûrası'nda Cumhurbaşkanı Sezer *“Laik biri, dinsel inancının bu dünyayı etkilemesine izin vermez,”* diyerek demokrat ve laik bir çağdaş insanın tanımını yapmıştı.

Cumhurbaşkanını eleştiren Korkut Özal, *“Bu mantıken mümkün değil. Kişi hem laik hem de Müslüman olamaz... Kişi laik olursa bütün dinlere eşit mesafede olmak zorundadır. Dindar kişi dini kendisine yol gösterici kabul eder ve bütün dinlere kesinlikle eşit mesafede olamaz. Laiklik dinler karşısında devletin politikasıdır, bireyin laikliği benimsemesi ve bununla yaşaması mantıki değildir. Kişi hem laik hem de dindar olamaz,”* diyor. (Vakit, 23 Eylül 2004)

Peki Müslüman olamayan laik birey ne olur? Korkut Özal'a göre ancak dinsiz ve Allahsız olur!

Türkiye’de ve Avrupa’da görüldüğü gibi bireyler hem laik hem de Müslüman olabilirler. Devletin bütün dinlere eşit mesafede olması ilkesi, kuşkusuz doğru bir ilkedir! Örneğin, Suudi Arabistan devleti Müslüman bir devlettir ve İslam dini dışında hiçbir dine yakın değildir. Bu nedenle Suudi vatandaşlarının Ramazan ayında oruç tutmaları zorunludur. Yabancıların kamusal alanda yemek yemeleri, sigara içmeleri yasaktır. Aksine davranışlar sınır dışı edilir.

Türkiye Cumhuriyeti ise bütün dinlere aynı mesafededir, hiçbir dini tercih etmez. Oruç tutmak zorunlu değildir. Kamusal alanda yemek yiyen, sigara içenler sınır dışı edil(e)mez. Ama laik bir topluma yakışmayacak şekilde, bu ayda, bazı yerlerde lokantalar, bakkallar ve benzeri yerler kapalıdır. Ve bu durum yasadışıdır!

Bunu kafamızın bir yerine yazalım ve unutmayalım!

Suudi Arabistan'da devletin anayasası İslam şeriatıdır. Ve bu dinsel anayasa hiçbir zaman değişmez. Türkiye Cumhuriyeti'nin anayasasını ulusun verdiği yetkiyle insanlar yazmıştır ve insanların oylarıyla kabul edilmiştir. Bu anayasa, değişmez maddelerinin dışında, çağa ve zamana uyum söz konusu olduğu zaman gene insanlar tarafından değiştirilir. Geçmişte, demokrasi öncesinde, İslamî kurallarla yönetilen bir devlette doğan birey bu kurallara göre yaşar, evlenir, ölür, borç alır ve borç verir, miras sahibi olur, mirası bu kurallara göre dağıtılırdı. Suudi Arabistan gibi istisnalar dışında böyle bir devlet düzeni mümkün değil artık. Çünkü böyle bir düzen demokrasiye, insan haklarına ve eşitliğe aykırı kabul ediliyor.

Öte yandan insanlar artık doğdukları ülkelerde ömür boyu yaşamıyorlar. Kendi dinsel inançlarının geçerli olmadığı ülkelerde de yaşıyorlar.

Bu insanların kendi dinlerini bireysel inanç olarak yaşayabilmeleri için yaşadıkları ülkenin yönetiminin teokratik (dinsel) değil demokratik ve laik olması gerekir. Avrupa ülkeleri teokratik bir düzenle yönetilmiş olsalardı, Müslümanlar cami açabilirler miydi, camilere gidip namaz kılabilirler miydi, oruç tutabilirler miydi? Elbette hayır! Avrupa'da Müslüman olmayı seçen Hristiyanlara devlet ve kilise hiçbir yaptırım (müeyyide) uygulamıyor. Uygulayamıyor, çünkü bu ülkeler laik ve demokratik bir düzenle yönetiliyorlar.

Aynı şey Suudi Arabistan'da mümkün olabilir mi, yani bir Müslüman insan Hristiyanlığa dönüp bu ülkede yaşama hakkına sahip olabilir mi?

Gülüyorsunuz değil mi?

Laik Müslüman, laik ve demokratik bir düzenle yönetilen bir ülkede yaşamayı ve o ülkenin anayasasına ve yasalarına uymayı kabul etmiş bireydir. "*Kişi hem Müslüman hem de laik olamaz!*" demek, "*Müslüman birey laik ve demokratik bir devlet düzeninde yaşamayı kabul etmemelidir!*" anlamına gelir. O zaman ne yapsın Müslüman birey, laik ve demokratik devleti yıkıp yerine teokratik (İslami) düzenle yönetilen bir devlet mi kursun?

Türkiye, Avrupa Birliği'ne bütün halkıyla girecek; laik olmak istemeyen Müslüman bireylerini kapı önünde bırakıp laik vatandaşlarıyla birlikte girmeyecek. Yaşanan ve AB'nin talimatı doğrultusunda sonuçlanan zina krizi, *"Kişi hem Müslüman hem de laik olamaz!"* dogmasının en başta AB normları olmak üzere çağımızın gerçekleriyle çeliştiğini gösteriyor.

Müslüman kişi, Türkiye'nin laik devlet düzeninde, isterse, 24 saatini Kuran ve sünnete göre düzenler, hem dünyasını hem de ahiretini kurtarır. Ama dinsel inancını başkalarının gündelik yaşamını ve bütün dünyayı etkilemek için kullanmaya kalkışırsa, karşısında Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği'ni bulur.

Eski bakan Korkut Özal'ın tanımladığı "Müslüman"ın Türkiye Cumhuriyeti ile sorunları vardı, demek ki bundan böyle AB ile de sorunları olacak; AB için de sorun olacak!

(24 Ekim 2004)

Avrupa Türkiye'yi Çok İyi Tanıyor

Herkes dünyaya kendimizi yeterince tanıtamadığımız, dünya ile müzmin bir imaj sorunumuz olduğu kanısında. Dünya ah bir bizi tanısa, hakkımızı hemen teslim eder! Dünyanın en birincisi biziz ama Avrupa bizi yanlış tanıyor... Acaba öyle mi?

"Dünya bizi hâlâ fesli, kadınlarımızı kara çarşafli ve peçeli tanıyor!" diye şikâyet edenlere artık başbakanın, bakanların, belediye başkanlarının eşleri ve kızları gösteriliyor.

Ama onlar inançları icabı, dini inançlarına göre giyiniyorlar!

O zaman, bizi yanlış tanıyorlar diye şikâyet etmeyelim! Soralım bakalım başbakana Türk kadınlarının hepsinin kendi eşi ve kızları gibi giyinmelerini istemiyor mu?

Milliyet gazetesinde (24 Ekim 2004) yayınlanan bir habere göre Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) Başkanı Ömer Sabancı, başta Fransa olmak üzere Avrupa Birliği'nde gözlemlenen olumsuz tavrın Türkiye'nin iyi tanıtılmamasından kaynaklandığını düşünüyor.

TÜSİAD'çılar nedense böyle konuşmaya meraklıdır. Eski başkanlarından Rahmi Koç, teknesiyle uğradığı Saint-Tropez'de Brigitte Bardot ile buluşabiliyor ama TÜSİAD kendimizi dünyaya yeterince tanıtamadığımızı ileri sürüyor.

"Türkiye'yi daha iyi tanıtmalıyız. Fransız kamuoyu Türkiye'yi yeteri kadar tanımıyor... Türkiye, Batı standartlarında bir ülke. AB üyesi olduğumuzda onların mali kaynaklarını sömürmeyeceğimizi anlatmalıyız. Bu üyelikte onlar da kazanacak. Müzakereler başlayınca yerli ve yabancı yatırımcı yatırım yapacak ve lokasyonu iyi olan Türkiye'de üretim üsleri oluşacak," diyorlar, ama yabancı sermayeyi Türkiye'ye çekmeye çalışacaklarına 10 milyar dolarlık yerli sermayenin yurtdışına çıkmasına çare bulamıyorlar.

Türkiye'nin dostu olduğu ileri sürülen, Fransız milletvekili Pierre Lellouche da *"Kendinizi beğendirin. Bu bir seçim kampanyası. Kendinizi beğendireceksiniz. Kulübe girmek için kendinizi anlatacağıız"* (Sabah, 24 Ekim 2004) diyor.

Kendini beğendirecek olanın Türkiye, beğenecek olanın da Avrupa olduğunu daha önce birkaç kez de söyledim. Türkiye'nin 90 bin sayfalık Avrupa Birliği müktesebatını tartışmadan kabul etmek zorunda olduğunu da yazdım.

Bu durumdan kıvanç duyduğum, bu durum beni mutlu ettiği için değil gerçekleri söylemek ve yazmak için. Çünkü Türkiye'de büyük bir çoğunluk AB üyeliğini çantada keklik görüyor. Oysa gerçekler sanılanın aksine!

Türkiye'nin kendini tanıtmak zorunda olduğu savları inandırıcı değil. Hele bunu yöneticiler ve işadamları söylediği zaman.

Yılda 60-70 milyar dolarlık ihracat, 90-100 milyar dolarlık ithalat yapan bir ülkenin kendini tanıtmaya ihtiyacı yoktur. Yılda 10 milyon turist ağırlayıp 15 milyar dolardan fazla kazanç sağlayan bir ülkenin kendini tanıtmaya gereksinimi yoktur.

Avrupalı tüketici satın aldığı sanayi ürünlerinin Türk malı olduğunu bilmiyor. Neden bilmiyor? Bunun nedenini TUSİAD'a sormalı.

Avrupa, birlikte yaşadığı Türkleri çok iyi tanıyor. Temizlikleriyle ünlü Türkler yıkanmadıkları için metro ve otobüslerde kokuyorlar. Çocuk yaşta örtünen kızları, değirmen taşı gibi yuvarlanarak yürüyen tuhaf kılıklı kadınları her gün görüyorlar.

Avrupa'da yaşayan Türkler yaşadıkları ülkelere adapte oldular mı, uyum sağladılar mı? Avrupa düşünüyor: Yarım yüzyıldır Avrupa'da yaşayan 4 milyon Türk'ün kaçısı bizim toplumumuza adapte oldu? Şimdi 80 milyon AB'ye üye yapıp başımıza belâ mı alalım?

Sadece bunları değil jet-set mensuplarını da bütün kaliteleriyle tanıyorlar.

Avrupa, Türkiye'nin laikliğe aykırı olarak her alanda Sünni Müslümanları kayırdığını; Ramazan aylarında oruç tutmayanların ve azınlıkların tutsak gibi yaşamak zorunda kaldıklarını bilmiyor mu?

Türkiye uluslararası örgütlerin neredeyse hepsine üye! IMF, OECD, Birleşmiş Milletler kuruluşları, sivil toplum örgütleri Türkiye'yi banka hortumcusuyla, vergi kaçakçısıyla, kara paracısıyla, her iş alanında çalışan mafyasıyla, başkalarının inanç özgürlüğüne saygı göstermeyen halkıyla çok iyi tanıyor! Karşı çıkan Avrupalılar, yeterince tanıdıkları için AB'ye almak istemiyorlar Türkiye'yi... Tanımadıkları için değil!

Oysa Türkiye, gerçekten *Cumhuriyet'in Türkiyesi* olsaydı, Avrupa Birliği önünde eğilerek davet ederdi onu!

(7 Kasım 2004)

Vatansız ve Milletsiz Devlet

Politikacıların, tarihçi, iktisatçı ve sosyologların içinde yaşadıkları toplumu, üzerinde yaşadıkları toprağın sorunlarını zaman zaman anlamadıkları olur. Bu bir felakettir ama edebiyat ve felsefenin anlamamasının (yani “kıyamet”in) yanında küçük bir felakettir.

Sefa Kaplan’ın İsmet Özel’le yaptığı söyleşide (*Picus*, Eylül 2004) bu trajik durumun en etkileyici yorumunu buldum. “Bir kısım” Türkiye’nin ruhunda ve beyinde gördüğü ve saptadığı felaketi haber veren İsmet Özel’in alıntılıdığım şu gözlem ve düşüncelerinin tamamını mutlaka bulup okuyun:

“Ahmet Kutsi Tecer’in ‘Orada Bir Köy Var Uzakta’ şiiri herkesin alay ettiği bir şiir haline geldi. Halbuki edebiyat tam da bu. Bir devlet kurmuşsunuz veya devralmışsınız ve bu devletin iplerini ellerinde tutanlar, orada, uzakta bir köy olduğunu fark ediyorlar ilk defa. Ve o köyün de kendi köyleri olması gerektiğini vurguluyorlar. Yoksa o güne kadar öyle bir problem yoktu. Bugün artık o köy ortadan kayboldu. Mesele bu zaten. Osmanlılar vatansız ve milletsiz bir devletti. Milletleri ve toprakları idare ediyordu ama idare ettikleri şeylerdi onlar. Biz vatan ve millet meselesiyle ilk defa Cumhuriyet’le birlikte karşı karşıya geldik. Bugün Türkiye’de yaşayan insanların hâlâ vatanları, milletleri var mı? Bu sorunun edebiyatın ana sorusu olması lazım. Ama değil.”

“*Bir vatan ve millet meselesiyle ilk defa Cumhuriyet’le birlikte karşı karşıya geldik!*” cümlesi son yıllarda okuduğum en yakıcı cümle!

II. Cumhuriyetçilerin, Yeni Osmanlıcıların, “Ne pahasına olursa olsunlar”ın anlamak boyutuna erişemedikleri bir gerçeklik bu! Bunlar, işte bu nedenle *milletin bölünmezliği* ve *Türk Milleti* değişlerinin yer aldığı maddeleri Anayasa’dan çıkarmayı öneriyorlar.

İsmet Özel’in cümlesi, düşüncelere, saptamalara, çözümlemelere yol açıcı bir cümle.

Örneğin, ortaya atan yabancılar o kadar ciddiye almadıkları, iddialarını başka bir bağlama bağladıkları halde *ulus-devletin ömrünü doldurduğu* masalı Türkiye’de neden çağdaşlık ve demokrasinin mihenk taşı oluyor?

Ben kendi hesabıma bunu bıktırarak kadar yazdım ama bu soruyu Türkiye’nin düşünmesi gerekiyor. Çünkü vatansız ve milletsiz ulus-devlet olamayacağı gibi gecekondü devlet de olmaz!

Milletsiz ve vatansız bir devlet olan Osmanlı Devleti neden Cumhuriyet’in rakibi haline getiriliyor, dahası Cumhuriyet’e model olarak öneriliyor? Kuşkusuz Cumhuriyet bir vatan ve ulus yaratmak istediği için! Ama Cumhuriyet’in bu kaygısı küçümsemiyor; jakobenlikle, anti-demokratlıkla, toplum mühendisliğiyle suçlanıyor.

Fakat İsmet Özel’den alıntıladığım cümle bu türden suçlayıcı, küçümseyici, alaycı bütün girişimleri eldiven gibi tersine çeviriyor. Tarihin, ekonominin, sosyolojinin uyuduğu, politikanın ihanet ettiği bir yerde işte bir edebiyat adamı beyinleri zonklatıyor. İzin vermiyor!

Cumhuriyet’e bir vatan ve milleti çok görenlerin hocalarından biri de Graham E. Fuller! CIA’nın (eski) Türkiye istasyon şefi Graham E. Fuller’in “Türkiye’nin Stratejik Modeli: Mitler ve Gerçekler” (*Radikal*, 24, 25, 26 Ağustos 2004) başlıklı yazısını da okumadıysanız bir yolunu bulup mutlaka okuyun.

Eski CIA ajanı, 1923’te kurulan Cumhuriyet’i tıpkı II. Cumhuriyetçiler gibi *eski model* olarak tanımlıyor ve bir *yeni model* cumhuriyetten söz ediyor:

“Türkiye’nin Müslüman dünya için artık gerçek bir model haline gelebilmiş olmasının ilk önemli nedeni, ülkede gerçek temsile dayalı ve demokratik bir siyasetin ortaya çıkışı. Demokratikleşmeyle birlikte son 15-20 yılda laiklik anlayışı değişmeye başladı ve nihayetinde dinsel kökleri konusunda ihtiyatlı davranırsa da dini bir parti iktidara geldi.”

Graham E. Fuller kaçın kurrası, Türkiye’nin laik yapısıyla Müslüman ülkeler için model olamayacağını bilmiyor mu? Elbette biliyor! “İlmli İslam”ı onlara değil fakat “*vatan ve millet sahibi*” Cumhuriyet’e katlanamayanlara örnek gösteriyor.

CIA ajanı Graham E. Fuller Türkiye’nin yakasını bir türlü bırakmıyor. Bu sefer, 1 ve 2 Kasım 2004 günlerinde *Vatan* gazetesinde yayınlanan söyleşisinde, Devrim Sevimay’ın sorularını çarpıtarak yanıtlarken, Cumhuriyet tarihini CIA’nın penceresinden yorumluyor ve bu tarihin geleceğini yönlendirmek istiyor.

Eski bir CIA ajanının Osmanlı devlet anlayışını önermesini anlamakta güçlük çekmeyebiliriz. Onun 1923 Cumhuriyeti’nin iflas ettiği görüşünü bir temenni olarak algılayabiliriz.

Ama, Anayasa’dan “*Türk Milleti*” ve “*Milletin bölünmezliği*” ifadelerini çıkarmak isteyenler Türkiye’yi “*Vatansız ve milletsiz bir devlet*” haline getireceklerini bilmiyorlar mı acaba?

(14 Kasım 2004)

Bizans Konusunda Jacques Chirac Haklıdır

1.

Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine destek verirken "Türklerin Avrupalı olmadığını söylemenin anlamı yok. Biliyorsunuz ki, hepimiz Bizans'ın çocuklarıyız," diyor.

Demokrasi Birliği lideri François Bayrou "Yepyeni bir tarih yorumu," diyerek Chirac'ın yorumuna karşı bir karşı-yorum getiriyor. İstanbul'u fethederek Bizans'ı yıkan Türkler nasıl Bizans'ın varisi olurlar(?)mış...

Bu cümleyi Cumhurbaşkanı Chirac yazdı ise, Chirac'a bravo! Bir danışmanı yazdı ise, ona da bravo! "Bravo" da, ne var ki Jacques Chirac gibi düşünmeyenler François Bayrou ile sınırlı değil. Türkiye'nin bazı gazeteleri ve yazarları François Bayrou ile aynı düşünceyi ters yönden paylaşıyorlar. Bunlardan biri "*Fransa Cumhurbaşkanı Chirac'tan küstah çıkış: Hepimiz Bizans'ın çocuklarıyız,*" diye yazarak Chirac'ı protesto ediyor.

Bunları bir yana bırakıp tarihe bakalım.

Jacques Chirac'ın "*Hepimiz Bizans'ın çocuklarıyız*" cümlesine karşı çıkan François Bayrou, cümleye Türkiye açısından itiraz ediyor. Kendileri Bizanslı ama Türkler Bizanslı değil. Acaba öyle mi?

Selçuklu sultanlarının, Osmanlı padişahlarının kaçının dayısı ve teyzesi Rum idi? Ve sadece onların mı? Şu anda Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan ve "*Ne mutlu Türküm diyene!*" demekten gocunmayan insanların önemli bir bölümünün ataları din değiştirip önce Müslümanlaşan, sonra Türkleşen Bizanslı insanlar.

Bizans'ın bir tür Yeniçerisi (paralı askerleri) olan Turkopol (Türkçocuğu) askerlerinin çoğunluğu başta Peçenekler olmak üzere Türk kökenliydi. Turkopol askerlerini, Türkler- Türkmenler- Rumlar arasında kurulan akrabalık ilişkilerini öğrenmek istiyorsanız, Kemal Tahir'in *Devlet Ana'sını* okumanızı tavsiye ederim. 13. yüzyıldan önce, birçok Şaman inançlı Türk Hristiyanlaşarak Bizans'ta komutan, prens ve yönetici olmuştur.

Bizans toprakları Doğu Roma'dır. Bu nedenle Osmanlı padişahlarının unvanları arasında "*Sultan-ı Rûm*" da vardır. Büyük Mevlâna neden "*Mevlâna Cemaleddin-î Rûmî*" olarak tanımlanmaktadır acaba?

Rûm, Doğu Roma'dır. Rûmî ise Doğu Romalı demektir. İşte bu nedenle İstanbul ve Anadolu'nun Hellenistik halkına Yunan ya da Grek değil, "Rûm" demektediriz.

Herhangi bir araştırma yapmadan, sözün gelişi yazıyorum bunları. Küçük bir araştırma ile yüzlerce sayfa doldurulur. Avrupa'nın anası ve babası Anadolu'dur. Yani Diyar-ı Rûm'dur!

Daha fazla uzatmanın gereği yok. Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac Türkiye açısından doğruyu söylüyor. Bu konuda bir tanışım da var: Midhat Sertoğlu'nun "*Osmanlı Tarih Lûgatı*" (Enderun Kitabevi, 1986). Sözlüğün "*Rûm*" maddesini olduğu gibi aktarıyorum:

"Bizans şehrini kurduktan sonra burada oturmaya başlayan Roma İmparatoru Konstantin, Bizans'a rağbeti arttırmak için bu şehirde yerleşenlere Romalı vatandaş hukukunu bahşetmişti. Zamanla, Doğu Roma'nın hudutları içinde oturanların hepsine Romalı denmeye başlandı. Bu kelime Arapçaya Rumî şeklinde geçti. İmparatorluğun hâkim olduğu yerler ve bu arada bilhassa Anadolu Mülk-i Rûm diye anıldı. Sonraları, aynı memleketlere sahip olan Osmanlı hükümdarlarına Rûm padişahı demek âdet oldu ki Roma İmparatoru demekti. Osmanlı devrinde ise önceleri merkezi Amasya olan Sivas vilâyetine Rûm vilâyeti adı verilmiştir... Araplar ve İranlılar Osmanlıları Rûmî diye anmıştır."

Ord. Prof. M. Fuat Köprülü “*Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri*” (Ötüken Neşriyat A.Ş. 1981) adlı kitabında, Bizans kurumlarının Osmanlı kurumları üzerindeki etkisinin sanıldığı kadar fazla olmadığını kanıtlamaya çalışır. Ve şöyle der:

“Busbec, daha XVI. yüzyılda bazı Osmanlı âdetlerinin, meselâ alkış âdetinin Roma âdetlerinden alınmış olduğunu kaydettiği gibi, XVII. yüzyılda Pietro Della Vallé de aynı görüşü tekrar etmekte ve hattâ, Türklerin kendilerini Romalıların takipçisi ve vârisi addettiklerini söylemektedir.” (s. 3)

Soruna ırkçı ya da şoven milliyetçi açılardan bakmadıkça tarihi ve kültür tarihini doğru okumak mümkündür. Fransa Cumhurbaşkanı’nın tepki çeken cümlesi bu iki engeli aşmış bir düşüncenin ürünü. Bu açıdan bakınca: Türk ve Yunan halklarının, dilleri ve dinleri ayrı kuzenler ve onların çocukları olduğu kolayca fark edilebilir.

2.

On yıl kadar önce bir gazetede okumuştum. Isparta’nın Ağlasun ilçesine yakın bir yerde arkeolojik kazı yapılmış. Mutfak olduğu tahmin edilen bir yerde bir iskelet bulunmuş. Kuşkusuz normal bir durum değil. Cinayet kurbanı olabilir iskelet sahibi. Kazıda çalışan köylüler, senin deden, senin amcan, senin dayın diyerek kendi aralarında şakalaşıyorlarmış. Bu şakalaşmadan ilham alan yabancı arkeolog, kazıcı köylülerin kan örnekleri ile iskeletten küçük bir örnek alarak DNA değerlendirmesi için kendi memleketine göndermiş.

Gelen sonuç: 2000 yıllık iskelet, köylülerin yarısının çok yakın akrabası, geri kalanlarının da akrabası... Bu sonuca bozulmuş köylüler. “Hindi biz Yonan mı olduk!” diye karşı çıkmışlar.

Dr. Georgios Nakracas “*Anadolu ve Rum Göçmenlerinin Kökeni*” (Belge Yayınları, 2003) adlı kitabında Yunan tarihçiliğinin ve milliyetçiliğinin bir hurafesini yıkmaya çalışır:

“Anadolu Rumları, üç bin yıllık süreklilik içinde eski Grek kolonicilerinin, İonların katışıksız torunlarıdır ve bunlar Yunan ulusal bilincini değiştirmeksizin 1922’ye kadar korumuşlardır.”

O, bu düşüncenin gerçekdışı bir hurafe olduğunu söylemekte.

Dr. Georgios Nakracas bu hurafe tezin tutarsızlığını kanıtlıyor kitabında. Onun görüşü şöyle:

- Yunan koloniciler bundan 3 bin yıl önce Anadolu’ya gittiklerinde (geldiklerinde) bu topraklarda Hitit, Frig, Kimmer, Lid halkları ve Anadolu’nun öteki halkları yaşamaktaydı.
- Grek koloniciler batıdan başlayarak Anadolu içlerine doğru kendi dillerini öğrettiler. Grekçeyi öğrenen yerli halklar eski Grek tanrılarına tapmaya başladılar. Sonra Hristiyan oldular.
- Anadolu’nun Karadeniz kıyıları ile doğusunun yerli halkı (Kelkitler, Kaldeliler, Makronlar, Kalibler, vb.) Grekçe İncil okuyarak Hristiyanlaştılar. Dolayısıyla Rumca öğrendiler.
- Roma İmparatorluğu, MS. 395 yılında Batı ve Doğu Roma olarak ikiye bölündüğünde, Doğu Roma yöneticileri Latince ve Roma vatandaşı olan çok etnisiteli halk da Rumca (Hellenistik Koloni Grekçesi) konuşuyordu.
- 1071 yılında Anadolu’ya geldiklerinde nüfusları 500-750 bin arasında kabul edilen Türkler, karşılarında soy bakımından Grek olmayan ama Rumca konuşan Hristiyan nüfus buldular. Bu nüfusun 5 milyon dolaylarında olduğu kabul ediliyor.

İşte bu nüfusun vüzde 75-80’i ile öteki Hristiyan nüfusun önemli bir bölümü 200-250 yıl içinde İslâm dinini kabul ederek Türkçe öğrendi.

Dr. Georgios Nakracas’ın tezinin Türkleri de ilgilendiren bölümü böyle. Dr. Nakracas, Anadolu Rumluğunun Hellenizmle hiçbir ilişkisi bulunmadığını kanıtlarken Anadolu Türklerinin önemli bir bölümünün de tarihini yazmış oluyor:

“... bölgelerde yaşayan gerek Müslümanlar, gerekse Hıristiyanlar (Rumlar), ezici çoğunlukla sözü edilen eski halkların torunlarından başkaları değildir. Bu halklar, İustinianus döneminde Romalılaşmış ve devamında Hıristiyanlaşmışlardır...”

“Fransız İhtilali, 18. yüzyıl Avrupasına milliyetçilik ideolojisi getirdi. Anadolu halk kitlelerini 19. yüzyıl ortalarında etkilemeye başladı ve bunun sonucunda Ortodoks Hıristiyanlar Hellenleştiler, Müslümanlar da Türkleştiler. Gerçekte burada sıkı sıkıya akraba bir soy mozaïği söz konusudur ve bunun ne Eski Yunanlılar ne de Türkmen akıncılarla herhangi bir ilişkisi vardır.” (s. 205)

Lozan Antlaşması’ndan sonra Mübadele’de eski Yunan kolonizatörlerinin ve eski Anadolu halkının Hıristiyanlaşan (Rumlaşan) bölümü Yunanistan’a gitti; Müslümanlaşan (Türkleşen) bölümü ise Anadolu’da kaldı.

Evet, Dr. Nakracas, Anadolu Rumluğunun Hellenizmle hiçbir ilişkisi bulunmadığını kanıtlarken Anadolu Türklerinin önemli bir bölümünün de tarihini yazmış oluyor.

Tarihi ve tarihteki insan hareketlerini iyi anlamak için soy (etnisite) ile ulus kavramlarını birbirinden ayırmak zorundayız. Tarihsel zaman içinde hiçbir soy sürekli değildir. Günümüz Yunan milliyetçileri Antik Yunan’ın süren devamı olduğunu ileri sürerler. Oysa Alman tarihçi Jacob Philipp Fallmerayer’e göre eski Yunan soyu kaybolmuş onun yerini Slavların ve öteki soyların bir karışımı almıştır.

Günümüzde artık hiçbir ulus eski atalarının torunları (“arkeon imon progonon”) değil!

Ege’nin batı yakasında Müslüman Anadolu Türklerinin önemli bir bölümünün Hıristiyan kuzenleri yaşamakta. Bunu iki tarafın da bilmesinin hiçbir sakıncası olmadığı gibi sayısız yararı var!

(21, 28 Kasım 2004)

Şu İsveç'in İşleri

Şimdi de üretiliyor mu, bilemiyorum, eskiden Scania Vabis (tam böyle yazılmıyor olabilir) adlı yaman bir kamyon vardı.

Dağı, taşı taşırdı. Yeni öğrendim, meğer İsveç malıymış. Çünkü İsveç'in güneyinde, Danimarka ile burun buruna gelen bölgeye Scania adı veriliyormuş. Böylece bunu da öğrendim. Ama sadece bunu öğrenmedim.

İsveç'in Scania bölgesinde bir azınlık yaşadığını da öğrendim. Bölgenin adı Scania olduğuna göre burada yaşayan insanların adının "Scan" ("Skan") olması gerekiyor.

Evet, düşmez-kalkmaz bir Allah! Avrupa'nın ahlak zabıtası, Türkiye'nin baş belası İsveç'te de kimliği tanınmayan, hakları verilmeyen bir halk varmış ve adı da Scania halkı imiş... Scania halkı yıllardır azınlık haklarını kazanmak için mücadele ediyormuş, ama insan hakları şövalyesi İsveç ve hümanist Avrupa Birliği'ne karşın hiçbir şey değişmemiş.

Yazının bu noktasında, eşim kahvaltı yapmaya çağırdı. Ona yazımın yukarıdaki bölümünü özetlerken, Scania, Skanlar falan derken, birden fark ettim ki Scania ile İskandinavya (Scandinavie) arasında bir bağ olabilir.

Bildiğiniz gibi İsveç, Norveç ve Danimarka'ya İskandinavya ülkeleri deniliyor.

Bir kitaba baktım: Scania çok eskiden Danimarka'ya aitmiş. 1658 yılında yapılan Roskilde anlaşmasına göre İsveç'e bırakılmış.

Tahminim doğru ise İsveç, Norveç ve Danimarka topraklarının gerçek sahipleri Skanlar!...

“Scania” ile ilgilenmeme David Judson’un (davidjudson@referansgazetesi.com) 16 Kasım 2004 tarihli *Referans* gazetesinde yayınlanan yazısı yol açtı. Birlikte okuyalım:

Scanialıların dertleri birçok ülkedeki azınlıkların dertlerine benziyordu. Merkezi hükümet kimliklerini silmeye çalışıyormuş, lisanları yok oluyormuş. Okullarda ‘iktidar kültürü’ baskınmış. Ve belki de en şaşırtıcı olanı Scania halkını zorla ‘İsveçleştiriyormuş.’...

İşte burada takılıp kaldım. Avrupa ülkeleri arasında, İsveç en fazla insan hakları ve azınlık haklarını savunan ülke değil mi? En gelişmiş refah toplumlarından biri değil mi? Yani İsveç gibi, zengin, ilerici, medeni bir ülkenin ortasında böyle azınlık tartışması beklenir mi? Scania lideri Goran Hansson’dı. Telefonla buldum. ‘Biz 800 senedir Stockholm emperyalizmi çekiyoruz ve yaşıyoruz ve temel haklarımız tanınsın istiyoruz’ diyordu.

Bu köşeyi yazmadan önce bir kez daha baktım web sitelerine. Aradan geçen yıllarda sorun değişmiştir, bir ilerleme olmuştur umuduyla. Ama ne yazık ki değişen bir şey yok. Hatta şimdi ‘Stanks Framtid’ diye bir siyasi parti kurulmuş. Partinin amacı ne İsveç Hükümeti’nden, ne İsveç’in üye olduğu Avrupa Birliği’nden alamadıkları ‘Scania’ haklarını savunmak.

Bu arada Scania’nın sorunlarının başına da Scaniaca denilen ve 1,5 milyon insanın konuştuğu dilin İsveç Hükümeti tarafından sadece bir ‘diyalekt’ ilan edilip yok edilmesi gelmiş.

İngilizce web sitesinde yer alan görüşlerden bazıları şöyle: ‘Başından beri, merkezietçi İsveç Hükümeti Scania’nın kültürel kimliği ve bölgesel varlığını silmeye uğraşmıştır. Bizim amacımız tam özerk bir statüye kavuşmaktır.’...

Ve daha neler... www.skanefederalisterna.nu sitesinden başlayıp linkleri takip ederseniz, bu zengin tartışmaya siz de şahit olabilirsiniz. Hatta bir kitap var: ‘Scania Nations’s Goal of Self-Rule’, ‘Scania ulusunun kendi ken-

dini idare etme amacı'... Bu kez tekrar Scania lideri Goran Hansson'un telefonunu buldum ve aradım. İsveç emperyalizmi karşısında mücadelesinde son durum ne, sormak istedim. Maalesef, ses kaydıyla karşılaştım. Aramak isterseniz telefonu: 00 946 413 706 92.

David Judson'un yazısına da yorumlarına da herhangi bir şey eklemeyi gerekli görmüyorum. İsveç'e güvenmediğimi, onların prüten-protestan ahlakçılığından hoşlanmadığımı okurlar bilirler. Okuduklarım hiç şaşırtmadı beni.

İsveç'te bu yazının ithaf edileceği insanlar yaşıyor ama ben bunu da yapmayacağım!

(26 Kasım 2004)

Patrikhane'nin Ökümenik Olamayışının Kanlı Tarihçesi

Düne kadar Fener Patrikhanesi'ne lânet okuyan, "*Türk Ajansı*" olarak suçladığı Patrik Bartholomeos'un Ortodoks dünyasının lideri olamayacağını ileri süren Yunan Ortodoks Kilisesi Başpiskoposu Hristodulos, Patrikhane'nin ökümenikliğiyle ilgili olarak, "*Kendi kendime soruyorum komşularımızın aklı başında mı?*" diye soruyor.

Eleftrotopia gazetesine göre Patrikhane'nin ökümenik unvanı 4. Konsil'in 28. maddesine dayanıyor.

Ancak, çok yalan olmasa bile, 28. kanon yürürlükte değil. Biz işin doğru tarihçesini yazalım:

1) Bilindiği gibi MS. 325 yılında yapılan I. İznik Ökümenik Konsili'nde üç apostolik (havariler tarafından kurulmuş) kilisenin (Roma, İskenderiye, Antakya) ökümenik olduğu kabul edilmişti. Konstantinopolis kilisesi böyle bir nitelikten yoksun olduğu için Iraklia (Hereclea, Ereğli) Metropolitliği'ne bağlı sıradan bir Episkoposluk olarak kaldı.

2) Bunu göz önünde tutan İmparator, II. Konstantinopolis Konsili'ni (381) topladı. İmparatorun önergesi üzerine Konstantinopolis Piskoposluğu'na Patriklik statüsü verildi. Antakya ve İskenderiye patrikleri, bu kumpasa karşı çıkmadıkları için, kendi kiliseleri ve halk tarafından hain ilan edildiler. Roma da bu bölgesel konsilin verdiği kararı kabul edip onaylamadı.

3) 431'de toplanan Efes Ökümenik Konsili'nde üç ökümenik patrikliğinin (Roma, İskenderiye, Antakya) hak ve yetkileri bir kez daha onaylandı; Konstantinopolis patriği aforoz edildi.

4) Kadıköy (Halkidona) Ökümenik Konsili (451): İmpara-

torlukta dinsel güce mutlaka sahip olmak isteyen İmparator Marcian konsile başkanlık etti. Yeni Roma (Konstantinopolis)'ya Eski Roma'nın ayrıcalıklarını vermek ve ikisini aynı hizaya getirmek için ünlü 28. kanonu Konsil'e sundu. Kanonun üslubu son derece kapalıdır ve "Ökümenik" sözcüğüne yer verilmemiştir. Bu kanon Konsil'e zorla kabul ettirildi. Böylece Konstantinopolis Patrikliği, metinde açıkça belirtilmese de dolaylı yollardan ökümenik sıfatını almış oluyordu. Ancak Roma delegeleri bütün tehditlere karşın kararı onaylamadılar.

Kararı kuşkusuz Papa Leo da kabul etmedi ve İmparator Marcian'a 22 Mayıs 452 tarihli bir mektup yazarak, *"Konsil'de kabul edilen 28. maddenin başta İznik Konsili'nin 6. maddesi ve Konstantinopolis Konsili'nin 3. maddesi ile ters düştüğünü; binaenaleyh atalarının kanunlarının, Ruhü'l Kudüs'ün statüsünün ve eski zaman geleneklerinin çiğnendiğini ve Kitab-ı Mukaddes ile ters düşürüldüğünü, bu maddeyi kesinlikle kabul etmeyeceği"*ni bildirdi. (Doç. Dr. Mehmet Çelik, *Türkiye'nin Fener Patrikhanesi Meslesi*, Akademi Kitabevi, İzmir, s. 66)

5) Patrikhane'nin Aziz Andreas tarafından kurulduğu iddiası düzmece bir rüyaya dayandırılan yalandır. Zira Konstantinopolis kilisesi Aziz Andreas'ın ölümünden çok sonra kurulmuştur.

6) İmparatorun kilisenin statüsüne müdahaleleri, Fener Patrikhanesi'nin ökümenik statü elde etme hırsı imparatorluğun bütünlüğünü tehlikeye attı. Fener Patrikhanesi'nin dünyevî iktidar tutkusu Anadolu, Suriye, Filistin ve Mısır'da 100 binlerce Hristiyanın ölümüne yol açtı.

7) 475 yılında tahta geçen İmparator Basilikos imparatorluğun parçalanmasına ve daha fazla kan dökülmesine engel olmak için 476 yılında Konstantinopolis Konsili'ni topladı. Bu konsil, aralarında ünlü 28. kanon da olmak üzere Kadıköy Konsili'nin aldığı bütün kararları gayrimeşru ilan etti. Ve bu kararları lânetledi. Fener Patrikhanesi'nin sözde ökümenikliğini iptal eden kararı perçinlemek için Patrik aforoz edilerek kiliseden uzaklaştırıldı.

Bu kararın Fener Patrikhanesi ile ilgili olarak Hristiyan âlemine mesajı şu idi:

“Sen bırak ökümenik statüye sahip olmayı, biz seni Patrikhane olarak dahi kabul etmiyoruz. Sen olsa olsa, Kutsal Kilise Kanunları gereğince, Efes’e bağlı sıradan bir Episkoposluksun!” (Doç. Dr. Mehmet Çelik, s. 77)

8. 508 yılında Konstantinopolis’te toplanan Konsil, Patrikhane’nin ökümeniklik iddialarına bahane olan Kadıköy Konsili’ni (451) bir kez daha lânetledi. İmparator bu sorunu kesin bir çözüme kavuşturmak için, Kadıköy Konsili’nin özgün tutanaklarını getirtti. Üç yıl süren inceleme ve tartışmalardan sonra Kadıköy Konsili’nde alınan kararlar yaktırıldı. Böylece, Patrikhane’nin ökümenikliğinin sözde kanıtı olan 28. kanon da yok oldu!...

Fener Rum Patrikhanesi’nin ökümenik olamamasının kanlı öyküsü burada sona ermektedir. Bu konuyu daha iyi kavramak isteyenlere Doç. Dr. Mehmet Çelik’in kitabını tavsiye ederim. Bu kitaptan ben çok yararlandım. Dr. Çelik’e teşekkür ederim.

Ayrıca, çok merak ediyorum, Patrikhanenin, aktardığım öyküye karşı bir öyküsü var mı acaba? Bu kanlı öykü “N’olur canım, olursa oluversin!” diyenlere ithaf olunur!

(12 Aralık 2004)

Dar Kapıdan Geçmek

Birincisi 1967'den, ikincisi 1970'ten, üçüncüsü 1971'den üç olay anlatacağım. İkisinde özel ad vermeyeceğim. Önemli olan olayları anlatmak. Sonra ad doldurulur. Üçüncü olayda ad vereceğim.

1965 yılında, Paris'te, Sorbonne'a bağlı "*Yabancı Ülkelerdeki Fransızca Öğretmenleri Enstitüsü*"nde okurken Ankara'da yeni kurulmuş olan bir yayınevi yöneticisinden bir mektup aldım. Benden bir kitabı çevirmemi istiyordu. Ama Karl Marx'ın sözü edilen kitabının 1965'e kadar çoktan çevrilmesi gerekiyordu. Bu eleştirel kaygıyı bir yana bırakıp kitabı 1966 yılında Fransızcadan çevirdim. Ülker benim çevirimi İngilizce çeviriyle karşılaştırdı. Sonra bir kez de Ülker'le birlikte üç dilde okuduk. Bu çalışmalar tam bir yılımı aldı.

O sırada Muğla'da oturuyorduk. Kitabın yayınlanması geciktiği için, yarıyıl tatilinde Ankara'ya gittiğimiz zaman yayınevine de uğradık. Yayınevi sahibinin canı sıkkın görünüyordu.

"Çeviriyi kontrol ettirdim, bazı sorunlar varmış!" dedi. Çeviriyi kontrol ettirdiği kişi, dönemin en önemli devrimci önderlerinden biriydi. Adını duyunca yüreğim cız etti.

Şans bu ya, biraz sonra o kişi de yayınevinin bürosuna geldi.

"Delikanlı, çok önemli sayfaları yanlışsız çevirmişsin. Ama kısacümlelerde toslamışsın!" dedi.

Örnek verdi. "*Yardım*" ve "*Baskın saldırı*" anlamlarına gelen "*Coup de main*" ile "*El çabukluğu*" anlamına gelen "*Tour de main*" i birbirine karıştırıyordu. Üstelik sözlüğe bakmayı gerekli görmemişti. Devrimci önder "*Qui*" ve "*Que*" gibi ilgi zamirleriyle yapılan yan cümleleri de pek bilmiyordu.

Kendisine neyin ne olduğunu bir öğrenciye anlatır gibi anlattım. Nuh diyor peygamber demiyordu.

“Ben ki’den, kö’den anlamam kardeşim. Kitabı elime alır, bir aşağı bir yukarı yürürken söylerim. Dikte ettiririm!”

Devrim önderi çevirimi kepaze ettiği için, kitabın üzerinde adımın olmasını istemedim. Zaten öğretmen olduğum için de iş tehlikeliydi. Kitap bir başka adla öyle yayımlandı.

Yayınevinin kapısından çıktığımız zaman hiçbir önderin peşinden gitmeme, hiçbir topluluğa katılmama kararım pekişmişti. Ne yaparsam yalnız yapacaktım. Kimsenin müridi olmayacaktım, yanımda mürit bulundurmuyacaktım! Aradan 38 yıl geçti, bu kararımdan sapmadım.

Ankara’da TRT Dış Haberler’de çevirmen olarak çalışıyordum. Bir gün iş arkadaşlarımdan biri yanıma geldi. Beni çok uzun süredir izlediklerini, güvenilir biri olduğumu söyledi. Tam anlamıyla fraksiyonlarının aradığı nitelikte biriymişim.

Bir evin adresini verdi. O akşam bir toplantı yapılacaktı, benim de katılmamı istedi.

Arkadaşımın verdiği adrese gitmedim o akşam... Beni izlediklerini söylediği için gitmedim. Böyle bir şey söylemeden davet etseydi mutlaka giderdim toplantıya.

O akşam toplantıda önemli kararlar almışlar. İlk ikiye, sonra üçe bölündüler. Bir bölümü tutuklandı, bir bölümü yurtdışına kaçtı, geriye kalanları yol ve yön değiştirdi.

O arkadaşım şimdi hem çok önemli, hem de çok zengin biri...

Emil Galip Sandalcı ile Yıldırım Beyazıt’ta (Ankara) gözaltında yatmıştık. Alt-üst ranzalarda. TRT Dış Haberler’den de müdürüm idi. Benden bir süre sonra salıverildi. Bu arada eşinden boşandı.

Bir gece Nezihe Meriç-Salim Şengil’lere yemeğe davetliydik.

Taksi Ahmet Rasim Sokağı’na dönünce birden Emil Ağabey’in sokağın başındaki bir apartman katında oturduğunu anımsadım. Taksiyi durdurdum. Ülker merakla yüzüme baktı.

“Emil abi şu evde oturuyor,” dedim, “Kendisine iki iş için de geçmiş olsun,” diyelim.

“Ben bu saatte kimsenin evine gitmem davetsiz. Emil abinin evi bile olsa!” diye çıkıştı Ülker.

Ben de şoföre “Sür!” dedim.

Ertesi gün gazetelerde, polisin Emil Galip Sandalcı’nın kapısının önünde karakol kurduğunu, kim gelirse tutukladığını okudum. Tutuklananlar arasında Altan Öymen ve Erdal Öz de vardı.

Sonra “Uçak Kaçırma” davası açıldı. O zamana kadar işken- ce içinde acemi olan zindancılar bu olayla mesleklerini öğrenme- ye başladılar.

Oğlum Tan o sırada yedi yaşındaydı, ilkokul bire gidiyordu. Ülker öğretmenlik yapıyordu. Ben TRT’de çalışıyordum. Emil Ağabeyi görmeye gitseydik. Üçümüzü de tutuklayacaklardı. Üç olayda beni ve bizi esirgeyen bir şans mı vardı, yoksa kaderimizin seçimini biz mi yapmıştık?

Şimdi düşünüyorum da, beni ve bizi, önder olma tutkusuz- luğum, şoför mahallinde, vitrinde oturmaya meraklı olmayışım esirgemişti.

Önderlik de müritlik de esarettir. İkisini de reddetmeden öz- gür olmak mümkün değil!...

(19 Aralık 2004)

AKP Dinsel Söylemini Gerçekten Terk Etti mi?

17 Aralık öncesinde Fransız gazeteleri Türkiye üzerine çoğu yanlış birçok yazı ve söyleşi yayınladılar. 15 Aralık 2004 tarihli *Le Monde*'un Türkiye ekinde Prof. Dr. Nilüfer Göle ile yapılmış bir söyleşi var. Fransa'nın en önemli okullarından birinde öğretim üyesi olan Nilüfer Göle'nin türbanı kadının modernleşmesinin simgesi olarak gördüğünü biliyoruz.

Bayan Göle bu söyleşisinde de ilginç görüşler ileri sürüyor:

“Gerçekte, [Türkiye’de. Ö.İ.] gerçek bir iç tartışma, milliyetçiliği alaşağı etmek için müthiş bir mücadele var,” diyor.

Bayan Göle *“ulusal çıkarları koruma”* bilinç ve iradesini Avrupa nasyonalizmiyle neden karıştırıyor? CHP, Türk Silahlı Kuvvetleri, üniversiteler, entelektüel çevreler ve halk AB’den yana olmasalardı, Kopenhag Kriterleri’nin istediği reformlar sadece AKP oylarıyla gerçekleşebilir miydi? MHP bile AB karşıtı dışı mücadele vermedi. Peki *“Müthiş mücadele kime karşı yapıldı?”*

Bayan Göle, *“Cumhuriyet’in kurucu ideolojisi olan bu otoriter cumhuriyetçiliğin değişmesi gerektiği biliniyordu, çünkü reformların önünde bir engeldi,”* diyor.

CIA tornasından çıkma Graham E. Fuller gibilerin, İkinci Cumhuriyetçilerin ağzından böyle şeyler duymaya alışmıştık. Aynı kasıtlı saplantıyı Bayan Göle de tekrarlıyor.

Demek ki, Bayan Göle’ye göre, 1950’den bu yana kimilerinin yok etmek istediği *“üniter devlet, tam bağımsızlık, halkçılık, laiklik, devrimcilik”* gibi çağdaş ve demokratik ilkeler AB’nin istediği reformların yerine getirilmesi için engelmış!...

Yukarda yazdığım ve *Cumhuriyet İlkeleri* olarak adlandırmayı tercih ettiğim ilkeleri içeride ve dışarıda bazı çevreler “Kemalizm” olarak tanımlıyorlar.

Bayan Göle’nin Cumhuriyet ilkelerinin reformlara engel olduğu iddiası, R. T. Erdoğan’ın 1994 yılında dile getirdiği şu reaksiyoner düşüncelerin tekrarı değil mi?

“... Türkiye’nin yarınında artık ‘Kemalizme’ veya başkaca herhangi bir resmi ideolojiye yer yoktur. Kemalizm’in yeniden kendini üretmesi söz konusu değildir... Aradan 70 yıl geçti. Artık, militarist ve sivil bürokrasi ‘devleti biz kurduk, korumak kollamak görevi de bizindir’ diyemez. Çünkü insanlar böyle bir devleti istemiyorlar.” (Metin Sever-Cem Dizdar, 2. *Cumhuriyet Tartışmaları*, Başak Yayınları, 1993, s. 425)

R. T. Erdoğan, “İslamcı harekete karşı devleti kimse korumasın; Kemalizm ortadan kalkmadıysa, kaldırılmalı” demek istiyor. Peki Bayan Göle ne demek istiyor?

Le Monde gazetesi soruyor: “Bütün Müslümanları temsil etmeyen bir partiyi Müslüman demokrat olarak tanımlayabilir miyiz?”

Bayan Göle bu soruyu şöyle yanıtlıyor: “... Kendilerini ‘Muhafazakâr demokrat’ olarak tanımlıyorlar. Bir şey kesin: İslâmı referans olarak istemiyorlar. Söylemlerinde ve politikalarında din dışına çıkmayı başardılar.”

Bayan Göle’nin bazı toplumbilimsel görüşlerinin ve saptamalarının yanlışlığını tartışmanın yeri burası değil, ama en azından “AKP dinsel söylemini reddetti” iddiasını tartışmak zorundayız. Koskoca bir profesörün söylem (discours) ile eylemi birbirine karıştırması ne acı!

AKP dinsel söylemi reddetmiş olabilir (!) ama programlı dinsel eylemi asla terk etmedi.

Bayan Göle İmam-Hatip Okulları’nın adını duymuştur ama Öğretim Birliği (Tevhid-i Tedrisat) yasasından haberi olduğunu sanmıyorum.. AKP’nin dinsel söylemi ve eylemini değiştirdiğinin bir tek göstergesi vardır. O da Öğretim Birliği Yasası’dır. Bu

yasa 1924'teki çıkış amaçlarına dönmeden, İmam-Hatipler özel meslek okulu statüsüne döndürülmeden AKP'nin dinsel söylem- den vazgeçtiğini iddia etmek, yalana ortak olmaktan başka bir şey değildir. İmam-Hatipler eski haline getirilmeden AKP'nin sivil mesleklerin İslamleştirilmesi projesinden vazgeçtiğini ileri sür- mek de yalana ortak olmaktır.

Prof. Dr. Nilüfer Göle, gazetenin Türk-Ermeni uzlaşmasıyla ilgili sorusunu şöyle yanıtlıyor:

“Eğer soykırımın kabul edilmesi bunca sorun yaratı- yorsa, Türklerin ve Cumhuriyet'in bu kimlik bağına iliş- kin olduğu içindir. Bu sorun aslında Türk kimliğinin so- runudur. Bundan kurtuluş yok, öyle ya da böyle bu evre yaşanacak. Bu, Cumhuriyet için bir olgunluk dersi (sına- vı) olacak.”

Yani Bayan Göle'ye göre, *Cumhuriyet'in kurucu ideolojisi* “Ermeni Soykırımı” iddialarının kabul edilmesini de engelliyor. Ermeni Soykırımı'nı kabul etmeden adam olmak olanaksız.

AKP Hükümeti şu sıralar AB müzakereleri için harıl harıl Baş Müzakereci arıyor. Bence Bayan Göle'den daha uygununu bula- maz. Türkiye'yi AB'ye Adem Baba gibi sokacağı garantidir.

(26 Aralık 2004)

Resmi Olmayan Tarih ve “Popüler Tarih”

“*Resmi Tarih*”, “*Geçmişle Barışmak*” gibi gösterişli ama alt tarafı “hazır giyim”den başka bir şey olmayan sloganları ciddiye almam. Her toplumun, her devletin tarihinin kuşkusuz bir resmi değişkesi vardır: Roma’da Spartaküs Ayaklanması’nın, Osmanlı’da Celâli İsyanları’nın, Yunanistan’da içsavaşın, ABD’de Güney-Kuzey Savaşı’nın, Fransa’da Katar mezaliminin, İspanya’da Franco isyanının...

Türkiye’de de Kurtuluş Savaşı ile Cumhuriyet’in kuruluşunun kuşkusuz bir resmi, daha doğrusu devlet destekli bir tarihi olacaktır. Bir kesimin gözünde, örneğin Cumhuriyet tarafından kapatılan iki partinin (Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ve Serbest Cumhuriyet Fırkası), Şeyh Sait isyanı da aralarında olmak üzere Kürt isyanlarının, devrimlerin birinci el tanığı olan Atatürk’ün *Söylev*’inde yer alan yorumları resmî tarihin bir parçası sayılır. Buna karşın, Rıza Nur’un, Kâzım Karabekir’in, Said Nursî’nin, Yüz Ellilikler’in kalemlerinden çıkan yazılara ve anılara daha çok itibar edilir. Bunun belli bir nedeni ve sağlam bir gerekçesi yoktur. Alternatif tarihin kaynaklarının doğruyu ve gerçeği söyledikleri ne malûm?

Uzun yılların birikimi gözlemimi, izlenimimi söyleyeceğim: “*Resmi Tarih*” deyişini olur olmaz yerde ve marazlı bir şekilde kullananların Cumhuriyet’in kurucu ilkeleriyle sorunları var; Cumhuriyet’in kurucularına karşı, takınak ve saplantıya dönüşmüş kişisel ve ailevi travmaları söz konusu...

“*Resmi Tarih*”, kuşkusuz, tarihin kazananlar ve kurucular tarafından yazılan yorumudur. Böyle bir tarihin tamamen yan-

sız olduğunu söylemek elbette mümkün değil. Türk-Yunan ilişkilerinin tarihi iki nüsha (Türk ve Yunan) değil midir? Üçüncü nüshayı yazarlar elbette her zaman haklı olamazlar. Ermeni sorunununda “*Resmi Tarih*” deyimini sık sık kullanılır. Peki Ermeni Sorunu bağlamında Ermeni devletinin, diaspora Ermenilerinin ve Ermeni militanların görüşü de bir devlet yorumuna, bir *Resmi Tarih*’e dayanmıyor mu?

Ama nedense Türklerin resmi tarihi itibar görmüyor, Ermenilerin resmi tarihi baş tacı ediliyor. Örneğin, Taner Akçam’ın Türkiye karşıtı çevrelerde otorite kabul edilen kitabının (*Dialogue Across an International Divide: Essays Towards a Turkish-Armenian Dialogue*) bir Ermeni kuruluşu olan *The Zoryan Institute of Canada* tarafından yayınlanmış olması Türkiye’de özenle gizleniyor. Kedinin pisliğini örtmesi gibi...

Geçenlerde Kanal 8’de Hasan Bülent Kahraman ile Mete Tunçay sohbet ediyorlardı. Konu gene Cumhuriyet ve Devrimler idi. Mete Tunçay gene devrimlerin halk onayı ile yapılmadığını söylüyordu. Birkaç yıl önce gene böyle bir programda Harf Devrimi’nin halka sorulmamasından yakınıyordu.

Halkoyuna bir öneri olarak sunulan devrim *Devrim* olur mu?

H. B. Kahraman ile Mete Tunçay sohbet ederlerken, resmi tarih itirazcılarının itiraz sınırını 1919-1950 arasında çizdiklerini birden fark ettim. Bu itirazcıların 1950-1960 arasını konuştuklarına, bir değerlendirme yaptıklarına tanık olmadım. 27 Mayıs’ı, 12 Mart ile 12 Eylül’ü değerlendirirler ama Demirel dönemlerini atlayarak geçerler.

Demokrat Parti ve Adalet Partisi’nin, Adnan Menderes ve Süleyman Demirel’in dönemleriyle resmi tarih itirazcıları neden ilgilenmiyorlar acaba, dokunulmazlıkları mı var onların?

Daniel Cohn-Bendit madrabazı ile onun yerli epigonları Türklere ve Türkiye’ye geçmişle yüzleşmelerini salık verirler. Bunun Türkçeye çevirisi şudur: Ermeni Soykırımı iddialarını kabul edin, Kıbrıs’ta Enosis’e göz yumun, Patrikhanenin ökümenikliğine karşı çıkmayın, Ruhban Okulu’nu açın, bağımsız Kürt devleti olmazsa, federasyonu kabul edin.

Daniel Cohn-Bendit’le yapılan söyleşileri okuyun, bu *Türkiye dostu*’nun Türkiye’de İspanya Katalonya’sı benzeri özerk bir Kürdistan kurulmasını istediğini görürsünüz. Zaman zaman “*Intégrisme Kémaliste*” (*Kemalist Köktencilik*) deyimini de kullanır. Ona göre bütün bunları gerçekleştirmenin yolu, Avrupa Birliği’nin Türkiye’ye bir müzakere tarihi vermesidir.

Resmi tarihten şikâyet edenlerin, ona karşı çıkanların kendi özel, çok özel tarih yorumları olduğunu ve bu yorumları günümüzle ilişkilendirdiklerine tanık oldum.

Niyetim size bir tarih dergisini tanıtmak ve tavsiye etmektir. (Derginin adı: *Popüler Tarih*) Laf nerelere geldi!

Örneğin, size derginin ağustos sayısından üç başlık: “*Haçlı seferleri tarihimizin bir parçasıdır*”; “*Osmanlı Tunusu*”, “*Siyaset Cephesiyle Olimpiyatlar*”.

Bir ay içinde bu üç konu hakkında bilgi edinmek bile yeterlidir bir tarih meraklısı için.

Türkiye tarihi İstiklal Mahkemeleri’nden, Ermeni Soykırımı iddialarından, Kürt sorunundan, Cumhuriyet’in kapattığı iki partiden, Patrikhane ve Ruhban Okulu’ndan ibaret değildir.

Popüler Tarih dergisinin popüler tarih bilgisi vermekten başka bir takınağı yok. *Resmi Tarih* karşıtlarının ilgilendiği başlık ve konuları bir de *Popüler Tarih*’te okuyun.

(2 Ocak 2005)

Bon Pour L'Orient

1.

Yazılarıma yabancı dilde başlık vermekten hoşlanmam, ama Sefa Kaplan'ın Prof. Dr. Nilüfer Göle ile yaptığı söyleşiyi okuyunca aklıma bu deyim geldi. “Doğu için geçerli belge, diploma, karne” anlamına gelen bu deyim artık “Çifte standart” anlamını da yüklendiğini düşünüyorum.

Hürriyet'teki söyleşiyi okurken bir şey yaptım: 15 Aralık 2004 günlü *Le Monde*'ün Türkiye Dosyası'nda yayınlanan Nilüfer Göle söyleşisi ile bu söyleşiyi eleştiren “AKP Dinsel Söylemini Gerçekten Terk Etti mi?”(*) başlıklı yazımı düşündüm. Ve şu sonuca vardım: *Le Monde* gazetesinde her konuda Cumhuriyet'i ve Türkleri suçlayan Prof. Dr. Nilüfer Göle bu kez *Hürriyet* gazetesinde Avrupa'yı yerin dibine batırıyor:

“Evet, bir yer değiştirme oldu sanki. Entrika, irrasyonellik, gerçekdışı algılar, duygusallık Şark'ın özellikleri gibi görülürdü. Şimdi bütün bunlar Avrupa'da karşımıza çıkıyor. Türkiye ise rasyonelliği, soğukkanlılığı temsil ediyor. Bundan daha müthiş bir yer değiştirme olamaz. Türkiye rasyonel, müzakereci bir taraf olarak masada oturuyor. Karşısında ise sözünde durmamak için her türlü argümanı getiren, Şark kurnazlığı yapan ve korkularıyla, kuşkularıyla düşüncelerini zehirleyen, duygusal bir Avrupa yer alıyor.” (*Hürriyet*, 2 Ocak 2005)

Aralarında bendeniz de olmak üzere bazı yazarlar Nilüfer

(*) *Hürriyet*, 26 Ocak 2004.

Göle'nin söylediklerinin çok daha hafifini birkaç yıldır yazıp söylüyorlar. Ama ne var ki Bayan Göle'nin düşüncelerini paylaştıkları için bazıları tarafından Avrupa Birliği düşmanı ilan edildiler. Avrupa Birliği'ne her ne pahasına olursa olsun girmek isteyen kimi yazarlar, Avrupa'nın gerçek zihniyet dünyasını keşfetmek, çelişkili davranışlarını değerlendirmek varken, AB'ye karşı mesafeli duran insanları, yazarları, nedense *dinozor*, *paranoyak*, *ulusalcı*, *milliyetçi*, *ulus-devletçi* sıfatlarıyla güya aşağıladılar. Prof. Dr. Nilüfer Göle *Le Monde*'da aynı şeyi yapıyor. Ama Türkiye'de *Hürriyet* gazetesine başka türlü konuşuyor.

Le Monde gazetesi, Bayan Göle'ye Türkiye'nin gerçekleştirdiği reformların AB'ye girmek amacıyla ve "gün ola harman ola" kurnazlığıyla yapılmış makyaj olup olmadığını soruyor. *Le Monde*'un bu saygısız ve cahilane sorusunun yanıtı yukarıdaki, *Hürriyet*'e verilen yanıt olmalıydı, değil mi? Ama değil! Bayan Göle bu reformların aydınlara ve halka mal olduğunu yasak savar gibi söyledikten sonra Avrupa'nın hoşuna gidecek ama bizler için hazmı güç şeyler söylüyor:

"Nasyonalizmi yere devirmek için gerçek bir iç tartışma, müthiş bir mücadele oldu [...] Cumhuriyet'in kurucu ideolojisi olan bu otoriter cumhuriyetçiliğin değişmesi gerekiyordu, çünkü reformların önündeki bir engeldi."

Hürriyet'te Sefa Kaplan'ın sorduğu soruya verilen yanıt nerede, *Le Monde*'a verilen yukarıdaki yanıt nerede! Bayan Göle Paris'te Fransız kamuoyunun, Türkiye'de "Ulusalcı Türkler"nin nabzına göre şerbet veriyor. Postmodern bilimsel nesnellik işte bu olmalı!...

Hürriyet söyleşisinde beni şaşırtan bir başka cümle var. Bu cümleyi bir yere iyice yazın:

"Avrupa projesi içinde pek çok solcunun ve Atatürkçünün de yer aldığını gördük. Bu iş en başta Kemalistlerle Atatürkçülerin sıkı bir şekilde birbirinden ayrışmasına yaradı bence. Atatürkçülük kurtuldu ve Kemalistler Avrupa projesine karşı bir konuma geçtiler. Lideri olmayan bir Atatürkçülük hareketi oluştu."

Kemalizm ile Atatürkçülük bir ve aynı şeydir. Birbirinden ayrılmaz, çünkü Cumhuriyetçilik her ikisini de kapsar. En doğrusu Kemalizm ve Atatürkçülük yerine Cumhuriyetçilik kavramını kullanmaktır. Liberallerin, dincilerin, eski muhafazakâr milliyetçilerin, muhafazakârların hepsi blok halinde Avrupa Birliği yandaşı ya da AB karşıtı değiller kuşkusuz. Cumhuriyetçiler için de aynı şey söz konusu, bireysel iradeleriyle bağımsız karar veriyorlar. Bu nedenle Cumhuriyetçilerin AB'den yana olanlarını *Atatürkçü*, AB'ye ölçüyle yaklaşanlarını ya da AB'ye karşı olanlarını *Kemalist* olarak tanımlamak son derece yanlış, haksız ve hatta tehlikeli bir sınıflandırmadır.

Cumhuriyet'in egemenlik ve bağımsızlıkla ilgili temel ilkelerini savunan Cumhuriyetçileri AB'nin karşısındaki en büyük engel olarak görenler ve gösterenler kimlerdir?

Yanıt: Eski CIA ajanı Graham E. Fuller ile başta Daniel Cohn-Bendit olmak üzere Türkiye'ye karşı Avrupa Birliği'ni kullanarak Kürt ve Ermeni sorunlarının sözcülüğünü yapan Avrupa Parlamentosu üyeleri...

Bayan Göle'nin böyle bir kadro içinde yer almak isteyeceğini hiç sanmam!

2.

Le Monde soruyor:

“Sınırlara gelecek olursak, Ermenistan sınırı hâlâ kapalı. Bu durum Avrupa düşüncesi ile bağdaşır mı? Ermeni-Türk barışması ne zaman gerçekleşecek?”

Prof. Dr. Nilüfer Göle'nin yanıtı şöyle:

“Genç Cumhuriyet'in geçmişi yeniden ele almak konusunda birçok sıkıntısı var. Osmanlı İmparatorluğu'ndan Cumhuriyet'e geçiş radikal karakteri yüzünden sorunlar yarattı. Bugün, İslam'ın kimliksel etki alanı bizim İslamî ve Osmanlı geçmişimizle ilişkimizi bir tür normalleştirme tarzıdır. Çünkü bu geçiş her zaman çok net değil. Bir kopuşma var ama aynı zamanda bir devamlılık da söz konusu. Ve Ermeni olayına gelince, devamlılık mı söz konu-

su yoksa kopma mı ya da ikisi bir arada mı, bilinmiyor. Eğer soykırımın kabul edilmesi bunca sorun yaratıyorsa, Türklerin ve Cumhuriyet'in bu kimlik bağına ilişkin olduğu içindir. Bu sorun aslında Türk kimliğinin sorunu-
dur. Bundan kurtuluş yok, öyle ya da böyle yaşanacak. Bu, Cumhuriyet için bir olgunluk sınavı olacak.” (*Le Monde*, 15 Aralık 2004)

Prof. Dr. Nilüfer Göle dönüp dolaşıp sözü sorun çıkartan Türk kimliğinin (Kemalist kimliğin) ve Cumhuriyet'in (Cumhuriyet'in kurucu ilkelerinin) geçmişle yüzleşmesi zorunluluğuna getiriyor. Yüzleştiği zaman ne olacak?

“Avrupa'nın ve Türkiye'nin yeni gündemi, daha doğrusu bitmemiş gündemi Ermeni meselesidir.[...] Biz bunu kendi vatandaşlarımızla, kendi vicdanımızla, kamuoyumuzla ama kamuoyuna teslim olmadan tartışmalı, inisiyatif ele almalıyız. Birtakım konulara gözümüzü kapatarak yaşayamayız artık. Tabii ki burada asıl rol tarihçilere düşüyor. Bu konuda çalışan tarihçiler var zaten. Ama nasıl ki Kürt meselesi, İslâm meselesi kamuoyunda tartışılabilir hale geldiği için mesafe alabildik, Ermeni meselesi de öyle olmalı. Avrupa istiyor diye değil, kendi vicdanımızdan hareketle tartışmalıyız. Her tabu konuda olduğu gibi kavramlar etrafında çatışmalar sorunun varlığını gösteriyor. Tehcir mi, kıyım mı, katliam mı, trajedi mi, karşılıklı etnik temizlik mi?” (*Hürriyet*, 2 Ocak 2005)

Ermeni sorununu bir tabu olarak tanımlamak çok yanlış! Kamuoyu bir Ermeni olayı olduğunu biliyor, olayın varlığını kabul ediyor ve olayın bir tarafında kendisinin de bulunduğunun elbette farkında. Ama bu olayın “Soykırım” olarak tanımlanmasını gerçek dışı ve kendisi için aşağılayıcı buluyor. Bu durumda “kamuoyuna teslim olmadan tartışmak”, soykırım kavramının önceden kabulü anlamına gelmiyor mı? Geliyor! Zaten Ermeni devleti ve Ermeni diasporası “Türkiye soykırım kavramını kabul etmeden masaya oturmam,” diyor. Peki soykırım tanımlamasını kabul ettikten sonra neyin nesi tartışılacak?

Türkiye ile Ermenistan geçmişi herhangi bir tanımın parantezine almadan tartışmalıdır. Tartışmanın sonu hangi tanıma uyuyorsa, o kavram kullanılır. Bu durumda Ermeni Sorunu'nu *tabu* olarak tanımlamak Türkiye'ye yapılacak ciddi bir haksızlık değil midir? Üstelik Ermeni tezinin acar savunucusu Taner Akçam, Avrupa Parlamentosu'nun hakem seçtiği Halil Berktaş ve klasik görüşten özenle uzak duran Baskın Oran dilediklerini özgürce yazarken...

Masamın üzerinde, George Jerjian'ın yazdığı *Gerçek Bizi Özgür Kılacak, Ermeni ve Türk Barışması* (Belge Yayınları, 2004) adlı bir kitap duruyor. Kitabın son cümlesini aktarıyorum:

“Kinzer ‘Türkiye’nin yaşaması için devletin ölmesi gerekiyor’ diye yazıyordu. Devleti öldürmenin ve Türkiye’yi yaşatmanın anahtarı Ermeni soykırımının kabul edilmesinde ve uzlaşma aranmasında yatıyor...” (s. 75)

Prof. Dr. Nilüfer Göle bize ne tavsiye ediyor bu durumda; kendi kamuoyumuza teslim olmayıp Ermeni kamuoyuna mı teslim olalım? Ya da Ermeni tezini kabul etmeden nasıl tartışacağız?...

(9, 16 Ocak 2005)

Kaza Kaza Üç Bin Yıllık Akrabalarını Buldular

1.

Yazılarımda sık sık aklımda kalan özetine başvurduğum haberi, Murat Deniz adlı bir okur internetten bulup gönderdi. Haber 30 Haziran 1999 tarihinde *Hürriyet* gazetesinde yayınlanmış. Haberin altında Doğan Haber Ajansı Antalya Bürosu'ndan İbrahim Okumamış ve Ahmet İstek adlı muhabirlerin imzası...

Anadolu Türklüğü'nün tek ırka, tek etnisiteye dayanmadığını, bu Türklüğün bir oluşum olduğunu kanıtlaması bakımından son derece önemli. Aslında benim için değil, bilim için önemli.

Haberi birlikte okuyalım:

Şimdiye kadar ne görüldü, ne de işitildi. Antik kazının böyle bir sonuç doğurabileceği kimin aklına gelirdi. Kazı dediğin sabır ister, meşakkatli iştir, bazen kazarsın, kazarsın hiçbir şey bulamazsın. Ama onlar için böyle olmadı, Sagalassos kazısının yerinde tam 3 bin yıllık bir iskelet buldular. İskeletin ve kazı işçilerinin DNA örnekleri alındı, tahlile gönderildi. Sonuçta ne oldu biliyor musunuz? 3 bin yıllık iskeletle, Burdur-Ağlasunlu kazı işçileri akraba çıktılar. Şimdi kafaları karışmış durumda. Biz neyiz, Türk değil miyiz, Yunan mıyız diye soruyorlar birbirine...

Antalya'dan 110 kilometre önce, Burdur'un Ağlasun ilçesinin 7 kilometre kuzeyinde bir antik kent Sagalassos. Batı Toroslar'ın bir parçasını oluşturan Ağlasun Dağı'nın güney eteklerinde, yaklaşık 1.500 metre yükseklikte meyilli bir arazi üzerinde kurulmuş zamanında. Doğudan batıya 2,5 kilometre, kuzeyden güneye 1,5 kilometrelik bir ala-

nı kaplıyor. Başköy'den Dereköy'e kadar uzanan geniş vadide Ağlasun Çayı akıyor. Aksu Nehri'nin, antik adıyla Kestros'un bir kolu.

Eski çağlarda bu vadiye daha çok akarsu varmış ve bu yüzden toprakları günümüzden çok daha verimliymiş, araştırmalara göre. İklimi daha ılımanmış. Yamaçlar meşe, çam, ardıç ve sedir ağaçlarıyla kaplıymış. O zamanlar sedir çok kıymetli, çünkü gemi yapımında o zamanın teknolojisine göre en makbul ağaç. Zeytincilik de antik kentin gelir kaynaklarından biri. Öyle tahmin ediliyor.

Verimli toprakları ve yüksek, dağlık arazideki güvenli konumuyla Helenistik çağda ve Roma döneminde önemli bir yerleşim merkezi Sagalassos.

Burdur'daki Antik Sagalassos kenti kazıları 10 yıldır sürüyor. 1989 yılında başladı. Belçika Leuven Katolik Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Marc Waelkens başkanlığında. Üç yıl önce, 1996'da, antik kentin agora (çarşı) bölümünün kazıları sırasında, işçiler bir iskelet buluyorlar. Bölgede rastlanılan ilk insan izlerinin günümüzden 12 bin yıl öncesine uzandığı biliniyordu. Ne var ki, kazı işçilerin bulduğu iskeletin 3 bin yıl öncesine ait olduğu anlaşıyor. Kazı işçileri "*Bu bizim atamız, atamızı bulduk*" diye, tarihi bir kazı sırasındaki buluşlarıyla keyiflenmiş, kendi aralarında eğlenirlerken, kazı heyeti başkanı Belçikalı Prof. Dr. Marc Waelkens, beklenmedik bir şekilde bu şakayı ciddiye alıp, iskeletten kemik, kazı işçilerinden de saç teli örnekleri alıyor. Ülkesine, Belçika'ya incelenmesi, DNA testi yapılması ricasıyla gönderiyor.

Belçika'da, laboratuarda "karbon" testi yapıldıktan sonra, netice Türkiye'ye postalanıyor. Ve ilginçtir, 3 bin yıllık iskeletin DNA yapısıyla, kazı işçilerinin saç örneklerinden elde edilen DNA'nın yapısının benzerliği ortaya çıkıyor.

Antik Sagalassos kenti kazısı işçilerinden Ali Toprak, Ahmet Şimşek, Recep Dolutaş, Cafer Savaş, Gürsel Coşkun, Mehmet Kurt, Ramazan Onaç, Ömer Ot, Mustafa Kavak,

İbrahim Altınok, Ali Sak, Mehmet Altınok, Osman Aynalı, Ömer Akınca ile kazı bekçisi Şeref Bozkurt'un, 3 bin yıllık iskeletle yakın ya da uzak akraba oldukları kesinleşiyor.

Ağlasunlu işçilerin üç bin yıl önce yörede yaşamış bir antik insanla akraba çıkması, ilginç bir tartışmanın da başlangıcı oluyor. Şimdi Ağlasunlular "*Sagalassos kentini kuranlar*" meğer bizim atalarımızmış diyorlar. Diyorlar ama bir hayli de şaşkınlar. İlçe halkından bazıları, duruma milliyet açısından yaklaşıp "*Biz Yunan mıyız?*", "*Biz Türk değil miyiz?*" diyerek tepki gösteriyor. Bazılarıysa daha pragmatik bakıyor meseleye. Bu yeni buluş sayesinde Antik Sagalassos Kenti'nin daha iyi tanınacağını, bölgede turizmin gelişeceğini, konunun bu yönüyle ele alınmasının kendilerinin yararına olacağını düşünüyorlar.

2.

Antalya Kültür Müdürü Musa Seyirci de, yeni ortaya çıkan bu gerçeğin, Türk tarihine ışık tutabileceğini söylüyor. Ağlasun'daki kazının önemli bir merkez olduğunu kaydediyor önce, sonra da 'Karbon Testi' ile isabetli sonuca ulaşılabilindiğini hatırlatıyor. Anadolu'da birçok yerleşim biriminin Türkleştiğini anlatıyor Seyirci, "Bu olay Türkler için yeni bir tarih sayfası açar," diyor.

Bu olayın, 'Anadolu Türkleri'nin Anadolu halkı ile kaynaştığının' ve 'Anadolu halkının Türkleştiğinin' belgesi olduğunu vurguluyor. Bir başka iddiası daha var: Seyirci, "Bunun yanı sıra, bu olay, Türklerin de Anadolululaştığını ortaya koyar. Yani bu aynı zamanda, Anadolu'daki Türklerin, Orta Asya'daki Türklerden farklı olduğunu da belgeler" diyor.

Sagalassos'ta 1989 yılında başlayan kazı çalışmaları yılın belli aylarında yapılıyor. Bu yılki kazı çalışmaları 4 Temmuz'da başlayacak ve 55 gün sürecek. İlçe halkından çalışmalara katılan işçilere günlük yevmiye olarak sigorta hariç 4 milyon lira ödeme yapılıyor. Bu arada Belçika Hükümeti tarafından desteklenen Sagalassos Kazıları'na

Belçika'nın ünlü bankalarından BDC N.V. Baggerwerken Bank'ın yanı sıra, AGFA, Arte Canstructo, Universal Express, Renner Natuursteen, Bekaert, Verstraete, Rotoracat Club, DYKA Plasticpipe System, Soluay gibi firma ve kuruluşlar da sponsor olarak yardım ediyor. Kazılara, Antalya Müze Müdürlüğü'nden Arkeolog Mustafa Demirel Kazı Komiseri olarak nezaret ediyor.

Ağlasun Sakarca Mahallesi Muhtarı Ali Toprak aynı zamanda Antik Sagalassos Kenti'nde kazı işçisi. İskeleti nasıl çıkardıklarını anlatıyor:

“Ağlasun'a Belçikalılar geldi ve burada kazı yapacaklarını, 6 işçiye ihtiyaçları olduğunu söylediler. Ücretleri konuştuk, kazıya başladık. Önce tiyatronun arka tarafından çöplük ortaya çıktı. Her yıl Ağlasunlu işçi sayısı arttı ve 70'e ulaştı. Kazıların 20 yıldan fazla süreceğini söylediler. Agora kazısı yapılırken yıkılmış bir sütunun altında iskelet bulundu. Prof. Marc Waelkens bize 'Sizin atalarınız burada yaşamış' dedi. Daha sonra çalışan 70 işçiden saç teli aldılar. Saçlarımızın üstünden bir tutam saç teli alıp zarflara koyduk. Üzerlerine isimlerimizi yazıp Belçikalı arkeologlara teslim ettik. O günden beri bize herhangi bir şey söylemediler. İskelet de Sakarca Mahallesi'ndeki Belçika Kazı Evi'nin deposunda duruyor hâlâ.”

Kuruluşu Helenistik dönemin öncelerine dayanan Sagalassos kenti, M.Ö. 334'te Büyük İskender'in hâkimiyetine geçti. Daha sonra Selecuid ve Bergama Krallığı'nın hâkimiyeti altına girdi. M.Ö. 133'te Roma İmparatorluğu'na bağlanan kent, M.S. 395'ten itibaren Bizans hâkimiyetine geçti. M.S. 514 ve 518 yıllarındaki 2 büyük depremden sonra 542 yılındaki veba salgınından etkilendi ve kent bir daha iskâna açılmadı.

Daha önce de yazmıştım: Mersin Torosları'nda, Demirişik köyünde, annemin (Deli) Hapa adında bir teyze kızı vardı. Hapa'nın Avrupa'daki karşılığı Eva'dır, Eve'dir. Bunların hepsini Havva olarak kabul edebiliriz. Ancak Havva Hapa'dan, Hapa

da Hepa'dan gelmektedir. Hitit yazıtlarında Hepa, Hepat ya da Hepatu olarak geçen bir tanrıçanın adıdır. Sanırım Deli Hapa 1920'lerde doğmuştu ve kimsenin bilmediği bir Hitit-Lübnan tanrıçasının adını taşıyordu. Buna göre bizim ailenin ana tarafının bir yanı Hitit olabilir. Deli Hapa teyzemin adının Hapa olması aile içinde çocuğa ad verme geleneği içinde değerlendirilmelidir. Kızım olsaydı adını Hapa koyardım. Zaten çevirdiğim bir kitap için takma ad kullanmam gerektiğinde "Hapa Çopurgil" adını seçmiştim.

Anadolu insanların soyağacı kazılarının yapılmasının ilginç sonuçları olabilir. Ama bunlar yararlı sonuçlardır. Çünkü Türkiye'de ırka, etnisiteye dayalı Alman-Nazi nasyonalizminin yapılamayacağını da kanıtlar. Cumhuriyet'in milliyetçiliği kana, ırka dayalı bir milliyetçilik değildir. Ulusal bağımsızlık, ulusal çıkarı savunma milliyetçiliğidir.

Zaten, geçmiş öyküsünün iki sayfa öncesi Arnavut, Sırp, Bulgar, Gürcü, Rum, Ermeni, Arap, Kürt olan bir Türk'ün Alman-Nazi milliyetçiliğine özenmesi komik olurdu.

(6, 13 Şubat 2005)

Park Hotel Moskva’da Bir Gece

Bulgaristan, Komünist Partisi’nin yönetiminde bulunduğu dönemde Sofya’nın Moskva Park Hotel’inin dünya edebiyat ve düşünce tarihinde çok önemli bir yeri vardı. Dünya Edebiyatçılar Kongreleri, Bulgar Edebiyatı Dostları Kongreleri, Bulgar Yazarlar Birliği Kongreleri, Dünya Barış Parlamentosu toplantısı hep bu otelde yapılmıştır. 1978 ile 1987 yılları arasında her yıl birkaç kez bu otelde kaldım.

Otelin önündeki dev boyutlu dökme demir Barış Çanı üzerinde benim de kabartma imzam var...

Kongrelerin hepsine konuşmacı ve oturum yöneticisi olarak davetliydim; 13 Eylül 1982 günü başlayan Dünya Barış Parlamentosu’na Aziz Nesin, Kemal Özer ve Ataol Behramoğlu ile birlikte ve “Barış Milletvekili” sıfatıyla katıldım.

Bulgaristan Cumhurbaşkanı yardımcısı şair Georgi Cagarov ağabeyim gibiydi; Bulgar Yazarlar Birliği Başkanı şair Lubomir Levçev kardeşimdi, kardeşimdir. Georgi Cagarov öldü, toprağı bol olsun! Lubo yaşıyor, bir dergi ve yayınevi yönetiyor. Ömrü uzun olsun.

Bir gece, yemekten sonra, karısı İstanbullu, yakın dostum Ermeni asıllı Fransız şair Rouben Mélik yanıma gelip benim odaya konuk gelip gelemeyeceklerini sordu. Gelebileceklerini söyledim. İçki ve çerez tedarik ettim. Ve Kemal Özer’i çağırdım.

Rouben’in yanında getirdiği toplantı konukları şunlardı: Pierre Gamarra: Fransız şair; *Europe* dergisi yazı kurulu başkanı; Charles Dobzynski: Polonya asıllı Fransız şair, Nâzım’ın çevirmeni, *Europe* dergisi yazı kurulu başkan yardımcısı; Emmanuel Robles: Fransız romancı ve oyun yazarı. (*Montserrat*’nın yazarı.)

Roubén Mélik: Ermeni asıllı Fransız şair; *Europe* dergisi yazı kurulu üyesi. Adını unuttuğum bir Ermenistanlı yazar...

Ermenistanlı Ermeni yazar dışında hepsi yıllardır, yakından tanıdığım insanlar. Hepsisi Fransız Komünist Partisi üyesi.

Konu: Ermeni Soykırımı iddialarının kabul edilmesi.

Yahu kardeşim, dedim, 1820'den itibaren ayaklanıp Osmanlı devletinden ayrılan azınlıkların yarattığı psikolojik ortamı unutmamak gerek; vatanın bütünlüğünü sağlamak için ölen 90 bin neferi unutmamak gerek; Ermenilerin Çarlık Rusya ile işbirliğini unutmamak gerek; Rus üniforması giyip askere ve sivile saldıran Ermenilerin Osmanlı vatandaşı olduklarını unutmamak gerek; zorunlu iskân için yapılan tehcirin Soykırım olarak tanımlanamayacağını unutmamak gerek dedim. 1915 yılında olanlar Soykırım tanımına uymuyor, dedim.

Bunların hepsine "Olabilir!" dediler. Ama Osmanlı-Ermeni karşılıklı kıyımını *Ermeni Soykırım*'ı olarak tanımlamadan ve bunu kabul etmeden kurtuluş yoktu.

"Yok canım?!" dedim. Bu "Yok canım"ın yanıtını Rouben Mélik verdi:

"Bak Özdemir, dedi, diasporanın birinci, ikinci kuşakları ekmek kavgası, ayakta kalma kavgası içinde yakın geçmişte başına gelenleri pek düşünmedi. Şimdi üçüncü kuşak var. Dedelerini, babalarını suçluyorlar. Kendilerine bir vatan ve bir kimlik istiyorlar."

"Vatanları var, başkenti de Tiflis! Kimliklerini gidip devletlerinden istesinler!" dedim.

"İyi de vatanlarının bir parçası Türkiye'de, ailelerinin kökeni Anadolu'da. Türkiye, Ermeni Soykırımı'nı resmen ve yasal olarak tanımadan Ermenilerin kimlik sorunu çözülmez, diken gibi topuğa batar!"

"Vallahi pek akıllısınız! Türklerin kesesinden kimlik sahibi olmak iyi fikir! Peki Türkler, Ermeni gençler kimlik ve kişilik sahibi olacaklar diye yüzlerce yıl Soykırım utancını mı taşıyorlar?" diye sordum.

"Ben bilemem" der gibi kollarını iki yana açtı.

Bunun üzerine, “Bak Baron Rouben, dedim. Sana durumu iyi anlatmak için şöyle söyleyeyim. Bugünkü hükümet sağcı bir hükümet. Kimilerine göre de faşist! Ama bir gün Türkiye komünist olsa, komünist bir hükümet iktidara gelse, bu hükümet bile “*Ermeni Soykırımı*”nı kabul etmez, edemez.”

Bunun üzerine bir süre sustu Rouben Mélik, sonra:

“Siz Türklerin en komünistiniz bile Kemalist. Nâzım da yıllar önce senin gibi konuşmuştu Moskova’da. ‘Türk Komünist Partisi’ne soykırımı kabul ettiremezsiniz!’ demişti. Komünist Parti’niz bile Kemalist! Bu ne iştir iki gözüm?”

Rouben Mélik hayatımda tanıdığım en yumuşak, en sakin, en makûl insanlardan biridir. 1986’da Paris’te gördüğümde gırtlak kanseri ameliyatı olmuştu. Dilerim ki hayattadır. İşte böyle bir insan bile istekleri yerine getirilmediği zaman Kemalizmi suçluyordu.

“*Türkler, Ermeni Soykırımı’nı kabul edecekler ama ah şu Kemalizm olmasa!*”

Fransa’da yaşayan Nedim Gürsel gibi bir yazarımız da “*Türkiye’yi dekemalize etmeden* (Kemalizmden arındırmadan) *AB’ye kabul etmeyin,*” demiyor mu?

(20 Şubat 2005)

Ölüme ve Pişmanlıklara Dair

Beş yaşımdan sonra hasta olup hemen hemen hiç yatakta yatmadım ama dördüncü kez ölümün kapısından dönüyorum.

Beş yaşımda başımdan onlarca eşek arısı sokmuştu. Ölmedim ama kendime bir yıl sonra geldim. Bu arada beyin humması, paratifo ve dizanteri geçirdim. Beş yaşımda ikinci kez emekledim, ikinci kez yürümeyi öğrendim. Ve on yedi yaşıma kadar çok ağır büyüdüm. Mucizedir, o yıl tamı tamına on santim büyüdüm ve boyum 1.75 cm oldu.

O bir yıl içinde de her gün ölümün kapısındaaydım.

Oğlum Tan yaz tatili için eve gelmiş ve kapanıp iki ay bir sına-va çalışmıştı. Çok gergindim. 26 Ağustos 1989 gecesi New York’a dönecekti. Parçalanmış bir saat gibiydim.

İlkin dudağımda başladı şişkin beyazlık, sonra dilime sıçradı. Evde Tan’ın dışında başka bir doktor daha vardı. Büyütme, dediler, bu bir uçuk. Tan gidip mavi renkli bir ilaç aldı, aşağıdaki eczaneden.

Havaalanında uçuk hızlandı. Tan’ı yolcu edip eve döndüğümüz zaman artık ağzımı açıp konuşamıyordum. Ağzımı zorla açtım. Dilim yoğurt kaymağı rengindeydi. Ya da patlamış mısır gibi. Ülker, Tan’ın arkadaşı Hümayun’a telefon etti. Gece yarısıydı. Hümayun bizi çalıştığı Çapa Hastanesi’ne gönderdi ve nöbetçi doktora telefon etti.

Doktor ağzıma bakar bakmaz “Bir saat sonra geç olurdu,” dedi. Hemen bir kortizon iğnesi yaptı. Doktor benimle dalga geçiyor sandım. Hafife alır bir şeyler söyledim. Doktor kızdı.

“Bu hastalığın adı Steven Johns,” dedi. “Bir tür mantar. Birkaç santim daha ilerleseydi, işiniz tamamdı, nefes borusuna giden

mantar on iki saat içinde, midenize inip iki-üç gün içinde götü-rürdü sizi. Bunun kurtuluşu yok.”

26 Temmuz 2003. Bağdat'ta şimdi adını unuttuğum ana cad-delerden birinde ciple ilerliyoruz. Sağ yanımda oturan Faruk Balıkçı bazukaya benzeyen fotoğraf makinesiyle resim çekiyor. Cip bir kuytuda mevzilenmiş bir tankın önünde yavaşlıyor. Faruk çalışmayı sürdürüyor.

Birden, tankın üzerindeki ABD askerinin “Dur!” diye haykır-dığını duyuyorum. Elindeki silahı üzerimize çevirmiş... Öteki as-kerler de...

Arap mihmandar Bilal “Sür, sür!” diye bağırıyor, ama şoför Zana hemen duruyor, bir milim ilerlemiyor. Araba durmasa ABD askerleri tetiğe basacak.

Arabanın arkasında iki bidonda 120 litre benzin var.

İki gün sonra ABD askerlerinin bu kadar dikkatli ve sabırlı ol-madıkları görüldü. Reuter Ajansı muhabiri öldürüldü.

1 Mart 2005. Alman Hastanesi'nde Ülker'le birlikte Dr. Mus-tafa İşcan'ın masasının önünde oturuyoruz. Doktor kan tahlille-rimi inceliyor.

“Durum anlaşıldı. Hemen hastaneye yatıyorsunuz!” diyor.

“Eve gidip yanıma kâğıt kalem, okuyacak bir şeyler alayım. Bilgisayar...”

“Hiçbir yere gidemezsiniz. Sorumluluk alamam. Şekeriniz 500. Bir saatli bomba gibisiniz. Birkaç dakika içinde her şey ola-bilir!”

Yıllardır 85-110 arasında gezinen kan şekerim 500'e çıkmış. Bunu duyanlar nasıl olup da ölmediğime, felç ya da kör olmadı-ğımı şaşıyorlar...

Bunları hastane yatağında düşünüyorum. Genzimde, bana on beş gün boyunca 6-7 litre sıvı içirten çürük elma tadı. Sıvıya bir türlü kanmayan midemdeki canavar.

Ölümü bir kez daha ertelemenin yorgunluğu içinde hayatımı düşünüyorum. Yaptığım bütün işleri sevmişim, hepsine âşık ol-

muşum: Fabrika işçiliği, Süleyman Demirel iktidarının yapma izin vermediği öğretmenlik, televizyonculuk, iki yayınevinde editörlük ve *Hürriyet* gazetesinde fıkra yazarlığı... Şairlik, edebiyat yazarlığı ve yaptığım onlarca kitap çevirisi... Zaman zaman sıkıntılı, çok sıkıntılı olsa da mutlu bir hayat yaşadığımı ve bunu şiire, edebiyata borçlu olduğumu düşünüyorum. Beni adam eden iki mimar!

Fark ediyorum ki hayatımda hiçbir pişmanlık yok. Ne yaptırısam kendi seçimimle, irademle, bilincimle yaptım. Başka bir hayat istemem!...

“Bir kez daha yaşasam aynı şeyleri yapardım!” cümlesi, galiba bir yanıla bir tür kabadayılığı da temsil ediyor. Bu tavırda boyun eğme ve kadercilik tuzu ve biberi var mı? Bunun ruh çözümü epeyce işe yarayabilir, yararlı olabilir.

Bu konuda çok daha harbi insanlara rastladım. Örneğin Fransa’nın gelmiş-geçmiş en büyük şairlerinden biri olarak kabul edilen Eugène Guillevic (1907-1997) bana “Özdemir, bana yirmi yaşında ünlü ve büyük bir şair mi yoksa yakışıklı mı olmak istersin diye sorsalardı, yakışıklı olmak istediğimi söyledim,” demişti.

Bunu söylediğinde seksen yaşındaydı...

(13 Mart 2005)

RTÜK, Halkı Hiç Saymak Zorundadır

Galiba 80'lerin başıydı. Bir akşam telefonum çaldı evde. Sarhoş sesli bir erkek "Özdemir İnce sen misin?" diye sordu. "Benim" dedim. "Yahu kardeşim, dedi, bütün mazarrat senden çıkıyormuş. Masayı kurduk, ağız tadıyla bir rakı içelim dedik, sen Komiser Columbo'nun önünde gıygıy yayınlıyorsun." Kendisine zarar (mazarrat) verdiğimi söylüyor.

Bir zamanlar Komiser Columbo'yla karşılıklı rakı içmiştir, zevki yüksek halkımız. Şimdi tırnak sürterek gelin-kaynana kavgası yapıyor, yaptırıyor.

TRT Televizyonu Program ve Yayın Planlama Müdürü olduğum dönem. Kamu televizyonu anlayışımız bambaşka boyutlardaydı. Bu nedenle akşam haber kuşağı ile dizi kuşağı arasında saat (minütajı) denk düşürmek için dolgu malzemesi kullanıyoruz. Dolgu malzememiz aralarında üstat Jiri Trinka da olmak üzere çağın en büyük canlandırma yönetmenlerinin yapıtları.

Bir süre sonra. Masamın üzerinde *Dallas*'ın seslendirme metinlerinin Türkçe çevirisi ve bölüm özetleri. Enişte-baldız, üvey amca-yeğen aşk ve sevişmelerini okudukça kararım yayına koymama yönüne kayıyor. Anadolu halkının muhafazakâr gelenekleri vardır saflığı... Çünkü, TRT'nin ve televizyonun küçük bir hata yapmasını bekleyen bir hükümet ve meclis var karşımızda.

Bir gün, yabancı diziler sorumlusu Faruk Bayhan giriyor odama "Müdürüm," diyor, "Neden korkuyorsun. Koy yayına şu diziyi, göreceksin çok sevecekler. Tema da öyküler de hiç yabancı değil halkımıza!"

Faruk Bayhan'ın sezgilerine güvenirdim. *Dallas*'ı yayına koyduk. Yayın akşamı telefonun fişini çektim. Ertesi gün yer yerin-

den oynamıştı. Bir hafta içinde JR kebabçıları, Sue Elen berberleri açıldı. Dizinin sonuna doğru JR'ın nasıl öleceği ulusal sorunumuz haline geldi.

Faruk, film seçme sezgisi sayesinde özel televizyonculuğun gözdelerinden oldu daha sonra.

Bir gazetemizin birinci sayfasında, *“Halkı hiçe sayan RTÜK diktatörlüğü! ‘Halka rağmen halk için’ zihniyeti RTÜK’te hortladı. RTÜK Başkanı Karaca’nın en çok izlenen yarışmaları yasaklama tehditi, hızla özgürleşen Türkiye’de 70’li, 80’li yılların sansürlerini hatırlattı”* manşeti. İçerde gazetenin başyazarı *“RTÜK diktatörlüğü”*nü anlatıyor. Sığ demagoji ve sıradan popülizm!...

Televizyonculuk işinin misyon, görev ve sorumluluklarını çok yakından tanıyan bir insan olarak RTÜK’ü kurum olarak savunmak zorundayım. Elbette, gerekli ve olumlu bir kurum da yanlış yönetilebilir, yanlış işler yapabilir. Ancak, RTÜK kamu yararı için bazı programları engellemekte son derece haklıdır. Bunu onun görev ve sorumlulukları bağlamında değerlendirmek gerekir. Öte yandan, halk yığılmasının tekil ve yüksek bir beğenisi yoktur; hiçbir yerde seyircinin homojen beğenisi yoktur. Bu olayda beğeni olarak sunulan olgu nüfusun belli bir kesiminin narkotik bağımlılığı.

Programların biçim ve içeriğine halkın bir kesiminin bilinçsiz bağımlılığı ve reyting karar verirse, toplum kendini korumak zorunda kalır ve toplum adına bir kurum hukuksal dayanakları olan engelleri kullanmaya başlar. RTÜK bunu yapıyor, yapmalı. RTÜK’ün kararlarından hoşlanmayanlara bu kurumun yasa ve yönetmeliklerini, öteki ülkelerdeki eş ve benzer kurumları incelemelerini salık veririm.

“Halka karşı gelinmez, halkın beğenisine karşı gelinmez!” savı da düşük kalibreli bir demagoji. Akıl almaz cinliklerle elektrik çalan, töre için karısını, kızını öldüren lümpen yığılmasının narkotik bağımlılığını tek seçici yapıyorlar.

Bir sanat programında bir araya gelen şair, ressam ve besteci konuşmacılar diyelim ki uyuşturucu ve uyarıcı hapların im-

gelemin kapılarını açtığını ve yaratıcılığı kamçıladığını söylediler. Ne olacak? Düşünceyi açıklama özgürlüğü tarafından korunacak mı?

Halk yağcılığının sonu yoktur. Çürümenin de!...

Evet, televizyon mesleğinin babalarından Marshall McLuhan'dan bu yana "*Medya mesajdır*" (*The Medium is the Message*). Televizyon sosyolojisinden, psikolojisinden habersiz olmayanlar, içine ister konsun ister konmasın her televizyon yapım ve yayınının bir mesaj içerdiğini bilirler. Düşünce özgürdür, yayınlar demokratik olmalıdır. Ama munkabız barsakların boşaltıldığı reality show'ların mesajı ne? Kadınların özgürleşmesi mi, kadınların erginleşmesi mi?

Bunları benim kabul etmem olanaksız, çünkü bunu sağlayacak, kadınlara yönelik *doğru* programlar var.

Ama ne yazık ki ticarethane ile televizyonu, alımlayıcı-seyirci ile müşteriye birbirine karıştıranların, reyting sultanının yarattığı acımasız sansür düzenini onaylayanların bu türden meslek ince-liklerini anlamalarını bekleyemeyiz.

(20 Mart 2005)

“Gerçek Bizi Özgür Kılacak”

Ermeni kökenli İngiliz yazar George Jerjian’ın *Gerçek Bizi Özgür Kılacak* (Belge Yayınları, Şubat 2005) adlı kitabını yayınlanmaz okumuş ve kitap hakkında bir edebiyat dergisi ya da bir gazetenin kitap ekinde yazı yazmayı düşünmüştüm. Araya giren gündem zorunlulukları dolayısıyla yazamadım.

Yazamadığımı iyi olmuş, çünkü kitabın yayıncısı mahkemeye verildi. Yazıyı daha önce yazmış olsaydım epeyce canım sıkılırdı.

Okurken, yazarın barışçı ve uzlaşmacı iddialarının kitabın içerik ve üslubuyla çeliştiğini fark ettim. Bu canımı sıktı. Yayıncının sunu yazısındaki, “*Bazılarının bunu naiv bulacağını. Ya da ardında bir şeyler arayacağını biliyoruz. Ama öyle olsun, bu katar yürümeye devam edecek*” cümlesi de canımı sıktı. Yani “İt ürür kervan yürür” demek istiyor. Bir yayıncının, her kitabın ardında bir şeyler bulunduğunu, okur ve eleştirmenlerin o şey’i aramak zorunda olduğunu bilmemesi çok tuhaf.

İşte ben *Gerçek Bizi Özgür Kılacak*’ın satırlarının arasında ki o şeyi arayacağım. Yazarın önsözde yazdığına göre, 2001 yılında, Türk ve Ermeni sivil toplum örgütleri temsilcileri tarafından kurulan Türk-Ermeni Uzlaşma Komisyonu (Turkish Armenian Reconciliation Commission / TARC), International Center for Transitional Justice’den (ICTJ), 1948 Soykırım Sözleşmesi’nin 1915 Ermeni olaylarına uygulanabilirliğine dair bir karar vermesini istemiş. Ve ICTJ, 4 Şubat 2003 tarihinde Ermeni olaylarının soykırım tanımına uygun olduğunu açıklamış.

Birleşmiş Milletler’in 1948 tarihli Soykırım Sözleşmesi, soykırımı Yahudi Soykırımı’nı örnek alarak tanımlamıştır. Bu tanımla Ermeni olayları hiçbir noktada örtüşmemektedir. Ama ICTJ böy-

le bir karar almış. Türk-Ermeni Uzlaşma Komisyonu'nun Türk üyelerinin ICTJ'nin bu kararından haberleri var mı, haberleri varsa ne yaptılar? Bunu merak ediyorum.

Hafiyelik yapmanın gereği yok. Çünkü yazar ağzındaki bakla-yı gizlemiyor:

“Bu açıklama [ICTJ'nin açıklaması-Öİ] uzlaşma için yeterli olacak mı? Hayır. Ermeniler Türklerin soykırımı kabullenmesine yükledikleri yüksek beklentilerini yenmek, buna karşılık Türkler de lise müfredatlarının sınırlarını aşmak zorunda kalacaklar. Uzlaşma ancak gerçek dile getirildiğinde ve ateşkes ilan edildiğinde mümkün olacaktır. Tarihte olanlar geri alınmaz, ancak geçmişin tutsakları olmak zorunda değiliz. Gerçek, hem Ermenileri hem de Türkleri özgürleştirecektir.”

Yazarın sözcüklerini yorumlamak gerekmiyor. Açıkça yazıyor. Şimdi yazarın boş bıraktığı yerleri dolduralım:

ICTJ'nin, Ermeni olaylarının bir soykırım olduğunu açıklamasını yazar yeterli bulmuyor. Türklerin de bu gerçeği kabul etmeleri gerekiyor. Türkler bu gerçeği kabul etmeden uzlaşma mümkün değil. Türkler, 1915 olaylarının Yahudi soykırımı benzeri bir soykırım olduğunu kabul ettikleri zaman hem Türkler hem de Ermeniler özgürleşecekler.

Tam anlamıyla çocuksu, naif bir mantık. Ermenistan'ın “Türkler 1915 soykırımını kabul etmeden görüşme masasına oturmayız” demesine benziyor.

Türk-Ermeni görüşmeleri 1915 olaylarının bir soykırım olup olmadığını anlamak için yapılmayacak; Türkler soykırımı kabul edecekler ve bunun bedelini nasıl ödeyecekleri bu görüşmeler sırasında belirlenecek.

Durum böyle iken, Belge Yayınları *Gerçek Bizi Özgür Kılacak*'ın, dokunaklı bir aile hikâyesi ile Ermeni Soykırımı'nı hiçbir şüpheye yer bırakmayacak biçimde ispat eden argümanların güçlü bir bileşkesi olduğunu ileri sürüyor.

Benzersiz bir vicdan ve hayâ yoksunluğu!...

Yazarın dayılarına bir bakalım: Biri, Türkiye Cumhuriyeti'ni Ermeni soykırımını gizlemekle suçlayan Taner Akçam'ın (en suçlayıcı kitabı bir Ermeni kuruluşu olan Zoryan Enstitüsü tarafından yayınlandı) çalışmaları... Bir bilim adamından çok bir Ermeni tezleri militanına benzeyen Akçam'ın iddialarının kofluğ*u Mavi Kitap* konusunda ortaya çıktı.

İkinci kanıt ise Türkçe konuşan bir ABD'li gazeteciden, "*Türkiye'nin yaşaması için devletin ölmesi gerekiyor,*" diyen Stephen Kinzer'den geliyor. Kinzer'in bu sabuklamasının üzerine balıkla-
ma atlayan George Jerjian bir kör kadı olarak hükmünü veriyor:

Devleti öldürmenin ve Türkiye'yi yaşatmanın anahtarı Ermeni soykırımının kabul edilmesinde ve uzlaşma aran-
masında yatıyor. Bu, hem Türkleri hem de Ermenileri ger-
çeği savunma külfetinden kurtarıp özgürleştirecektir.

Ve Türkler, özgürleşeyim derken, soykırım suçunu kabul et-
miş olacaklar!... Ey Türk! Hayalî suçu kabul et ve uzlaş! Tanrım!
İçerden ve dışardan bu kadar mı budala görünüyor(lar)?

(27 Mart 2005)

Haçlı Kafasından Kurtulmak İçin

1953 Cumhuriyet tarihimizin çok önemli bir yılıdır, bir dönüm noktasıdır: 29 Mayıs 1953 günü, İstanbul'un Fethi'nin 500. yılı büyük bir tantana ile belediye ve devlet törenleriyle kutlandı. Türkiye'yi, İstanbul'u yönetenler için, İslamcı ve ırkçı Türk sağı için, nüfusun yüzde 99,9'u için son derece doğal olan bu kutlama, Osmanlı devletini yıkıp parçalamak amacıyla yüzyıllarca uğraşmış olanların ve gizli servislerinin kafasına iyice kazındı. Ne oluyordu, "Yurtta barış, dünyada barış!" şiarına sıkı sıkıya bağlı otuz yaşındaki genç Türkiye Cumhuriyeti politika mı değiştiriyordu?

Bunun üzerine, Cumhuriyet öncesinin eski düvel-i muazza- ma koalisyonu, Türkiye politikasını yeniden gözden geçirmeye başlamış, eski defterler açılmış olmalı. Ama o sırada Türkiye'yi yönetenler böyle tarihsel incelikleri düşünecek durumda değillerdi anlaşılan.

Dikkat edilirse ve anımsanırsa, Avrupa, 1923-1953 yılları arasında, genç Türkiye Cumhuriyeti'nin aleyhinde olmamaya, böyle görünmemeye özen göstermişti. Aralarında içten sempati duyanlar bile vardı. Bunda Atatürk'ün dış politikası etkili olmuştu.

Ama 29 Mayıs 1953 törenleri Avrupa'ya Osmanlı'nın cihatlarını, fetihlerini ve Haçlılar'ı anımsatmıştır. Aslına bakarsanız bunları pek unutmamıştı zaten!

Hürriyet gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök, mart ayı başlarında, Belçika Başbakan Yardımcısı Laurette Onkelinx ile Brüksel'de görüşmüştü. Bayan Onkelinx, Türkiye'nin AB'ye katılımı konusunda şöyle diyordu:

"Maalesef Avrupa'da Türkiye fazla tanınmıyor. Kültürel zenginliği bilinmiyor. Batılı tarafı tanınmıyor. Burada Türkiye'nin Avrupa Konseyi'nin kurucusu olduğunu kim

biliyor? Bu nedenle uzun bir yol bizi bekliyor. Bu müzakerelere sürecinden iyi yararlanmak ve bu süreci Türkiye'nin tanıtımında kullanmak gerekir.” (*Hürriyet*, 9 Mart 2005)

Bakan hanımın sözlerini okuduğum sırada, Géraud Pourmarède'nin *Pour en finir avec la Croisade* (Presses Universitaire de France, 2004) adlı kitabı masamın üzerinde duruyordu. Kitabın adını başkaları “Haçlı Seferi'ni Çözüme Bağlamak” ya da “Haçlı Seferi'nden Kurtulmak” olarak çevirebilir ama ben kitabın adını “Haçlı Kafasından Kurtulmak”, “Haçlı Saplantısından Kurtulmak” olarak anlıyorum. Kitabın alt başlığı da şöyle: “XVI ve XVII yüzyıllarda Türklerle yapılan savaşın mitosları ve gerçekleri.”

Türk tarafı, Osmanlı devletinin XVI ve XVII yüzyılda Avrupa'da yaptığı savaşları Haçlı'ya karşı görmez; Haçlı Seferleri'ni 1096-1291 yılları arasında sınırlandırır. Türkler için Haçlılar bir milletler koalisyonudur, ama Avrupa için Haçlı Seferleri'nin karşısında sadece Türkler vardır. Bu nedenle, Belçika Başbakan Yardımcısı Laurette Onkelinx'in sözlerini ben başka türlü okudum, başka türlü anladım.

Avrupa, Türkiye'yi çok iyi tanıyor, Türkiye ile ilgili olan her şeyi 1000 yıllık Haçlı süzgecinden, eleğinden geçirerek değerlendiriyor; bütün varlığı Türkiye'ye ve Türklere karşı Haçlı kafasının geçirimsiz (impermeable) zarıyla, katmanıyla kaplı.

Paris IV Üniversitesi'nde tarih hocalığı yapan Géraud Pourmarède bu geçirimsiz zırhı delmeye çalışıyor. Sonunda günümüzde de Avrupalılarla Türkleri karşı karşıya getiren çatışma noktalarını ortaya çıkarıyor.

Kuşkusuz, Osmanlı ordularının sürekli saldırıları Hristiyan Avrupalıların zihninde bir çatışma kültürünün ortaya çıkmasına yol açmış. Düşman (Osmanlı-Türk) bu kültürün aynasına bir dinsiz-imansız, bir barbar, daha sonra da bir despot olarak yansıyor. Tam anlamıyla bir zihinsel haçlı seferi bir anonim haçlı kafası oluşturuyor. Bütünsel bir karşıtlık ve gerçek bir haçlı seferi...

Avrupa Birliği ülkeleri halklarının Türk ve Türkiye karşıtlığının kökeninde, temelinde, tabanında bu haçlı kafası var. Ama

1953 yılında İstanbul'un 500. Fetih Yılı'nın kutlanması aslında bir sağcı fantezisinden başka bir şey değil. Avrupa halklarının haçlı kafasının karşılığı yok Türk milletinde. Yeniden fetih hayalleri bile ciddi değil. İstanbul'un düşüşünün Avrupa'nın beyninde ve ruhunda yarattığı travma bizim sandığımızdan çok daha derin ve geniş boyutlu.

“Daha önceki felaketlerin hiçbiri İstanbul'un düşüşü kadar vicdanları sarsmadı ve Batı'nın dikkatini Doğu üzerinde odaklandırmadı.” (s. 26)

İstanbul'un düşüşü simgeseldi; Batı ve Doğu kiliselerinin birleşmesi hayaline son veriyordu. Dolayısıyla Papalık ve Hristiyanlık kendi geleceğinin tehdit altında olduğunu hissediyordu.

İstanbul'un düşüşüne tanık olan Kievli Isidore Avrupa'ya mektup yağıdırıyordu:

“İstanbul kenti öldü, hiçbir hayat belirtisi yok. İstanbul bir simgedir ve onun için ağlamalıyız, ama hemen silahlanmamız gerekiyor. Çünkü Deccal'ın habercisi, Türklerin sultanı kapımıza dayandı.” (s. 28)

24 Mart 2005 tarihli Yunan *Katimerini* gazetesinde de şöyle bir cümle var:

“Türkler Avrupalının ruhunda karanlık bir noktanın içinde yer alıyor. Bu karanlık Viyana kapılarına dayanan Osmanlılar nedeniyle Avrupalının içine işlemiş durumda.” (*Radikal*, 27 Mart 2005)

Avrupa'nın kafasında gerçek+mitos karışımı bir Türk imgesi var. Değişmiyor!

(3 Nisan 2005)

Gaston Gaillard'ın İtirazı

“*Türk-Ermeni Sorununa Fransız Tarihçi Gaston Gaillard'ın Bakışı*” başlıklı yazımda, Fransız tarihçinin *Türkler ve Avrupa (Les Turcs et l'Europe, Librairie Chapelot, 1920)* adlı kitabında yayınladığı tanıklıklara yer yermiştim. Kitap olayların üzerinden sadece beş yıl geçtikten sonra yayınladığı için tarihçinin aktardığı bilgiler günümüzdeki kadar kirlenmemiştir. Ermeni baskılarıyla kirletilmemiştir.

“*Tarihimizle yüzleşelim!*” türünden bilmişliklere^(*) kalkışan Türk yazarlara kesinlikle güvenmem; bu öneriyi yapan yabancı ise kuşku ile bakarım.

Avrupa Birliği ileri gelenleri, İkinci Cumhuriyetçiler, Kıbrıs, Ermeni ve Kürt sorunları konusunda ulusal çıkarları korumaya çalışanlara kızanlar, Türkiye'nin mutlaka tarihiyle yüzleşmesini önerirler. Önermek bir yana “*Eller yukarı, teslim ol!*” çağrısı yaparlar.

Bu önerinin anlamı şudur: *Kıbrıs konusunda Yunan ve Rum iddialarını; Soykırım konusunda resmi Ermeni iddialarını; Kürt sorununda ise PKK'nın iddialarını kabul edin. Bu iş bitsin.*

Ermeni sorununu, Ermeni iddialarının bir yeminli neferine emanet etmiş olan bir gazete de “*20. yüzyıl yüzleşme çağı*” bölümünde Almanya, Güney Afrika, İngiltere, Kanada, Danimarka, Hollanda ve Belçika'nın zarar verdiği uluslardan özür dilediğini yazıyor. Bunlardan Almanya, Yahudi Soykırımı yaparken suçüstü yakalandığı, kurbanlarıyla hatıra fotoğrafı çektiği için özür

(*) Elbette Emre Kongar dostumun *Tarihimizle Yüzleşmek* kitabı bu türe girmez. (Ö. İ.)

dilemekten başka çaresi yoktu. Öbür özür dilemelere gelince içerik olarak soykırım sayfasında yer almıyorlar. Türkiye'nin de bu bağlamda özür dilemesi gereken iki olay var: Varlık Vergisi ve 6-7 Eylül 1955 olayları. Bunların kanıtları ve belgeleri var.

Bunların dışında "*Tarihimizle yüzleşelim*" ağzlarıyla "*Ermeni Soykırımı'nı kabul edelim*"e yapılan işaret, bence, beşinci kol çalışması olarak değerlendirilmelidir.

Yukarıda adını andığım kitabın son bölümünün ilk kısmında Türk-Ermeni sorunu ele alınmaktadır. Gelin tarihimizle yüzleşelim! *Tête de Turc* ekibi tarafından hazırlanan dosyadan aktarıyorum:

"Türkiye'yi derinden rahatsız eden ve Doğu sorununu daha karmaşıktırılan Ermeni sorunu, aslında, Rusya'nın gizli emellerinden ve Rusya'nın Ermenileri koruma adına Türklerin işine karışmasından kaynaklanmaktadır. Bu sorun, ortaya konduğundan itibaren yol açtığı güçlüklerin de gösterdiği gibi, Slavlar ile Türklerin çatışmasının kendini gösterdiği çeşitli yüzlerden biridir. Rusya'nın sürekli olarak ya Anadolu ya da Trakya, hatta her ikisi üzerinden ulaşmaya çalıştığı Akdeniz kıyıları arasında engel oluşturan Türklerle çatışmasının evresidir

"Fakat komitelerden (Taşnak ve Hınçak komiteleri-Öİ) her biri kendi faaliyetini sürdürür ve taşra illerindeki şubelerine Rusların ilerlediğini, Osmanlı birliklerinin geri çekilişini kolaylaştırmak için ne gerekiyorsa yapmalarını; birliklerin malzeme sağlamasını engellemelerini: Osmanlı birlikleri ilerlediği takdirde Ermeni askerlerinin birliklerinden ayrılarak çeteler oluşturmalarını ve Ruslara katılmalarını bildirirler.

"Komiteler, hezimetle biten bir savaştan çıkar çıkmaz bir başkasına giren Osmanlı Hükümeti'nin durumundan faydalanmaktadırlar. Bu bağlamda Zeytun'da, Maraş ve Kayseri sancaklarında, özellikle Van, Bitlis, Talori, Muş ve Erzurum'da ayaklanmalar çıkarırlar. Erzurum ve Doğu Beyazıd'da, seferberlik emriyle birlikte Ermenilerin çoğu Rus tarafına geçer ve orada silahla donatıldıktan sonra Türklere karşı savaşa gönderilirler. Erzincan'da da Ermenilerin dörtte üçü Rusya'ya geçerek Rus saflarına katılır.

“Bu koşullarda, nüfusun bu iki kesimi arasında ardı arkası kesilmeyen çatışmaların yükselmesi ve her iki tarafın da 1895-1896 olayları ve Türk-Rus savaşı sonrasında, Adana olayları sırasında, Balkan Savaşı esnasında ve nihayet I. Dünya Savaşı boyunca birbirlerine karşı misillemelerde bulunması anlaşılır bir olgudur. Fakat, Türkler tarafından öldürülen Ermeni sayısının 800 bini aştığının iddia edilmesi ve Ermeniler tarafından katledilen Türklerden hiç söz edilmemesi kabul edilemez.”

Gaston Gaillard bir Osmanlı-Rus+Ermeni Savaşı’ndan söz etmektedir. Soykırım’ın Birleşmiş Milletler tanımına göre Ermeniler Osmanlı birliklerine karşı silahlı mücadele verdikleri için (Yahudiler gibi silahsız olmadıkları için) soykırım iddiaları utanmaz bir yalandan başka bir şey değildir. Zaten İngiltere Başbakanı Lord Curzon da *“Kabul etmek gerekir ki bazılarının zannettiği gibi, Ermeniler de ‘masum küçük kuzular gibi’ davranmadılar. Gerçekten bir dizi vahşi saldırıda bulundular ve kan döktüler”* (17 Şubat 1919) diyerek bu gerçeği mühürleyip imzalamaktadır.

Gaston Gaillard ayrıca 19 Mart 1919 tarihli *Times*’in Ermenilerin yaptığı vahşetin öyküsüne yer verdiğini yazmaktadır. Yazmaktadır ama Taner Akçam ve benzerlerine göre ya kötü tarihtir (!) ya da Osmanlı Sultanı’ndan bahşiş almıştır (!)...

(10 Nisan 2005)

ABD ve Ermenistan Sorunu

Ermeni Soykırımı iddiaları konusunda ABD gene gündemde. ABD Başkanı herhangi bir söylevinde “*Ermeni Soykırımı*” deyimini kullanacak mı, kullanmayacak mı? Neredeyse alıştık: Seçim propaganda konuşmalarında Ermeni cemaatine soykırımı tanıyacakları vaadinde bulunurlar, ama başkan seçilince ağız değiştirirler. Bu tavır Ermenileri kızdırır, Türkleri sevindirir. Gene gündeme geldi: ABD Senatosu’nda soykırım iddiaları oylanmak için belki gündeme alınacak. Türkiye-ABD arasındaki gerginlik dolayısıyla, Senato’nun soykırım iddialarını kabul etmesi olasıymış. ABD ayrıca İncirlik Havaalanı pazarlıklarında Ermeni Soykırımı’nı koz olarak kullanıyormuş. Türkiye’ye “*İncirlik’te istediklerimi ver, ben de soykırımı kabul etmeyeyim, yoksa karışmam!*” diyormuş. Can sıkıcı bir durum. Her yıl nisan ayında bu türden olayları yaşamaktan bıktık.

İnsanın aklına ABD neresi, Ermenistan neresi, bu işe neden burnunu sokuyor düşüncesi gelebilir. ABD kendini dünyanın muhtarı ve jandarması saydığı için mi bu işle ilgileniyor, Ermenistan’ın dayısı gibi davranıyor, yoksa başka türden bir ilişki mi söz konusu?

Bu konuda doyurucu herhangi bir bilgi yok gibidir. ABD’nin ilişkisi, orada yaşayan Ermenilerin oluşturduğu lobinin yaygın ve etkili gücüne yorulur.

Ama nihayet kapsamlı bir kitap yayınlandı: Prof. Dr. Nurşen Mazıcı’nın *ABD’nin Güney Kafkasya Politikası Olarak Ermenistan Sorunu, 1919-1921* (Pozitif Yayınları).

Nurşen Mazıcı kitabında Amerikan belgelerine dayanarak Ermeni Sorunu’nun bir parçası ve uzantısı olan savaş dönemi ve

sonrasındaki Ermenistan mandası, bağımsızlığı ve bu devletin tanınması sorununu inceliyor. ABD belgeleri önemli, çünkü ABD I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etmediği için imparatorlukta yaşayan ABD'li diplomat ve misyonerler bu dönemde çalışmalarını sürdürebilmişler.

Yukarıda “misyonerler” dedim. “Soykırım” hayaletinin yaratılmasında özellikle Protestan misyonerler önemli bir rol oynamıştır. Rusya'nın, Ortodoks dindaşlarını korumak bahanesiyle Osmanlı Devleti'nin iç işlerine burnunu sokması, aynı şeyi Katolikler için Fransa'nın yapması ABD'ye ilham vermiş olmalı ki Protestan cemaatini yoktan var etmek yolunu seçti.

İlk ilişki 1784'te, Amerikan ticaretini yaygınlaştırmak için, Konfederasyon Kongresi'nin John Adams, Benjamin Franklin ve Thomas Jefferson'dan oluşan ticaret komisyonunu Osmanlı İmparatorluğu'nda görevlendirmesiyle başlamış.

Misyonerler 1820'de İzmir'e gelmişler, 1823'te Kudüs'te, 1825'te Beyrut ve Suriye'de, 1828'de İzmir'de istasyonlar (misyonlar) açmışlar. Osmanlı Devleti 1847'de bir ferman yayınlarak imparatorluğun Protestan unsurlarını ayrı ve bağımsız bir dinsel cemaat olarak tanımış. 1857'de, ABD Başkanı temsilcisinin isteği üzerine Müslümanlıktan Hristiyanlığa dönenlere verilen ölüm cezası kaldırılmış.

Misyonerler 1861'e kadar ancak 23 Müslümanı Protestanlaştırebildikleri için Ermeni, Rum ve Yahudileri hedef kitle seçmişler.

1869'da 21 ana istasyon ve 46 misyonerle tüm Osmanlı İmparatorluğu'na yayılmış olan Amerikan Yabancı Misyon Örgütü (AYMÖ), çalışmalarını hızlandırarak 1870'te 185 okula ek olarak misyon personeline üç doktor eklemiş.

1. Dünya Savaşı başladığında AYMÖ'nün 17 ana, 256 alt istasyonunda 174 çalışanı, dokuz hastane, 426 okulu ve bu okullara devam eden 25 binin üzerinde öğrencisi vardır. (s. 22)

Amerikan Yabancı Misyon Örgütü'nün (AYMÖ), dinsel kaynaklı örgütlerin yanı sıra etnik kaynaklı Ermeni destekçisi sivil toplum örgütleri de kuruldu. Bunların önde gelenleri ara-

sında 1894'te Boston'da kurulan Birleşmiş Ermenistan Dostları, 1895'te Washington'da etkin olmaya başlayan Ermeni Sevenler Derneği ve 1895'te Newyork'ta örgütlenen Ulusal Ermeni Yardım Kurulu'nun adlarını anabiliriz. Ancak bu etnik örgütler de dinsel örgütlere bağlı olarak çalışmışlardır.

ABD arşivlerinde yer alan bazı yazarlardan bu örgütlerin marifetleriyle ilgili alıntılar yapalım:

Thomas A. Bryson: *"Eğer Amerikan misyonierleri Ermeni milliyetçilerin fesat ve suikast operasyonlarına karışmamış olsalardı, Amerikan Ermenilerinin bu yöndeki çabalarına ne denebilir."* (s. 30)

Lenan James Gordon: *"Amerikan misyonier çalışmalarının, Ermeni ulusçuluk hareketinin gelişmesinde dolaylı olarak önemli bir rol oynadıkları kuşkusuz bir gerçektir."* (s. 30)

Prof. Dr. Nurşen Mazıcı bu çok değerli kitabında, Protestan misyonier çalışmalarının önce Ermeni ayaklanmalarını örgütlediğini; ardından, ABD yönetimine önce Ermenistan devletini, sonra Ermenistan Mandası'nı nasıl ilham ettiğini Amerikan belgeleriyle açıklamaktadır.

ABD tamı tamına 221 yıldır Türkiye'de ve Büyük Orta Doğu Projesi de bundan 90 yıl önce tasarlanıp günümüzde sahnelenen büyük bir oyun.

ABD'nin Güney Kafkasya Politikası Olarak Ermenistan Sorunu mutlaka okunmalı!...

(17 Nisan 2005)

Bir Aynanın Önünde Tek Başıma

Sofya'dan Atina'ya gelmiştim (gitmiştim). 1 Mayıs 1979 günü Atina'da bir kitabım yayınlanacaktı. Yabancı dilde yayınlanan ilk kitabımdı.

O gün Yannis Ritsos 70 yaşına giriyordu.

"Yannis Ritsos İçin On İki Şiir"i onun yetmiş yaşını kutlamak için yazmıştım.

1 Mayıs günü, Atina'nın Dafni Belediyesi Ritsos'un 70. yaşını kutlamak için bir tören düzenlemişti.

Törene Ritsos'un yakınları, iç savaş ve direniş kahramanları davetliyidiler.

Törende Ritsos'un başyapıtlarından biri, *Helena* adlı dramatik şiiri de okunacaktı. Törenin yapıldığı salona erken gitmiştim.

Kapının önünde, şiiri okuyacak, Helena giyimli güzel aktris-le sohbet ediyorduk.

Yanımıza yaşlı bir kadın yaklaştı. Komünist kahramanlardan biriydi. Aktrist benim kim olduğumu anlattı kadına ve kitabımı onun için imzalamamı rica etti. Gerekeni yaptım. Kadın kitaba biraz göz attı, sonra bana dönüp İngilizce "*İyi Türkler de vardır!*" dedi. Ve içeri girdi.

Yüreğimin bir el bombası gibi patladığını hissettim, gözlerim buğulandı. İnsanlığın evrensel kardeşliğine inanması gereken bir Yunan komünist bana "*İyi Türkler de vardır!*" diyordu. "*Çoğunluğu kötüdür!*" demek istiyordu.

Ertesi gün Hydra adasına gittim ve bu acıyla şiire vurdum kendimi.

Aşağıdaki şiirler Hydra yalnızlığında, kendi sesimle boğulduğum günlerde yazıldı.

KARIMA, I

*Gene bir adadayım sevgilim,
anlıyorum ki senin soluğun esiyor
Paros'tan bu taraflara.*

*Kınayacak beni yine usta ozanlar,
biliyorum, bu amansız bilge sarraflar,
böyle şeyler yazıyorum diye durmadan,
oysa ben seni ve ülkemi yazıyorum.*

*Uzakta:
seni damıtıyorum zakkum çiçeklerinden,
oğlum geçiyor tay adımlarıyla taş sokaklardan,
ülkemi seviyorum, bayrağımı seviyorum,
bir evren tutsağım,
ama kendi dilim var, onunla yazıyorum.*

(Hydra, 5 Mayıs 1979)

İRDELEME

*Her şey bana altmış yıl öncesini anımsatıyor:
– neden gelmişlerdi, nasıl gittiler?
– onlar neyi unutmamışlardı, çağlar boyunca?–
unutmayanlar var bizde de burada da.*

*Çanlar çalıyor, güzel bir kız bakıyor bana,
bir acıyı bir yanlılığı yaşıyorum burada,
hele “iyi Türkler de vardır” dedikleri zaman.*

*Sormak gerek onlara:
“nedir iyi Türk olmak” ya da,
“iyi bilmem ne olmak?”*

*Bence,
horozların sabah sesiyle uyanmak,
uzatılan dost eli sevgiyle sıkmak
ve düşünmemek, dondurmamak geçmişi
bir saat kulesi halinde,
ama unutmak,
unutturmayan gölgesini bellek sarkıtlarının.*

(Hydra, 8 Mayıs 1979)

On yıldır Yunanistan'a gitmiyorum. Ritsos'un ölümünden sonra bir kez gittim. Eski kuşak Yunan komünistlerinin hepsi kuşkusuz sözünü ettiğim kadın gibi değildi. Ama şundan eminim: Geçmişle yüzleşmek için kendi tarihini ve ulusunu aşağılayan bir Yunan'a rastlamadım!

(10 Nisan 2005)

Edebiyat Kuramcısı Kültür Bakanı!

Edebiyat kuramcısı Kültür Bakanı Prof. Dr. Atilla Koç “*‘‘Şiir az gelişmiş ÷lkede gelişir, gelişmiş ÷lkelerde ise roman gelişir,’’* demiş. Ve hemen eklemiş: “*Türkiye’de son yıllarda yazılan roman sayısının-
daki artıştan memnuniyet duyuyorum.*”

Kültür Bakanı Atilla Koç’un edebiyatla birlikte ekonomi bilimine yaptığı büyük katkının farkında mıyız acaba?

Bakanın katkısından yola çıkarak kişi başına düşen ulusal geliri, kalkınma hızını hesaplamak mümkün olacak artık. Örneğın 2005 yılında 120 roman, 2006 yılında 150 roman yayınlandı diyelim. 2005’e göre kalkınma hızındaki artış ne? Yüzde yirmi beş. 2005 yılında kişi başına düşen ulusal gelir 4 bin dolar ise 2006 yılında bu 5 bin dolar olarak hesaplanabilir.

Peki yayınlanan şiir kitaplarına göre toplumun maddi durumu nasıl değeriendirilecek? Çok kolay. Şiir kitabı sayısı çoğaldıkça yoksulluk çoğalacak; şiir kitabı sayısı azaldıkça refah artacak. Yayınlanan şiir kitabı sıfıra düşünce toplumsal gelişme en üst düzeye çıkacak!

Bu edebiyat kaynaklı ekonomik veriler hesabı bana doğru geliyor ama gene de son karar benim bu işlere burnumu sokmamdan hoşlanmayan iktisatçıların.

İktisatçılar ne derlerse desinler, nükteden hoşlanan Kültür Bakanı’nın şiir ve roman konusunda şaka yaptığını düşünüyorum.

Anımsadığım kadarıyla Kültür Bakanımızın kuramına benzer bir cümle daha önce büyük şair Melih Cevdet Anday’ın kalemin-den çıkmıştı.

Gene anımsadığıma göre görüşüne destek olacak yandaş bu-

lamayan M. C. Anday edebiyatın, dolayısıyla şiir ve romanın geçmişiyile, tarihiyle ilgili düşüncelerini dile getirirken şiirin ilkel toplumların ifade aracı olduğunu söylemek istiyordu. M. C. Anday kuşkusuz haklıydı. Çünkü sözel toplumlarda şiir, din, tören ve oyunun bir bütün olduğunu ve bu bütünlüğün topluma ait her türlü bilgiyi içerdiğini biliyoruz.

İlkel toplumlarda şiir, tarihi, dini, felsefeyi, destanları, gelenek ve görenekleri, töreleri kapsayan bir bellek haliydi. Daha sonra şiirin içine masallar, öyküler ve en son olarak da roman girdi. Manzum roman. Ortaçağın manzum romanları.

Sonra ne oldu? En başta yazı ve kâğıt, daha sonra matbaa keşfedilince, bilim ve teknoloji geliştikçe şiir yükselen bir balon gibi safra atmaya başladı. Felsefe şiirden ayrılıp bağımsız bir disiplin oldu. Ardından tarih. En sonunda, Avrupa’da manzum destanlar XIII. yüzyılda romana dönüştü, şiirsel söylemin dışında kendi dilini ve yapısını kurdu. Bunun ilk örnekleri Fransa’da görülür.

Ama Eski Mısır, Hindistan, Arap dünyası, Çin ve Japonya’da da roman türüne girecek anlatılar vardır.

Romanın, tarihin, felsefenin ve öykünün şiirden ayrılıp kendi yollarında yürümeleri şiirin hayrına olmuş ve gene Fransa’da 1860 dolaylarında “manzume”den modern şiir doğmuştur. Şiir gerçek büyüklüğüne 1870’lerden sonra kavuşmuştur. Bu konuyla ilgilenenlere *Şiirde Devrim* (Adam Yayıncılık) ve *Tabula Rasa* (İş Bankası Kültür Yayınları) kitaplarımı tavsiye edebilirim.

Yazının keşfinden ve Gutenberg uygarlığının toplumsal egemenliğinden bu yana şiir artık sözel değil; sözel etkiler taşımasına karşın şiirin dili yazı dili. Günümüz şiirinin en önemli oluşturusunun adı da *imge*. Şu anda Türkiye’de halk ozanlarının, Asya ve Afrika’da geleneksel sözel ozanların bulunması bu gerçeği değiştirmez.

Şiir ve romanı toplumların gelişmişlik düzeyine göre değerlendirmenin olanağı yok. Şiir ve roman söylemlerine, dillerine, yapılarına, alımlayıcılarının (okurlarının) niteliklerine göre değişir.

Romanı okuma yazma bilen herkes okuyabilir. Özellikle şu anda Türkiye’de yayınlanan ve üzerinde roman olduğu yazılı metinleri. Şiirin okuru elit, seçkin okurdur. Sayılarının az olmasının nedeni budur. Şiir sözün simyasıdır.

Bir yazarının şair olduğuna, bir metnin şiir olduğuna ulusal *Antoloji* ve anonim *Şairler Loncası* karar verir. Şiir okunur ama tüketilmez.

Romanın antolojisi ve anonim romancılar loncası yok. Üstelik, bir metnin roman olduğuna artık edebiyat ortamı ve eleştirinin ölçütleri karar vermiyor; reklam ve magazin karar veriyor. Bu nedenle, Kültür Bakanı’nın Türkiye’nin gelişmesinin kanıtı olarak tanık gösterdiği “roman” adıyla yayınlanmış metinlerin yüzde 99,9’u büyük bir olasılıkla 24 ay sonra çöp sepetine atılacak yazılar.

“Bir toplumda maddi gelişme ile kültürel ve sanatsal gelişme arasında zorunlu bir paralellik ya da doğru orantı ilişkisi yoktur.” Bunu, toplumsal olay ve olguları diyalektik materyalizmle açıklayan Karl Marx söylüyor.

Sözüm sadece sayın bakana değil, edebiyat konusunda teori üretmek isteyen herkese...

(1 Mayıs 2005)

Şamar Oğlanlığı ya da Kendi Tarihiyle Barışık Olmak

Hiçbir yazarı, okuru, aydını, insanı düşüncelerinden dolayı suçlamadım, herhangi bir şekilde mahkûm etmedim.

Örneğin ekonomik ve politik küreselleşmenin ancak çok büyük, emperyal devletlerin ve uluslararası şirketlerin işine yarayacağını düşünüyorum. Bu konuda böyle düşünen sadece ben değilim. Ama küreselleşme yandaşlarının iddialarını kendi bağlamları içinde, kendi sözlerini kullanmak suretiyle yıkmaya çalışırım.

Bir tartışmaya girdiğim zaman karşı tez olarak kesinlikle kendi tezlerimi ileri sürmem. Kendi tezlerimi ileri sürdüğüm zaman zaten yazı o noktada biter, tartışma olmaz.

Karşımdakilerin tezlerini kendi tezimi ileri sürmeden tartışırım, yanlış noktalarını ve tutarsızlıklarını gösteririm.

Örneğin Mehmet Ali Birand *Posta* gazetesinde “*Asker kendini zora sokuyor*” (26 Nisan 2005) ve “*Kendi tarihi ile barışık olmak*” (28 Nisan 2005) başlıklı iki yazı yazdı.

Mehmet Ali Birand, Genelkurmay Başkanı’nın yaptığı konuşmayı Avrupa Birliği normlarına göre değerlendirip eleştiriyor ama Orgeneral Hilmi Özkök’ün konuşmasını ulusal esenliğimiz ve çıkarlarımız açısından okumaya çalışmıyor.

Yapılması gereken şu: Genel Kurmay Başkanı’nın konuşmasını ulusal çıkarlar açısından okumak ve daha sonra Avrupa Birliği bağlamı içinde değerlendirmek.

Bir eylem ulusal çıkarlara uygunsa ama Avrupa Birliği ile çelişiyorsa, hangisini tercih edeceğiz? Kimileri önce ulusal çıkarlarımızı tercih eder. Avrupa Birliği’nin çıkarları ülkenin çıkarlarından sonra gelir.

Mehmet Ali Birand'ın yazdığı gibi "Asker kendini zora sokuyor" ama bu zor ulusal çıkarlarla çelişmiyor. AB ile çelişiyor. O zaman AB ile konuşulur.

En ürktüğüm laflardan biri "*Kendi tarihi ile barışık olmak!*" Bunun anlamı şu: Başkalarının bizim için biçtiği ve bize layık gördüğü elbisenin içine girelim.

Girmezsek kendi tarihimizle barışmamış oluyoruz, ki çok ayıptır(!).

Girersek herkesin beğeneceği aptal çocuk olacağız, herkes ensemize vurup lokmamızı elimizden alacak.

Mehmet Ali Birand, "*Kendine güvenen, özür dilemekten utanmayan, göğsünü gererek 'Hata ettim' der*" diyor. Ve ekliyor: "*Bunun güzel örneğini Mustafa Kemal vermiştir. Gelibolu Savaşları'ndan dolayı kimseyi düşman ilan etmemiş, aksine Çanakkale'de ölen on binlere 'Artık bizim çocuklarımız' demek büyüklüğünü göstermiştir.*" (28 Nisan 2005)

Mehmet Ali Birand'a karşı herhangi bir tez ileri sürmeyeceğim ilkem gereği, sadece kendi tezi içinde tutarsızlığını göstereceğim:

1. Mustafa Kemal, Çanakkale Savaşları konusunda yaptığı, yaptığımız bir hata yüzünden özür dilemiyor.
2. Tam tersine bize karşı yapılmış bir haksızlığın aleti olan ve bu uğurda hayatlarını veren insanları bağışlıyor.
3. Mustafa Kemal, Türk ulusu adına ve kendi adına, saldırgan Avustralya ve Yeni Zelanda devletlerini ve halklarını bağışlıyor, onlara dostluk elini uzatıyor.
4. Bu, tarihsel açıdan gerçek bir büyüklüktür.
5. Kemal Atatürk'ün eylemi ve sözleri Mehmet Ali Birand'ın tezini yalanlamaktadır.

M. A. Birand'ın tezine ve tezinin mantığına kendimizi uyarlıyorsak şöyle bir sonuca varırız: Mustafa Kemal ve askerleri, Çanakkale Savaşları sırasında saldırganlara karşı koyup Anadolu'nun ve Kafkaslar'ın kapısını açmadığı için hata yaptıklarını an-

lamışlar ve Mustafa Kemal düşmandan özür dilemiştir. Birand'ın mantığının Çanakkale yorumu böyledir.

Tarihi tersinden değil de yüzünden okuyanların yorumuna göre: Çanakkale zaferi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temellerini atmış, Çarlık Rusyası'nın yıkılmasına, SSCB'nin kurulmasına yol açarak, XX. yüzyıl tarihinin mimarı olmuştur.

27 Nisan günü NTV'de "Açık Görüş" programının konusu "Ermeni Sorunu". Bir yanda üç emekli büyükelçi, karşı tarafta Prof. Dr. Selim Deringil, Murat Belge ve Hırant Dink. Deringil ile Belge, 1915 Ermeni olaylarının Soykırım olarak tanımlanamayacağını savunan büyük elçileri sittin senelik resmi görüşü tekrarlamakla suçluyorlar. Yeni bir şeyler söylemeleri gerektiğini ileri sürüyorlar. Yeni bir şey ne? Tarihle barışıp Ermeni iddialarını kabul etmek. Hristiyan dünyasının biçtiği kefeni giymek.

Tartışma sırasında, Prof. Dr. Selim Deringil'in bilinçaltının kapıları açılıyor ve tipik bir zihinsel yapının itirafı olan bir cümle ağızından kaçıyor:

"Kendinizi dev aynasında görmeyi bırakın. Türkiye dünyada hiç kimsenin umurunda bile değil. Bir deprem olunca, bir de polis kadınları dövünce haber oluyor."

Bu cümle, Prof. Dr. Selim Deringil'in yakasını ömür boyu bırakmayacak!

(15 Mayıs 2005)

Gizli Belgelerin Dili

ABD'nin Atlanta kentinde oturan bir okurum, "ABD ve Ermeni Sorunu" başlıklı yazımın 21 yıl önce yayınlanmış bir başka yazıyı anımsattığını yazdı bana. Okurun göndermek inceliğini gösterdiği yazı rahmetli Uğur Mumcu'nun 1 Nisan 1984 tarihinde gazetede yayınlanan ve *Devrimci ve Demokrat* adlı kitabında da yer alan "Gizli Belgelerle" başlıklı yazısı.

Uğur Mumcu'nun yazısı yayınlanalı neredeyse çeyrek yüzyıl olacak. Okurun benimle paylaşmak amacıyla gönderdiği yazıyı ben de sizlerle paylaşmak istedim:

Şu olaylara bakın: ABD Dış İlişkiler Komisyonu, Türkiye'ye yapılacak askeri yardımı Kıbrıs konusunda verilecek bir ödüne bağlıyor. Bu yapılırken, ABD Kongresi'nde 24 Nisan tarihinin 'Soykırım Günü' olarak ilanı için öneriler veriliyor. Fransa'da ise soykırım savlarının ders kitaplarına konması için hazırlıklar yapılıyor.

Aynı günlerde, Ermeni terör örgütleri eylemlerini sürdürüyor. Bütün bunlardan sonra ABD yönetimi uluslararası terörden söz edebiliyor.

24 Nisan tarihi, soykırım günü olarak ilan edilecekmiş... Sanki ABD, Vietnam'daki, Fransa da Cezayir'deki insanlık suçlarını unutturdular. Sanki ABD yönetimi, Şili'de halk oyuyla seçilmiş Devlet Başkanı Allende'nin CIA darbesi ile devrilmesinin hiç anımsanmayacağını sanıyor. Sanki ABD'nin Grenada'ya, daha dün kadar yakın bir zamanda Fransa'nın Cad'a asker göndermesinin hiç ama hiç akla gelmeyeceği düşünüyor.

Ermeni olayını, bugün için uluslararası terörün bir par-

çası olarak görüyor ve bunun için bütün devletleri ortak bir savaşa çağırıyoruz.

Yok eğer, Ermeni sorununun dünü, önceki günü karıştırılırsa, ABD’li dostlarımız bundan hiç hoşnut kalmazlar. İsterseniz, bu konuda birkaç tarihsel belgenin satır başlarını aralayalım:

İngiliz Kraliyet Matbaası tarafından basılan, I. Dünya Savaşı ile ilgili gizle belgeler, Erol Ulubelen tarafından Türkçeye çevrilmiş, önce Doğan Avcıoğlu’nun yönetimindeki Yön dergisinde yayınlanmış, daha sonra kitap olarak basılmıştır. İkinci basımı Çağdaş Yayınları tarafından yapılan *İngiliz Belgeleriyle Türkiye* kitabında, I. Dünya Savaşı sırasında Ermenilerin ABD’lilerce nasıl desteklenip kışkırtıldığını gösteren belgelere yer verilmiştir. Okuyalım:

Gizli Belge No: 492, Sayfa: 735

Amiral Webb’den Lord Curzon’a yazılan 19 Ağustos 1919 tarihli yazı:

... ABD, Trabzon ve Erzurum’u içine alan bir Ermenistan’ı himaye edecek. Geri kalan 4 ili de bir Kürt devleti olarak İngilizlerin himayesine bırakıyor.’

Gizli Belge No. 46, Sayfa: 60

5 Nisan 1920 günü Mr. Lindsay’in Washington’dan Lord Curzon’a yazdığı yazı:

‘ABD Senatosu Ermenistan’ın mandası için görüştü. 5 yılda 757 milyon dolar verecekler. Başlangıçta 50 bin kişilik ordu yollanacak, daha sonra 200 bin kişiye çıkacak. ABD kuvvetlerinin başına General James G. Harbord getirilecek. Ayrıca bütün Türkiye’nin mandası için de görüşmeler sürmektedir.

Gizli Belge No: 63, Sayfa: 71

16 Mayıs 1920 günü Sir A. Geddes’in Lord Curzon’a yazdığı yazı:

ABD Hükümeti, Ermenistan’ın Adana da dahil korunmasını istiyor. Silah, cephane, demiryolu ve her türlü malzemeyi buraya sevk edecekler. Boşaltım, Karadeniz limanlarında ABD bahriyesi tarafından ve ABD donanmasının hi-

mayesinde yapılacak. Türklerin yapacağı en ufak bir hareket ABD'liler tarafından bastırılacaktır.

Bu belgeler bugün ABD Kongresi'nde 24 Nisan tarihini 'Soykırım Günü' olarak ilan etmek isteyenlerin amaçlarını olduğu kadar, ABD'nin Lozan Barış Antlaşması'na niçin imza koymadığını da anlatmaya yetmektedir.

24 Nisan tarihini soykırım günü ilan edip, Ermeni terör örgütlerine destek olan ABD Kongre üyeleri, 1920'lerde, topraklarımız üzerinde Ermeni devleti kurmak isteyen ABD'lilerin torunlarıdır. Bizler de bunlara karşı Kuvay-ı Milliyecilerin torunları olduğumuzu kanıtlamak zorundayız.

'Milliyetçilik' budur, neredesiniz efendiler, beyler, beyzadeler, hanımefendiler? Budur, budur, budur işte...

Uğur Mumcu'nun "Neredesiniz?" diye seslendiği kimseler kimlerdi acaba? Belki de günümüz İkinci Cumhuriyetçilerinin, neoliberallerinin yirmi yıl önceki taze halleriydi...

(29 Mayıs 2005)

İslamın Hastalığı

İslamın Hastalığı (Metis Yayınları, Şubat 2005), Abdelwahab Meddeb'in kaleminden çıkmış çok önemli bir inceleme kitabının adı.

Abdelwahab Meddeb 1946 yılında Tunus'ta doğdu. Paris'te edebiyat ve sanat tarihi okudu. Şair, romancı, denemeci, çevirmen. Arap ve Batı kültürlerine derinlemesine vakıf. *Dédale* adlı bir derginin yöneticisi. Paris X-Nanterre Üniversitesi'nde karşılaştırmalı edebiyat okutuyor ve France Culture radyosunda "İslam Kültürleri" başlıklı bir program yapıyor. Kısacası Arap dünyasının en önemli aydınlarından biri.

İşte bu Abdelwahab Meddeb "François Mauriac Ödülü" alan kitabında "İslam hasta mı?" diye sormuyor; hasta olduğuna karar vermiş olduğu İslam'ın hastalığını tanımlamaya, bu hastalığın nedenlerini bulmaya çalışıyor.

Kitabın birinci sayfasındaki giriş cümlelerini aktarıyorum:

"11 Eylül'de ABD'yi kalbinden vuran çarpıcı saldırı cinayetten başka bir şey değildir. İslamcılar tarafından işlenmiş bir cinayet. Bu eylemler, giderek tırmanmakta olan bir dizi terörist eylemin doruk noktasını oluşturmaktadır. Ben bu eylem dizisini, 1979 yılından, yani İran'da Humeyni'nin zaferine ve Afganistan'ın Sovyet birlikleri tarafından işgali-ne tanık olduğumuz yıldan başlatıyorum. Bu iki olay, entegrist hareketlerin güçlenmesini ve ideolojilerinin yayılmasını kayda değer ölçüde kolaylaştırmıştır. Bu ideolojinin nasıl biçimlendiğini anlamak için epeyce gerilere gitmek gerek. Kelamın –Kuran'ın ve Sünnet'in– entegrist bir okumaya elverişli olduğu yerleri tanımak gerek." (s.9)

Demek ki Kuran ve Sünnet'in köktendinci okumaya (yorum) uygun yerleri varmış! İşte bu önemli. “*Katolikliğin hastalığı fanatizm, Almanya’nın hastalığı Nazizim olduysa, İslam’ın hastalığının entegrizm olduğu kesindir.*” (s. 11) Bunu ben söylemiyorum bir Arap filozof söylüyor.

“Her tür okura sesleniyorum; ama özellikle, simgesel olarak benim gibi İslam inancı içinde yetişmiş okurları düşünüyorum.” (s. 10)

Bir Türk yazarın bir yerde Abdelwahap Meddeb’i “bir Fransız aydını sayabiliriz” dediğini okudum. Demek ki bu yazar Meddeb’in yazılarından hiçbirini okumamış, yıllardır Fransa’da yaşadığı için Fransız’a dönüştüğünü sanıyor.

Meddeb’in dedesi de babası da İslâm âlimi, 4 (dört) yaşında Kuran eğitimine başlıyor ve “*hıfz*” ediyor, yani ezberliyor. Bugün 55 yaşında olan Abdelwahab Meddeb, Arap dünyasının “İslam ve modernite sentezi”nin en önemli bayraktarlarından biri. Bir filozof olarak, evrensel iktidardan uzaklaşmasından dolayı bir türlü teselli bulamayan İslamın geçmiş uygarlık ve kültür büyüklüğünden hiç kuşku duymayan Meddeb, hastalığın köklerini *altın çağ* (*asr-ı saadet*) yorumuna bağlıyor. Buna *Medine ütopyası* diyor. Yani, İslâm yeniden güçlü, yeniden öncü ve yeniden egemen olmak istiyorsa, en güçlü olduğu zamana geri dönüp onu taklit etmelidir. Bu reçetenin en işlemez yanı şu: Müslümanlar asr-ı saadet zamanına geri dönebilirler, ama Müslüman olmayan dünyayı o zamanın “zaman ve mekânı”na nasıl geri gönderecekler? “Asr-ı saadet”e geri dönmekle, İslâm âlemi ile Hristiyan âlemi arasına 1.000-1.200 yıllık zaman dengesizliği getirdiklerini nasıl fark etmiyorlar?

Abdelwahab Meddeb, hastalığın virüsünü, kitabının “*Batı’ya Karşı Entegrizm*” bölümünde 99. sayfadan itibaren açıklıyor:

“Yarı okumuş ajitatörler, kendi geleneklerine dönüş çağrısında bulunurken, demokrasinin başarısızlığa uğrama nedeninin, zikrettikleri geleneğin temelindeki despotik atacılık olduğunu unuturlar. Ama Medine kökenine geri dönüşü idealize ederek

bu güçlüğü es geçerler. Medine ütopyasının sık sık yeniden etkinleştirildiğini görmüştük. Modern zamanlarda sınırlı kalırsak, bu ütopyanın Vahhabiliğin kökeninde olduğunu, daha yukarda zikrettiğimiz 19. yüzyıldaki o Selefilerin, fundamentalistlerinin de amentüsünü oluşturduğunu hatırlayalım. 1920-1930'lu yıllardan itibaren Müslüman Kardeşler hareketinin su yüzüne çıkmasıyla entegristlerin derme çatma kurdukları sistemin de merkezinde bu ütopya olacaktır.” (s. 100)

İslamın Hastalığı faslında ilerledikçe Müslüman Kardeşler'in kurucusu El Benna'nın yeni ahlaki düzeni somutlaştırmak için Batı'ya artık düşman muamelesi yaptığını görüyoruz. Ve ardından Pakistanlı Ebu'l A'lâ Mevdudi (1903-1979) ile Mısırlı öğrencisi Seyyid Kutb (1926-1966) geliyor. Silahlarından biri terörizm olan günümüz entegrist ortamının tuzu ve biberi olan iki düşünür. Bu iki düşünür, 1970'lerden itibaren Türkiye'deki İslâmi hareketlerin hocası ve ilham kaynağı olmuştur. Bana inanmıyorsanız kendilerine, İslamcılara sorun.

İslamın Hastalığı'nı okuyup bitirdikten sonra, kendimize şu soruyu mutlaka soralım: El-Kaide'nin ideolojik heykeltıraşı ve patlayıcı maddesi Vahhabilik mi; Vahhabilik aynı zamanda Suudi Arabistan devletinin ideolojisi mi; Vahhabilik günümüz İslâm terörizminin maddi ve manevi önderi mi? El cevap: Evet!

Peki Vahhabi Suudi Arabistan rejimi ile canciğer kuzu sarması olan ABD terörizmle mücadelesinde samimi mi? Terörizmle nasıl mücadele edecek?

(12 Haziran 2005)

1915'te Ne Oldu?

Türkçenin “iyi” şairlerinden, *Hürriyet* gazetesinin editörlerinden Sefa Kaplan'ın 90. Yılında Ermeni Trajedisi. 1915'te Ne Oldu? adlı kitabı, *Hürriyet* gazetesi adına Doğan Kitapçılık tarafından yayınlandı.

Kitapta yer alan söyleşiler daha önce *Hürriyet* gazetesinde çıkmıştı. Söyleşilerin vakit geçirmeden kitaplaştırılması son derece önemli. Kitap, soru ve yanıtlarıyla, bir tutanak-senet olarak karışımıza çıkıyor.

Kitabın başında Sefa Kaplan'ın doyurucu bir önsözü var. “Türk-Ermeni ilişkilerine dair satırbaşları”nı içeren tarihçe unutulmamış. Ayrıca TESEV ile HASA'nın Türkiye ve Ermenistan'da yaptıkları ilk anketlerin çarpıcı sonuçları kitabın giriş bölümünü bütünlüyor.

Kitapta yer alan söyleşiler: Taner Akçam, Gündüz Aktan, Arsen Avegyan, Prof. Halil Berktaş, Prof. Selim Deringil, Hrant Dink, Şükrü Elekdağ, Prof. Yusuf Halaçoğlu, Nüzhet Kandemir, Etyen Mahçupyan, İlter Türkmen.

Sefa Kaplan'ın kitaba “*Okuma Parçaları*” eklemesini zekice ve yararlı bulduğumu söylemeliyim.

Bu bölümde Prof. Mete Tunçay, Prof. İlber Ortaylı, Prof. Şükrü Hanioglu, Prof. Stefanos Yerasimos, Prof. Murat Belge, Doç. Ahmet Turan Alkan ve Özdem Sanberk'in metinleri yer alıyor.

Kitap dört ek ile tamamlanıyor: Türkiye Ermenileri, Tehcir Kanunu, Soykırım Sözleşmesi ve Talat Paşa'nın Mektubu.

Kitapta yer alan Taner Akçam, Halil Berktaş, Selim Deringil, Murat Belge gibi isimler, Ermeni iddialarını destekleyen tezleri

ile, daha sonra, tartışma ortamını iyice ısıttılar; tartışırken bilimsel serinkanlılığı ve nesnelliği unuttular.

Sefa Kaplan'ın hazırladığı kitabı okurken haziran ayında kafamızda gezinen soruları ve cevapları bulamazsak bunun nedenini, aradan geçen 3-4 ay içinde, meydana gelen skandal boyutlu değişimlere bağlayabiliriz.

Kitabın çok önemli bir özelliği üzerine dikkatinizi çekmek istiyorum. Sefa Kaplan'ın soruları olayın tarihsel nedenlerini, toplumsal gerekçelerini anlamaya yönelik. Sorular, yanıtlayanları vitrine çıkarmayı amaçlamıyor. Belki de bu nedenle, yanıtlayıcıların düşüncelerine yönelik eleştirel soruları içermiyor. Bu da çok doğru bir tavır ve yöntem. Ama doğrusunu isterseniz, ben soruların eleştirel boyutlar da içermesini arzu ederdim.

Ama şunu kesinlikle söyleyebilirim ki Neşe Düzel'in söyleşilerinde rastlandığı gibi amigo sorular yer almıyor kitapta. Çünkü Sefa Kaplan, Neşe Düzel'de çok sık görüldüğü gibi sorduğu sorunun içinde bir taraf olarak yer almıyor.

Bir söyleşiyi, soruların düşünce yükü ve nitelikleri belirler. Yanıtları da sorular yönlendirir. Yanıtlayanın düşüncesi bağımsızdır ama büyük bir oranda soruya da bağlıdır. Her yanıtta bağlamla ilintili bir başka soru çıkar. Sefa Kaplan bu diyalektik soru-yanıt-soru ilişkisine çok dikkat etmiş. Bu tavır kitap için olumlu bir oluşturucu olmuş.

Ancak bu düzeydeki bir soru örgüsünün içinde 1915 olayları için temel soru olabilecek "*Ermeni Tehciri olmayabilir miydi?*" sorusunun yer almamasını bir eksiklik olarak görürsem, bence, haksızlık yapmış olmam. Çünkü bu soru nasıl yanıtlanırsa yanıtlanırsın, ardından şöyle bir soru gelirdi: "*Ermeni tehciri yapılmısaydı, ne yapılabilirdi?*"

Bilindiği gibi Ermenistan ve diaspora Ermenilerinin resmi tezine göre "Soykırım"ı tartışmak mümkün değil. Soykırım sadece kabul edilir. Bu bağlamda serin kanlı olmaya çalışan Hrant Dink, "olan biten soykırım değildi," diyebilecek bir Ermeni'nin öteki Ermeniler tarafından "Kafayı yemiş bu adam" kararıyla karşılaşacağı yazıyor. (*Güncel*, 7 Haziran 2005)

Bu durumda Türklerin tarihle yüzleşmesi, Ermeni tarafıyla görüşmesi “*Kırk katır mı, kırk satır mı?*” arasında bir tercihe indirgenmiyor mu?

Bu soruyu Halil Berktaş-Taner Akçam şirketinin düşünmesi gerekiyor.

Ermeni tezinin Türk yandaşlarının hiçbir anlaşılır nedeni olmayan hırçınlıklarının, söyleşilerde ortaya çıkan biçimiyle, tartışmalar için en büyük engel oluşturduğunu düşünüyorum. Bu hırçınlık ve garazın, haklarındaki iddialarla birlikte sorulara dönüşmesi gerekiyor artık. Örneğin, Ermeni tarafı “Soykırım”ı bir dogma saydığına göre, 1915’i kendileriyle konuşmak mümkün olacak mıdır? Taner Akçam ve arkadaşlarının öfkeli savlarında, Dr. Tessa Hoffman ve Udo Steinbach’ın katkı payları nedir? Taner Akçam’ın Ermeni tezlerini savunan kitabı neden bir Ermeni vakfı olan *The Zoryan Institute of Canada* tarafından yayınlanmıştır?

Bir gün bu sorular da sorulur belki. Bekleyelim!

(19 Haziran 2005)

Mahalle Komşum Sartre

Şimdi yoklar ama 1965 yılı ve sonrasında, Delambre Sokağı'nın Le Dôme kahvesinin karşısına düşen köşesini fahişeler mekân tutmuştu. Şimdi o köşede BNP bankasının şubesi var. Kaldırımda gidip gelmekten, köşe tutmaktan yorulan fahişeler Le Dôme'a girip dinlenirlerdi. Kahvenin garsonlarıyla, benim gibi mahallenin gençleriyle aralarında saygıya dayalı bir aşinalık, mesafeli bir tanışıklık vardı.

Ocak 1966'da bir gün, bir akşam alacasında, Vavin metrosundan çıktım, Delambre Sokağı'nı dönerken, sokağın fahişelerinin kısa boylu bir adamın çevresinde toplandıklarını gördüm. Bunun üzerine, meraktan, karşıya geçtim. Topluluğa iyice yaklaştığım sırada kızlardan birinin "Ama Mösyö Sartre!" dediğini duydum. Sartre'ın Square Delambre'da bir yerde oturduğunu duymuştum, ama mahalleye taşınmamdan bu yana hiç rastlamamıştım.

Bu Jean-Paul Sartre'ı ilk görüşümdü.

Pazar günleri, saat ona doğru Montparnasse Bulvarı üzerindeki Le Select kahvesine gider, Vavin Sokağı'na bakan köşede otururdum. Kahvenin ilk müşterisi ben olurum pazar günleri. Kitap, dergi okur, Türkiye'ye mektup yazardım.

Bir pazar, Sartre'ı ikinci kez gördüm. Evlatlığı Arlette'in koluna girmişti. Ayaklarını sürüyerek yürüyordu. Le Select'e girdiler ve kapalı terasın öteki yakasına oturdular. Ya okuyor ya da yazıyordum ama göz ucuyla da Sartre tarafına bakıyordum. Masaya oturmalarından pek az sonra Arlette kalkıp benim masaya doğru yürüdü. Birden masamdaki bir Sartre kitabını anımsadım ve hemen üzerine başka bir kitap koydum. Suçüstü yakalanmışım gibi

yüzüm kıpkırmızı oldu. Arlette gelip yanımda kibrit olup olmadığını sordu. Mösyö Sartre pipo içecekti.

Yanımdaki iki kibrit kutusundan birini Arlette'e verdim. Gitti. Bir daha Sartre tarafına bakamadım. Canım çok çektiği halde pipomu dolduramadım. Görünmeyen üçüncü jandarma gözüm engelledi beni. Daha sonra birçok kez rastladım Sartre-Arlette çiftine. Her zaman Arlette'in kolunda, ayaklarını sürüyerek yürüyordu Sartre. Oysa o sırada ancak 61 yaşındaydı.

Sartre'dan ilk okuduğum kitap *İş İştten Geçti* idi. Lise birinci sı-nıftaydım (1951-52). Mersin'de deniz kıyısındaki parkın bir sıra-sında kitabın kapağını açışımı bile anımsıyorum. Kitap bana çok değişik ve karmaşık gelmişti. Ama anlamadığım, çekici bir tadı vardı yazıların. Asıl Jean-Paul Sartre okumamın *Gizli Oturum*'la başladığını söyleyebilirim. Özellikle de kitabın sonunda yer alan "Varoluşçuluk Bir Hümanizmadır" konferans metniyle.

O zamana kadar olan hayatım ne ise, o hayatın alt-üst olduğunu derinlemesine hissettim. Sartre "*Varlık özden önce gelir,*" diyordu. Varoluşçuluğun temel önermesi, temel direği bu kısa cümledir. Cümlelerin anlamını iyice kavradığım zaman dünya benim oldu. Cümlelerin anlamını kavradığım anda çıktığım yolculukta vardığım yer, şimdi bu yazıyı yazmakta olduğum yazı masasıdır.

Sartre'ın varoluşçu insan tasarımına göre, tektanrılı dinler insanın özünün varlığından önce geldiğini ileri sürerler. İnsan dünyaya gelmeden önce özü yaratan tarafından tasarlanıp biçimlendirilmiştir. Bu öz herhangi bir bedene yüklenebilir. Önemli olan varlık değil, insanın özüdür. Böylece, yazgısı ve geleceği önceden planlandığı (yazıldığı) için insan bir tutsaklığa doğuyordu.

Varoluşçuluk bunun tam tersini söylüyordu: İnsan dünyaya varlık olarak gelir ve özünü yavaş yavaş oluşturarak insan olur. İnsan kendini nasıl yapar ise o insandır. Bir süre sonra her insanın bir *durum* olduğunu, *kendisinden ve herkesten sorumlu* olduğunu ve insanın *özgürlüğe mahkûm* olduğunu öğrendim. Ve bu öğrendiklerimi bir daha asla unutmadım. *İnsan kendini nasıl inşa*

ederse öyledir! Evet ben kendimin eseriyim! Şairim ve yazarım, şu anda *Hürriyet* gazetesinde yazmayı özgür irademle seçmişim. Bu özgürlüğü bana veren mahkûm olduğum toplumsal sorumluluk özgürlüğüdür. Seçme özgürlüğü. İnsan neyi seçerse “o” dur.

Türkiye’deki müthiş ününe karşın, pek az kimse gerçek Sartre’ı okumuştur. Çevrilen romanlarına bakarak romancı Sartre tanımak mümkün. Filozof, denemeci ve siyaset düşünürü Sartre bilen ise Türkiye’de on kişiyi geçmez.

2005 Jean-Paul Sartre’ın yüzüncü doğum yılı. Bizim kuşaktan, Sartre’ı bir ucundan tanıyan herkes adam oldu!

Jean-Paul Sartre, kuşkusuz, çok satan yazarlarla boy ölçüşemez ama siz gene de daha fazla geç kalmadan, örneğin *Özgürlüğün Yolları* ile Sartre okumaya başlayın.

(10 Temmuz 2005)

Soykırım Şantajı

Aklı başında olan, sözcüklere ve kavramlara karşı saygısı olan her kimse “Soykırım” sözcüğünü öyle uluorta kullanmaz. Kullanmadan önce uzun uzun düşünmek zorundadır.

TBMM İnsan Hakları Komisyonu Başkanı AKP’li Mehmet Elkatmış, ABD’yi Irak ve Felluce’de soykırım yapmakla suçlaması uluslararası ilişkilerde kabul edilmesi olanaksız bir hata idi. Tarih bilgi ve bilincinden, sözcüklerin üslup değerinden pek haberli olmadığını sandığım Mehmet Elkatmış’ın soykırım suçlamasına ABD tarafından hemen cevap geldi:

“Bu ölçüsüz eleştiriler ilişkimize zarar veriyor. Siz soykırımı bu şekilde kullanırsanız, bizim de Ermeni soykırımı iddialarını engellememiz beklenemez.”

“Soykırım” kavramının çok dikkatli kullanılmasının gerektiği ülkemizde, bu sözcüğün neredeyse mahalle kavgası için bile kullanılıyor olması inanılır gibi değil. Özellikle de İslâmi kesimde bu sözcük-kavram çekirdek-leblebi gibi kullanıyor. Bu kesime göre Afganistan’da, Çeçenistan’da, Bosna’da soykırım yapılmıştır; Filistin ve Irak’ta soykırım yapılmaktadır. İster ilan edilmiş olsun ister olmasın, savaşta, iki tarafın da silah kullandığı durumlarda soykırımdan söz etmenin olanağı yoktur. En aşırıya, olsa olsa “katliam” kullanılabilir.

Özellikle de 1915 yılında Ermenilere soykırım yaptığı iddiasıyla 90 yıldır suçlanan bir halkın ve ulusun mensupları, başka halk ve ulusları suçlamak için bu sözcüğü kesinlikle ağızlarına almazlar. Bugün Filistin ve Irak’ta olanların eğer soykırım olduğunu iddia edersek, 1915 Ermeni olaylarının soykırım olmadığını nasıl kanıtlayacağız? Bir durum değerlendirmesi yapan Dışişleri Bakanı Abdullah Gül bakın neler diyor:

“Tabii ki her şeyin kendi boyutu içinde değerlendirilmesi gerekir. Orada aşırı güç kullanmak, sivilleri gözetmemek, bunlar ayrı şeylerdir. Bunlarla ilgili Türkiye’nin tavrı gayet açıktır, kamunun tepkisi ortadadır. Sadece Türkiye’de değil dünyanın her tarafında bu tepkiler vardır. Bunlar açık toplumun gerekleridir. Ama (siz soykırım dersenez, biz de böyle yaparız) demek şantaj olur. Bu tip şeyler söz konusu değildir. Ama soykırım tamamen ayrı bir konudur, bunun hukuki tanımı başkadır.” (Zaman, 30 Kasım 2004)

Dışişleri Bakanı gerçekçi düşünmüyor: ABD’nin, Irak savaşıyla ilgili olarak Türkiye’nin soykırım tanımlamasına aynı kavramla karşı çıkması şantaj değil misillemedir, meydan okumadır. Ve ABD, Türkiye’nin önüne yüklü bir fatura koyabilir.

Kuşkusuz, şu anda Irak’ta olanları, kendilerini direnişçi olarak tanımlayan Iraklı milislerin ve ABD askerlerinin yaptıklarını onaylamamız mümkün değil. Ancak, olanları soykırım olarak tanımlayan bir kesim aynı zamanda Iraklı milislerin yaptığı katliamı da övgüyle karşılamaktadır. Böyle bir ortamda AKP’li Mehmet Elkatmış’ın soykırım tanımlamasını kullanması ve Dışişleri Bakanı’nın skandalın üzerini örtme çabaları son derece tehlikeli girişimlerdir. Ve AKP ileri gelenlerinin, Irak konusunda, ülkenin ulusal çıkarlarından çok parti tabanlarının dinsel saplantılarını gözetmesi karşısında kaygı duymamak olanaksız.

Fransa Dışişleri Bakanı Michel Barnier Avrupa Birliği hakkındaki düşüncelerini açıklarken “Türkiye müzakereler sırasında kendi geçmişiyle barışmalı. Ortada bir Ermeni trajedisi var,” demiş. Evet, bir soykırım değil ama ortada bir Ermeni Trajedisi var. Bu trajedinin rejisör, aktör ve mimarlarından biri olan Fransa’nın bu konuda geçmişiyle, tarihiyle yüzleşmesi gerekmektedir.

Monsieur Michel Barnier’ye bir sorum var: Fransa, 1920 yılında, neden Ermenilere Çukurova’da devlet kurmak sözü verdi; neden Fransız Yabancılar Lejyonu’nun üniformasını giydirip ellerine silah verdi?

Önce kendisi bu sorunun cevabını versin!

(15 Aralık 2004)

FİTNELER VE FESATLAR

Yalanın Süryanicesi

1.

Stockholm’de yaşayan Süryani toplumundan Bay Michael’in gönderdiği “*Aldatıldınız*” başlıklı iletinin ardından gelen mesajlar dolayısıyla şimdi “*Ermeni Sorunu*”nu bir süre erteleyip “*Süryani Sorunu*”nu ele alacağım.

Bay Michael’in gönderdiği iki iletide herhangi bir düşünce kırıntısı görmedim. Ne genel olarak “soykırım” kavramı konusunda, ne Ermeni ve Süryani olayları konusunda duyduklarının dışında herhangi bir bilgisi var.

Bana, gazetemizin Stockholm muhabiri Tandoğan Uysal’ın gönderdiği haberin doğruluğundan kuşkulanmamı öneriyor. Bir *Hürriyet* gazetesi yazarı gazetenin muhabirinin çalışma anlayışından kuşku duymaya başladığı anda artık tek satır yazı yazamaz. Benim yazar olarak güvendiğim insanların başında *Hürriyet* gazetesinin muhabirleri gelir.

Bana soruyor: “*Ömer Turan o kadar bilgisiz ve de cahil ki bilmem siz kendisini tamıyor musunuz?*”

Ömer Turan, Türkiye’nin en önemli üniversitelerinden biri olan Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nin “Doçent Dr” unvanlı bir öğretim üyesi. Tarihçi. Aynı zamanda Türk Tarih Kurumu’nda da görevli. Stockholm’da konuşma yaptığı konunun uzmanlarından biri.

Doç. Dr. Ömer Turan’a değil de Osmanlıca ve eski Türk yazısı bilmeyen, bundan dolayı da Osmanlı arşivlerini okumak, incelemek olanağından yoksun İsveçli profesörlere mi güveneceğim?

Bazı Türkler vardır, kendilerini Osmanlı'nın devamı kabul eder, bazı Türkler vardır kendini Osmanlı'nın devamı olarak görmez. Bireylerin bu konudaki tutumu bireysel olduğu için kendilerinden başka kimseyi ilgilendirmez. Dolayısıyla Bay Michael'i de ilgilendirmez.

Bay Michael'in düşüncelerini değiştirmek gibi bir niyetim yok. Niyetim olsa da başaramam. Ancak şunu söyleyeyim "Soykırım"ın kabul edilmiş bir tanımı var. Bu tanıma göre soykırıma uğradığını ileri süren tarafın, "bağımsızlık, özerklik" gibi politik iddialarının bulunmaması, bir ülkenin topraklarının bir bölümünü ayırmak gibi politikaları olmaması, savaş halinde düşmanla işbirliği yapmaması ve silah kullanmaması gerekiyor. Tarihi bu bakış açısı içinde okuyanlar, Osmanlı-Ermeni olaylarının bir soykırım değil ama "mukatele" (karşılıklı öldürme) olduğunu düşünüyor.

Ama Bay Michael tarafsız kitapları gereksiz buluyor ve "*Çünkü KATLIAMI bizzat yaşayan babalarımız, atalarımız, dedelerimiz, nenelerimiz vardır. Bu insanların yaşadıkları kitaplara bile sığmaz,*" diyor.

Atalarımızı sevelim, sayalım ama onların görgü tanıklıklarından daha çok tarafsız tarihçilerin yazdıklarına güvenelim. Çünkü her toplum, tarih konusunda, kendi atalarının anlattıklarına göre karar verip harekete geçecek olursa insanlık birbirini boğazlar.

Çünkü Türklerin ataları da Ermenilerin zulmünü, ihanetini, katliamını; Süryanilerin I. Dünya Savaşı'ndaki ihanetlerini anlatıp duruyorlar. Hangisi doğru? Bu durumda tarafsız tarih biliminin ve tahrif edilmemiş tarih bilgisinin hakemliğine başvurmadan başka çare yok.

2.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 9 Aralık 1948 tarihli ve 260 A (III) sayılı kararıyla kabul edilmiş ve 12 Ocak 1951 tarihinde yürürlüğe girmiş olan SOYKIRIM SUÇUNUN ÖNLENMESİ VE CEZALANDIRILMASI SÖZLEŞMESİ'nin başlangıç bölümünü olduğu gibi aktarıyorum:

Sözleşmeci Taraflar,

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 11 Aralık 1946 tarihli ve 96(I) sayılı kararında soykırımın, Birleşmiş Milletler'in ruhuna ve amaçlarına aykırı olan ve uygar dünya tarafından lanetlenen, uluslararası hukuka göre bir suç olarak beyan edilmesini dikkate alarak,

Tarihin her döneminde soykırımın insanlık için büyük kayıplar meydana getirdiğini kabul ederek,

İnsanlığı bu tür iğrenç musibetten kurtarmak için uluslararası işbirliğinin gerekli olduğuna kanaat getirerek,

Aşağıdaki hükümlerde anlaşılmıştır:

Madde 1 [Önleme ve cezalandırma görevi]

Sözleşmeci Devletler, ister barış zamanında isterse savaş zamanında işlensin, önlemeyi ve cezalandırmayı taahhüt ettikleri soykırımın uluslararası hukuka göre bir suç olduğunu teyit eder.

Madde 2 [Soykırım oluşturan eylemler]

Bu Sözleşme bakımından, ulusal, etnik, ırksal veya dinsel bir grubu, kısmen veya tamamen ortadan kaldırmak amacıyla işlenen aşağıdaki fiillerden herhangi biri, soykırım suçunu oluşturur.

- a) Gruba mensup olanların öldürülmesi;*
- b) Grubun mensuplarına ciddi surette bedensel veya zihinsel zarar verilmesi;*
- c) Grubun bütünüyle veya kısmen, fiziksel varlığını ortadan kaldıracığı hesaplanarak, yaşam şartlarını kasten değiştirmek;*
- d) Grup içinde doğumları engellemek amacıyla tedbirler almak;*
- e) Gruba mensup çocukları zorla bir başka gruba nakletmek.*

Osmanlı İmparatorluğu, kendi vatandaşları olan (savunmasız) Ermenileri kısmen veya tamamen ortadan kaldırmak amacıyla öldürmemiş ve aynı amaçla tehcire (zorunlu göçe) zorlamamıştır.

Osmanlı İmparatorluğu, bağımsız devlet kurmak amacıyla, savaş sırasında Rusya tarafında yer alan ve düşman saydığı Müslüman halkı öldüren Ermenilerle savaşmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu, kendi topraklarının bütünlüğünü savunmak amacıyla, düşmanla işbirliği yapan ya da yapabilecek Ermeni nüfusa tehcir uygulamıştır.

Osmanlı İmparatorluğu ve onun yerine kurulmuş olan Türkiye Cumhuriyeti, savaş sırasında Ermenilerin öldüğünü ve nüfusun tehcire tabi tutulduğunu kabul etmiştir. Bu reddi mümkün olmayan bir tarihsel gerçektir. Ancak herhangi bir soykırım söz konusu değildir. Olanları soykırım olarak adlandıranlar, Osmanlı İmparatorluğu'nun Müslüman halkının da soykırıma uğradığını, soykırımın Ermeniler tarafından yapıldığını kabul etmek zorundadır.

3. (*)

1980'lerin başı. Dünya Yazarlar Konferansı için Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da, Park Hotel Moskva'dayız.

Ermeni asıllı Fransız şair ve yazar, yakın arkadaşım Rouben Melik, Nâzım Hikmet'in yakın dostu ve çevirmeni Fransız şair Charles Dobzynski, Türk şair Kemal Özer, adlarını unuttuğum iki Ermeni yazar benim odamda derin bir tartışmaya dalmışız. Daha doğrusu, Rouben ile ben tartışıyoruz, ötekiler pek az söze karışıyor.

Tartışmanın konusu *Soykırım!* Rouben ve Ermeni tarafı gerçek tarihle, tarihin gerçekliğiyle ilgili değil, sadece benim *Soykırım* deyimini kabul etmemi istiyorlar.

Bunun üzerine Rouben Melik'e soruyorum:

— Neden bu deyim üzerinde bu kadar ısrar ediyorsunuz?

— Bu deyim çok önemli. Diaspora Ermenileri artık maddi sorunları aştılar, zenginleştiler. Genç kuşağı artık zenginlik ve refah pek tatmin etmiyor. Bir vatan ve ulusal kimlik istiyorlar.

— Doğu Anadolu'da tarihin hiçbir döneminde bir Ermeni devleti olmadı. Doğu Anadolu'ya Ermeniler bugünkü Ermenistan'dan geldiler, daha doğrusu oradan sürülünce Anadolu'nun doğusuna geldiler ve o bölgede her zaman azınlıktay-

(*) Bu yazıda değinilen konular daha önceden de anımsanacaktır. Ancak burada yinelemekte yarar var.

dılar. Türklerle ve Kürtlerle birlikte iç içe yaşadılar. Diaspora Ermenilerinin vatanı var, bugünkü Ermenistan. 1915 olayları da aynı nedenle çıkmıştı, diye itiraz ediyorum.

— Ermeni çocukları, gençleri anababalarından, nene ve dedelerinden *Soykırım* ve katliam hikâyeleri dinleyerek büyüdüler. Diaspora Ermeni gençliğinin kimlik sorunlarını aşması için *Soykırım* deyiminin dünyaca kabul edilmesine ihtiyaçları var. *Soykırım* özellikle de Türkiye tarafından resmen kabul edilmeli. Kimse'nin tazminatı, toprakta falan gözü yok! diyor Rouben Melik.

— Rouben, seni gayet iyi anlıyorum. Ama senin gül hatırına da olsa, Ermeni gençliği kimlik bunalımını aşsın diye ne ben ne de Türkiye *Soykırım* utancını kabul ederiz! Çünkü olaylar iki taraflı doğru ama *Soykırım* tanımına uymuyor. İç savaş ve isyan çatışmaları ne zamandan beri *Soykırım* olarak tanımlanıyor? Sana bir şey söyleyeyim mi, Türkiye'de devrim olsa, bir komünist rejim kurulsaydı, Türkiye "Türkiye Sosyalist Cumhuriyeti" adını da alsaydı, Türkiye'de hiçbir iktidar *Soykırım* deyimini kabul etmez! Edemez, çünkü bu utanç verici sıfatı kabul etmek için insanın ruh hastası olması gerekir.

Rouben bir süre düşünüyor ve konuşuyor:

— Ben siz Türkleri anlamıyorum. Nâzım Hikmet'le de konuştuk bu konuyu, o da senin söylediklerini söylemişti, yıllar önce Moskova'da.

Ermeni olaylarını 1821-1918 Osmanlı tarihinden soyutlamak mümkün değildir. Osmanlı İmparatorluğu'nun parçası olan Hristiyan azınlıkların uluslaşma ve bağımsız devlet kurma kavgalarının içinde yer alır. Önce Yunanlar, sonra Bulgarlar, sonunda Ermeniler.

O dönemde Hristiyan azınlıkların kendi devletlerini kurma davaları elbette haklı davaydı, ama Osmanlı'nın devletini koruma çabaları da meşru idi. Devlet anlayışı içinde bütün taraflar kendi açılarından haklıydı.

Bu nedenle, aile ve cemaat içi şifahi (sözlü) efsaneleri dinlemek yerine, mümkün olduğunca tarafsız tarih kitapları okumak gerekiyor.

Sabredin, 1915 Süryani olaylarına da geleceğiz!

4.

Başlık “Yalanın Süryanicesi” ama Süryani varlığı bir yalan değil, gerçek. Yaşadıkları bölge: Türkiye, Irak ve Suriye. Asuriler, Keldaniler, Yakubiler ve Nestoryanlar adlarıyla da biliniyorlar.

Şu anda İsveç’te yaşayan ve bir Süryani olduğunu tahmin ettiğim Yakup Bilge’nin kaleme aldığı

Geçmişten Günümüze Süryaniler (Geyik Yayınları) adlı kitaba göre Süryaniler kökenlerini iki kaynağa bağlıyor ve bunlara *Asurcular* ve *Aramiciler* deniliyor.

Bir Sami halkı olan Asurlular önceleri Sümer egemenliği altında yaşıyordu. Milattan önce 2. bin yıllarında bağımsızlıklarını kazandılar. Demek oluyor ki Asuri Süryaniler en azından dört bin yıldır tarih sahnesindeler.

Asurlular büyük ve güçlü bir devlet kurdular. Bu devlet M.Ö. 612 yılında Med-Babil ittifakı karşısında çöktü, toprakları paylaşıldı ve bunun sonucu olarak Asur halkı kimliğini yitirdi. M.Ö. 612 tarihinden sonra yaklaşık 2.400 yıldır Asurluların (Süryanilerin) herhangi bir devleti olmadı.

Aramiler Fırat kıyılarında ve Suriye’de yaşamış bir Sami halkı. M.Ö. VIII yüzyılda Asur egemenliğine girmiş olmalarına karşın dilleri olan Aramca (Aramice) bütün Orta Doğu’ya yayıldı. Kuzey Sami yazısından türeyen ve Yakındoğu’da kullanılan ve 22 ünsüz harften oluşan, sağdan sola doğru yazılan Arami alfabesinden İbrani alfabesi, çağdaş Arap yazısı ve Süryani alfabesi türemiştir.

Özetleyecek olursak Süryanilerin geçmişinde Asur varlığı devleti, Arami ise kültür tabanını temsil etmektedir.

Yakup Bilge’nin kitabından aktarıyorum:

“Aslında ‘Asur’, ‘Süryani’ ve ‘Arami’ ile anlatılmak istenen halk hep aynıdır. Eski Mezopotamya kültürünü taşıyan, Hristiyan olan ve Orta Doğu’da Süryani (Asuri) olarak tanınan halktır. Bu halk Irak ve İran’da daha çok ‘Asur’ adıyla tanınırken, Türkiye ve Suriye’de aynı halk için ‘Süryani’ adı kullanılıyor.

“... Süryani kelimesi özellikle Hristiyanlıktan sonra yaygınlık kazanmıştır ve Hristiyan olan Yukarı Mezopotamya halkını belirtir. ‘Asurlu’ kelimesi İsa’dan önce Yukarı Mezopotamya halkı için kullanılıyor.

“Süryanilerin İsa’dan önceki tarihleri, eski Mezopotamya’daki milletlerin tarihidir. Hristiyanlık tüm Yukarı Mezopotamya halklarının tek bir potada erimelerini sağladı. Büyük bir kaynaşma yaşayan bu halklar giderek dinsel ağırlıklı bir kültür yarattı. Bir yerde Hristiyanlıkla birlikte Mezopotamya milletleri (Asurlular, Aramiler, Keldaniler ve diğerleri Hristiyan inancının merkez olduğu bir kilise (ve aynı zamanda bir millet) oluşturdu. Ancak 5’inci yüzyılda Hristiyanlıkla başlayan farklı dinsel yorumlar, Bizans ve Sasanilerin politik oyunları, Asurluları (Süryanileri) ve onların kilisesini parçalamış.” (s. 13-19)

Ama görüldüğü gibi, şu ana kadar Süryanilerin başına gelenlerde Türklerin herhangi bir payı ve suçu yok henüz!

5.

Asurlulardan geldiklerini kabul edecek olursak, Süryaniler ilk darbeyi Med-Babil ittifakından yemişler. İkinci darbe de din kardeşleri Bizanslılardan gelmiş. Bu da devlet işlerinde din kardeşliğinin pek sökmediğini gösteriyor.

Bizans’ın indirdiği darbe yetmiyormuş gibi bir de kendi içlerinde kavga başlamış: Doğu Süryanileri (Nesturi Kilisesi) ile Batı Süryanileri (Süryani Ortodoks Kilisesi) arasında başlayan çekişme Süryani halkını zayıf düşürmüştü. İçerde mezhep çatışması, dışarıda Bizans ve Sasani devletleri, Süryanilerin topraklarını istilalara karşı koruyamamalarına yol açmış.

Allah kimseyi zayıf düşürmesin! Karşılarında güçlü bir direniş bulmayan Müslüman Araplar VII. yüzyılda bütün Mezopotamya’yı ele geçirdi. Bunun sonucu olarak, Hristiyan Süryaniler Müslüman Arapların ortasında yaşamaya başladılar. Bu durumda ne olur? O sıralar henüz kimsede ulusal bilinç olmadı-

ğı için, birçok Süryani cizye vergisi ödememek ve rahat yaşamak için din değiştirip Müslüman oldu.

Buraya kadar da Türklerin herhangi bir suçu yok. Çünkü bugünkü Türkler henüz ortalıkta yoklar!

Ermeni tarih yazarı Urfalı Mateos'un 952-1136 yılları arasını anlattığı *Vekayi-nâme*'de (Türk Tarih Kurumu Yayınları) Süryanilerin adı ancak 6 kez geçmekte. Bu da Süryanilerin o dönemde artık hiçbir tarihsel varlığı bulunmadığını göstermektedir. Ancak din kardeşleri Romalıların (Bizanslıların) Antakyalı Süryanilerin zenginliğini kıskanıp yaptıkları zulüm iki sayfada (98 ve 99) anlatılmaktadır.

Kendi devleti olmayan ve başka dinden, başka ulustan toplumların arasına sıkışmış, nüfusu az ve giderek azalan toplulukların başına gelenler Süryanilerin de başına gelmiştir. Bu türden topluluklar "zengin" iseler, ekonomik nedenli baskılara politik ve dinsel kaftanlar giydirilip bu zenginliklere el konulmak istenmiştir.

Bugünkü Türklerin resmen Anadolu'ya girdiği 1071 tarihinde, Anadolu'da ve Kuzey Mezopotamya'da Müslümanlarla Hristiyanlar arasında din kaynaklı savaşlar, Hristiyanların ve Müslümanların kendi içlerinde mezhep kavgaları vardı; mevcut halklar (Rumlar, Ermeniler, Kürtler, Süryaniler, Haçlı Seferlerinin kalıntıları olan Frenkler) karşılıklı olarak birbirlerini boğazlamaktaydı.

Bu kargaşa ortamında, yerli halkların birbirine ihanet etmesinden dolayı, Türkler yörede kolayca egemenlik kurdular. Hristiyan halkın büyük bir çoğunluğu hiçbir zorlamaya uğramadan ve kendiliğinden Müslüman oldu. Türklerin Anadolu'ya geldiği tarihte bölgenin Hristiyan nüfusunun 10 milyon dolayında olduğu tahmin edilmektedir. Bu nüfusun yüzde doksana yakın bölümü iki yüz yıl içinde dinini değiştirerek Müslüman, dilini değiştirerek Türk oldu.

Büyük bir olasılıkla Süryaniler bu dönemde de İslâma dönme-yi sürdürdüler. Güle oynaya Müslüman olan bu Süryanilerin arasında, hiç kuşkunuz olmasın, günümüzün birçok Türk milliyetçisinin ataları bulunmaktadır.

6.

Süryani kökenli olduğunu sandığım Yakup Bilge *Geçmişten Günümüze Süryaniler* adlı kitabında, Süryanilerin Osmanlı dönemiyle ilgili olarak şunları yazar:

“Osmanlılar Orta Doğu’ya girdiğinde Süryaniler, eski nüfusları ile karşılaştırılmayacak derecede küçük bir topluluk haline gelmişti. Osmanlılar bölge için “görelî” bir barış getirmişlerdi. Vergisini ödeyen herkes Sultan’ın koruması altındaydı” (s. 19)

Osmanlıların Hristiyan halka sadece “*Hristiyan*” oldukları için zulüm ettikleri iddiaları ancak bir safsata olabilir. Osmanlı sadece Hristiyanlara değil Müslümanlara ve Müslüman Türklere de siyasal ve ekonomik nedenlerle eziyet etmiştir. Şiilere ve Alevilere karşı baskı uyguladığı olmuştur. Bu böyle bilene!

Şu da biline ki, eğer Osmanlı’nın korucuyu kanatları olmasaydı, Müslüman Araplar ve Müslüman Kürtler büyük bir olasılıkla Süryanilerin kökünü kazırlardı.

Yakup Bilge’nin kitabının 54-56 sayfalarında anlatılanlarını tanık olarak kabul edecek olursak:

Günümüz Süryani toplumu günümüzdeki etnik ve kültürel varlığını önce Selçuklu daha sonra da Osmanlı devletine, dolaısıyla da Türklere borçludur. Arapların egemenliği altında eriyen küçük bir topluluğa dönüşen Süryaniler, Selçuklu egemenliğinde ayrıcalıklı bir konuma sahip oldular. Selçuklular yerli görevlilerini Süryanilerden seçiyorlardı. Bu durum bir düşünsel Rönesans’a ortam hazırladı. Süryanice yeniden etkin olmaya başladı. Süryani aydınları da tekrar eski Süryani kaynaklarına yöneldiler. Hareket tarihi, siyasi ve dinsel yapıtlarla gelişti ve yayıldı. Tarih kitapları, ansiklopediler yazıldı. Bu kültürel hareket bütün Süryani toplumunu etkiledi ve topluma büyük bir devinim kazandırdı.

Bu mutlu dönem uzun sürmedi. Önce Moğollar daha sonra da Timur (1336-1405) bütün bölgeyi yerle bir etti.

Bu dönemde Asurlular (Doğu Süryanileri) dağlara kaçıp sı-

ğındılar ve 16. yüzyıla kadar yaşamlarını bu dağlarda sürdürdüler. Batı Süryanileri de büyük zarar gördü. Halk katliama uğradı, manastırlar, kiliseler yıkıldı. Orta Doğu'daki bu karmaşık ve belirsiz durum, 16. yüzyıla kadar sürdü. Bu yüzyılla birlikte, bölgeye bir başka güç, Osmanlılar egemen olmaya başladı.

Süryanilerin Osmanlı egemenliği kuruluncaya kadar geçen dönemde de Türklerden şikâyet etmelerini gerektirecek, onları suçlayacak bir kabahat bulmaları olanaksız.

Süryaniler aynı dönemde güçlü olsalardı, Türkleri ve öteki Müslüman halkları (Arapları, Kürtleri) egemenlikleri altına almayacaklar mıydı?

7.

Atalarının görgü tanıklığına takılıp kalanlar gözlerini ve vicdanlarını açıp Yakup Bilge'den (*Geçmişten Günümüze Süryaniler*) aktaracağım satırları dikkatle okusunlar:

“Osmanlı fethi, Arap fethinin tersine, dinsel yanı olmayan (veya daha az olan) bir fetihtir. Osmanlıların bölgeye yerleşmesi, o zamana kadar yaşanan kargaşa nedeniyle, bölge halkları için önemli bir istikrar düzeni getiriyordu. Gerçi bu durum, tüm “reaya”nın eşit haklara sahip olmasını sağlamıyordu ama halklar özgürlük istemedikleri ve kendilerinden istenen vergi ve haraçları ödemeleri durumunda, sultanın topraklarında can ve mal güvenlikleri güvence altında yaşayabiliyorlardı.” (s. 55)

Üstelik askere de gitmiyorlardı.

O zamana kadarki istilalar halkın tümünden yıkımına neden oluyordu: Köy ve kentler yıkılıyor, halk kılıçtan geçiriliyor ve bölgenin üretim güçleri tümüyle yok ediliyordu.

Ama Osmanlı egemenliğinde bunların hiçbiri olmadı. Osmanlılar bölgeye bir düzen getirdiler. Doğu Süryanileri de bu istikrarlı ortamdan yararlanarak, 16. yüzyılda sığındıkları dağlardan düzlüklere indiler.

Batı Süryanileri Osmanlı dönemi boyunca kırsal alanlarda ve kentlerde yaşıyorlardı.

Yakup Bilge, kitabında, II. Abdülhamid'in (1876-1909) izlediği panislamist siyasetin Süryani-Kürt çatışmasına yol açtığını yazıyor (s. 57).

II. Abdülhamid'in neden panislamist bir politika izlemeye başladığını ben açıklayayım: Fransız Büyük Devrimi'nden (1789) sonra, Osmanlı İmparatorluğu'nun Hristiyan halkları arasında ulusçuluk ve ayrılıkçılık akımları gelişmeye başladı. 1806'dan itibaren 120 yıl boyunca Osmanlı orduları büyük ayaklanmalara, büyük devletlere karşı savaşmak zorunda kaldı. 1821'de başlayan Yunan (Mora) ayaklanmasında, birkaç gün içinde 25 bin Müslüman öldürüldü Mora'da.

19. yüzyılda yapılan reformlar Hristiyan nüfusa daha çok özgürlük getirdi ve bunların bağımsızlık arzularını kamçıladı. Osmanlı Devleti'nin parçalanmasını planlayan devletler, Hristiyan halkların korunmasını üstlendiler. Ruslar, Ortodoks nüfusu, Fransızlar da Katolik nüfusu korumaları altına aldılar. Osmanlı topraklarında koruyacak Protestan nüfus bulamayan İngiltere ile ABD ise, misyoner gönderme ve okul açma ayrıcalığından yararlanarak, Protestan nüfusu koruma hakkı elde edebilmek için Ermeniler arasında Protestanlaştırma planı uygulamaya başladılar.

II. Abdülhamid eğer bir panislamist bir politika uygulamaya başlamışsa, bunun nedeni, Hristiyan azınlıkların bağımsızlık isyanları ile Rusya, Fransa ve İngiltere'nin Osmanlı İmparatorluğu'na karşı yürüttükleri politikadır.

8.

"Sezar'ın hakkı Sezar'a!" özdeyişinin kaynağı İncil'dir.

"O zaman İsa, 'Öyleyse Sezar'ın hakkını Sezar'a, Tanrı'nın hakkını Tanrı'ya verin' dedi." (Matta 22:21)

Karşıda, soykırım iddiasında bulunan Hristiyan inançlılar bulunduğuna göre, artık benim de *"Sezar'ın hakkı Sezar'a!"* dememin zamanı geldi!

1800'lerin başından itibaren Osmanlı İmparatorluğu'nun ciddi bir parçalanma sürecine girmiş olduğu söylenebilir. Bunun birkaç nedeni var:

1. Osmanlı İmparatorluğu'nun güçsüz düşmesi;
2. Hristiyan azınlıklarda başlayan ulusçuluk ve ayaklanmalar;
3. Rusya, İngiltere ve Fransa'nın Osmanlı İmparatorluğu'nu yıkma tasarıları;
4. ABD Başkanı Wilson'un prensipleri;
5. 1900'lerden itibaren Müslüman Arapların ayrılıkçı hesapları.

Yukarıdaki beş madde birbirine girmiş süreçler içinde yapacağını yaptı ve sonunda Osmanlı İmparatorluğu parçalandı. Bunun sonucu olarak:

1. Yunanlar, Bulgarlar, Sırlar hayallerindeki devletleri kurdular;
2. Ermeniler kendilerine sözü verilen hayalin yarısını gerçekleştirip Kafkasya'da kendi devletlerini kurdular;
3. Müslüman Araplara kendi yapay devletleri kurduruldu;
4. İngilizlerin kışkırttığı Kürtler devlet kuramadılar ama Lozan Antlaşması ile Türkiye Cumhuriyeti'nin has vatan-daşı oldular;
5. İngilizler Irak'ı manda altına aldı;
6. Fransızlar Suriye'yi manda altına aldı;
7. Yeni çizilen sınırlarla üçe bölünen Süryani toplumu bu paylaşımda herhangi bir ağırlık kazanamadı;
8. Bu hengâmeden 30 yıl sonra İsrail devleti kuruldu;
9. 1800'lerde Orta Doğu'da altı yanan kazan fokurdamaya devam ediyor;
10. İngiltere ile ABD muratlarına erip bölge petrolüne el koydular.

Osmanlı İmparatorluğu parçalanmakla kalmadı, bir de “*Ermeni Soykırımı*” iftirasıyla karşı karşıya kaldı. Şimdi de aradan geçen bunca zamandan sonra “*Süryani Soykırımı*” icat edildi.

Ama hiç kimse 1821-1922 yılları arasında Yunanistan'da, Bulgaristan'da, Trakya'da, Kafkasya'da öldürülen, ülkelerinden sürülüp atılan beş buçuk milyon Müslüman Türk'ün, Avrupa'dan

Anadolu'ya kaçarken yollarda kırılan Müslüman Türklerin hesabını tutmadı.

Artık Justin McCarthy (*Ölüm ve Sürgün*, İnkılâp Kitabevi) gibi, Hans Barth (*Ey Türk Uyan!*, Tarih Encümeni Yayınları) gibi, Alfred Rüstem Bey (*Cihan Harbi ve Türk-Ermeni Meselesi*, Bilge Kültür Sanat) gibi hesabı doğru yapanlar var!

9.

Tarih dersi yapmıyoruz ama Süryanileri de geçmiş tarih içinde bir yere yerleştirmemiz gerekiyor.

İbranilerden (Yahudilerden) sonra ilk Hıristiyan olan halk olarak kabul edilen Süryaniler (Aramiler), bölgenin M. S. 7. yüzyıldan itibaren Arap Müslümanların denetimine geçmesinden sonra artık Müslüman okyanusunda küçük bir ada olarak yaşamalarını sürdürdüler. Haçlı Seferleri sırasında, pek emin değilim ama Avrupa'dan gelen Hıristiyanların korumasına belki biraz sahip oldular.

Bölgenin 1516 yılından itibaren Osmanlı egemenliği ve sorumluluğu altına girdiğini kabul edebiliriz. Yakup Bilge *Geçmişten Günümüze Süryaniler* adlı kitabında, Süryanilerin göreceği de olsa, Osmanlılar döneminde huzura kavuştuklarını yazmaktadır. Ne zamana kadar?

Osmanlı iyice zayıf düşene, İngiltere, Fransa ve Rusya bu imparatorluğu paylaşma sürecini başlatana, bölgeyi Protestan misyonerler, İngiliz ve Fransız casus ve ajanları istila edene kadar, 400 yıl...

Kışkırtıcıların sadece Süryanileri kışkırtmak için bölgeye geldiklerini söylemek işi abartmak olur. Kışkırtılması amaçlanan kitlelerin, halkların (Doğu Anadolu'da Ermeniler; Güney Doğu'da, Suriye ve Irak'ta Kürtler ve Araplar) yanında Süryanilerin önemi ikinci, üçüncü derecedendir. Ancak Türk ve Müslüman olmayan her nesne ve uyruk kışkırtma konusu olduğu için Süryaniler de tarihte tekrar girmişlerdir.

Yakup Bilge, kitabının 19. sayfasında, II. Abdülhamid'in pan-islamist politikası yüzünden Süryanilerin Kürtlerle çarpışmak zorunda kaldığını yazar.

Süryaniler, Kürtler, Araplar kendi aralarında her zaman çatışmışlardır. Ancak II. Abdülhamid döneminde çatışmalar daha çok Hamidiye Alayları ile Süryaniler arasında olmuş olabilir.

Hamidiye Alayları, Doğu Anadolu'daki Kürt aşiretlerini denetim altında tutmak için II. Abdülhamid tarafından kurulan milis örgütleridir (1905). Doğu Anadolu'da merkezi yönetime karşı başlayan (başlatılan) Kürt isyanlarının yanı sıra Ermenilere karşı da kullanılmıştır. 1908'de, İkinci Meşrutiyet'ten sonra dağıtılan Hamidiye Alayları genellikle Kürtlerden oluşmaktaydı.

Osmanlı İmparatorluğu'ndaki toplu duruma bakalım: Yunan, Bulgar, Sırp gibi Hristiyan unsurlar bağımsızlıklarını kazanıp kendi ulusal devletlerini kurmuşlar; Rusların kışkırtıp desteklediği Ermeniler nüfusça azınlıkta oldukları Doğu Anadolu'yu da içine alan bir Ermeni devleti kurmak istiyorlar ve bu tasarıları ABD Başkanı Wilson'ın planlarında yer alıyor... Bu arada, bağımsızlık kazanmak Süryani aydınlarının da aklına gelmiş (ya da getirilmiş) olmalı. Gene İngiltere'nin, Fransa'nın yani kapitalist emperyalizmin parmağı.

Osmanlı, böyle bir durumda, "Efendim ne iyi ettiniz, lütfettiniz, keramet buyurdunuz! Buyurun, rica ederim, bu topraklar sizin olsun" mu diyecekti?

10.

Bundan sonrasını yine Yakup Bilge'nin kitabından aktaracağım:

"... Süryaniler için en can alıcı dönem Birinci Dünya Savaşı oldu. Kürt-Süryani savaşına Osmanlı kuvvetleri de katılmıştı. Doğu Süryanileri (Hakkari ve Van Bölgesinde yaşayan Süryaniler) Osmanlı'ya savaş açmıştı. Bunun üzerine Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı kuvvetleri ile Kürtler (Hamidiye Alayları) Doğu Süryanilerinin (Hakkari, Van ve Bitlis'te oturan Süryaniler) üzerine yürüdü. Süryaniler hem çatışmalar sırasında, hem de bölgeden sürülürken açlık ve hastalık yüzünden on binlerce kayıp verdiler ve Türkiye'nin doğu bölgesinden ayrılmak zorunda kaldılar." (s. 19-20)

Yakup Bilge ne yazıyor? Süryaniler, Osmanlı'ya savaş açmışlar! Osmanlı kim? Süryanilerin yaşadıkları toprakların egemen devleti! Yani Süryaniler nedeni ne olursa olsun kendi devletlerine karşı savaş ilan etmişler, silahlarıyla savaşa girmişler! Savaşta ve savaş sırasında (sayısı önemli değil) ölmüşler! Sadece ölmemişler bağlı oldukları devletin askerlerini ve hiç kuşkusuz sivilleri de öldürmüşler.

Savaşta, silahlı askerlerin ya da çetecilerin ve asilerin öldürülmesi ne zamandan beri *Soykırım* oldu?

Denilecek ki: *"Bu insanlar bağımsızlıkları için ayaklanıp silaha sarıldılar?"*

Bu da geçerli gerekçe değil. O sırada sömürgeci İngilizler, Fransızlar, Hollandalılar Afrika'da, Hindistan'da, Vietnam'da, Endonezya'da milletin canına okumaktaydı. Osmanlılar 400 yıldır kendilerine, 1200 yıldır Müslümanlara ait toprakları savunmaktaydı.

Yakup Bilge yazıyor:

"II. Abdülhamid'in güttüğü panislamizm siyaseti ile başlatılan hareket, kısa zamanda Süryani-Kürt bölgesinde yeşerdi. Süryanilerle Kürtler çatışmaya başladı. Bu durum, Süryanileri (Nesturiler) Birinci Dünya savaşında İtilaf devletleri (*yani İngiltere, Fransa, İtalya. Ö. İ.*) ile birlikte saf tutmaya itmiştir. Süryaniler, direniş güçleri kurarak Kürt ve Türk kuvvetlerine karşı savaştılar. Ve bu ortamda, İran'da, iki yıl kadar yaşayan bir 'Asur Hükümeti' oluşturular. Birinci Dünya Savaşı ve sonrasında, Batılı ülkeler, Asurlu direniş güçlerini kendi amaçları için kullanmaya gayret etmişler, onlara çeşitli sözler vermişlerdi. İngilizler savaştan sonra 'müttefikleri' olan Süryanilere Hakkari bölgesini vereceklerini vaat ettiler." (s. 57)

Anlaşıldı mı Vehbi'nin kerrâkesi?

Bre İngiliz, kimin toprağını kime veriyorsun?

Bre İngiliz, haydi Osmanlı toprağını haraç-mezat dağıtmaya başladın, peki neden aynı toprakları hem Süryanilere hem de Kürtlere vermeye kalkıyorsun?

Bre İngiliz, neden Doğu Anadolu'nun tapusunu, Gecekondu Mafyası gibi, hem Ermenilere hem de Kürtlere veriyorsun?

Bre Allahtan korkmaz, kuldan utanmaz!

11.

Yakup Bilge, İngilizlerin marifetlerini yazmayı sürdürüyor:

“Ama daha 1924 yılında (Irak'taki ayaklanma üzerine) bu fikirlerinden (*yani Hakkari'yi Süryanilere verme düşüncesinden. Ö. İ.*) caydılar ve o günlerde Türkiye ile Irak arasında yürütülen sınır tespit görüşmelerinde Hakkari bölgesinin Türkiye'de kalmasını onayladılar. Bundan amaçları, Süryanilerin Irak'a geçmelerini ve burada sabit bir yer bulamayacakları için İngiliz ordusuna girmelerini sağlamaktı. Böylece savaşın bitimiyle verilen sözleri unutan Batılılar, Orta Doğu'yu kendi çıkarlarına uygun şekilde, aralarında bölüşme yoluna gittiler.” (s. 57-58)

İşin aslı şu: Lozan Konferansı'nda Türk Delegasyonu Başkanı İsmet Paşa Musul'da yaşayan Türk, Kürt ve Arap halklarının kendi geleceklerini halkoylaması sonucunda belirlemelerini istiyor. Bu öneriyi kabul etmeyen İngiltere, sorunu Milletler Cemiyeti'ne götürüyor. Bu görüşmeler sürerken İngilizler, Nasturi (Süryani) Hristiyanları konusunu ortaya atıyor. Nasturi ayaklanması da Musul sorununun görüşülmesi sırasında patlak veriyor. 12 Eylül 1924 günü başlayan ayaklanma 28 Eylül 1924 günü bastırılıyor. İngilizler, Nasturi sorununu kullanarak “Hakkari'yi Nasturilere verin!” diye dayatıyor ve ardından 1925 yılında Şeyh Sait ayaklanması başlıyor.

Veeeeee, 2003 yılının Nisan ayında İngiltere'nin koalisyon ortağı ABD, Musul'u işgal ediyor.

Bütün bu olanlardan sonra, Türkiye Cumhuriyeti Süryanilere pek güvenemediyse suç sadece TC'nin mi?

Ermeniler, Araplar, Kürtler ve Süryaniler eğer İngiliz, Fransız ve Protestan Kilisesi'nin gazına gelip ayaklanmasalardı tarih ve onların durumları bugünkünden başka, bugünkünden daha mı kötü olurdu? Bunu yanıtlamak son derece güç!

Çünkü tarihte geçmişin hesabı biraz da “Yenmişe kuzu, geçmişe mâzi denir” hesabına benzer. Ama “Kuzunun nasıl yendiği” sorusunun yanıtı da tarihi belgelere dayanmak zorundadır. Bu nedenle ne Michael’ın dedesinin söyledikleri, ne Sofia’nın annesinin anlattıkları, ne Şirvan’ın emmi oğlunun yazdığı mektuplar ne de Kör İbrahim dedemin anıları bize gerçekten yardımcı olur. Hristiyan misyonerlerinin, konsolosluk memurlarının, gizli servis elemanlarının raporları da (tarafsız olmadıkları için) dikkatle incelenmek zorundadır.

Sonuçta bu işi tarafsız tarih bilimi ve gerçekten tarafsız, onur sahibi tarihçilere bırakmak gerekir.

Tarihçiler, otururlar kitaplarını yazarlar ve yayınlarlar, bu kitaplar tarih eleştirmenleri ve bilginleri tarafından değerlendirilirler.

Bu nedenle İsveç’te, Norveç’te, Hollanda’da, Danimarka’da ya da Patagonya’da düzenlenen propaganda amaçlı panellerin hiçbir kıymet-i harbiyesi yoktur. Tabii, nifak tohumları ekmekten başka!

12.

“Yalanın Süryanicesi” diye yazmama neden olan Michael, *Hürriyet* Stockholm muhabiri Tandoğan Uysal’ın gerçekleri çarpıttığını ileri sürdükten sonra, “Umarım bundan böyle yazacağın konuları daha iyi araştırır, öyle yayınlarsınız. BU SEMİNER İÇİN TGRT muhabirine başvurabilirsiniz,” diyordu. Benim kendisine başvurmama gerek kalmadan İhlas Haber Ajansı İsveç Temsilcisi Metin Altınışık’tan aşağıdaki mektubu aldım:

Sayın Özdemir İnce,

Yazılarınızı büyük bir zevk ve dikkatle izliyorum. Geçtiğimiz haftada benim adımın dolaylı yoldan ifade edildiği bir mektuptan yola çıkarak yazdığınız yazıyı okudum. Orada İsveç’in Uppsala kentinde yapılan Ermeni Soykırım semineri haberinde *Hürriyet* muhabiri Tandoğan Uysal’ın olayları abarttığı ve çarpıttığı gibi bir yorum yapılmış ve bu

konuda bana başvurulacağı yazılmış. Tandoğan Uysal'ın yazmış olduğu yazıyı ben de okudum. Yazının hiçbir şekilde söylendiği gibi abartıldığı ve kışkırtıcı nitelikte olmadığını size teyid ederim. Hatta Tandoğan Uysal'ın bu yazısının yapılanlar karşısında daha da nazik bir şekilde kaleme alındığını söyleyebilirim.

Ben aslında İhlas Haber Ajansı'nın İsveç temsilcisiyim ama burada bazı kişiler aynı aileye ait olduğu için beni TGRT muhabiri olarak da düşünüyorlar. Ben bu semineri başından sonuna kadar kaydettim ve bu bant İHLAS HABER AJANSI'nda bulunmaktadır. O bant izlendiğinde Tandoğan Uysal'ın olayları abartmadan yazdığı da rahatlıkla görünür.

Orada Türk tarihçimiz Ömer Turan ve Büyükelçilik 2. katibi Cenk Uraz'a yönelik kışkırtma ve hakaret düzeyinde diyaloglar rahatlıkla izlenebilir.

Benim için o seminer tamamen tek başlarına tatmin olmayı hedefliyordu.

Aralarında Türkleri görünce tahammülden uzak davranışlara giren Ermeni ve Süryanilerin, olayları gerçek bir şekilde yazan Türk basınına da bu tür çamur atma girişiminde bulunmaları olayları ne kadar çarpıttıklarını ortaya koyuyor. Bu kişilerin 1915 yılındaki olaylara da bu perspektifte baktığını bu son örnek ile gözler önüne seriyor.

O seminer sizin ve Tandoğan Uysal'ın da belirttiği üzere bilimsellikten uzak, tek taraflı ve sadece bu kesimleri tatmin etmeyi amaçlıyordu.

Tarihi yargılamak isteyen insanlar, sadece kendi söylediklerine inanmak istemeleri olayları bu noktalara getirdi.

Sizin gibi bu konuya hâkim insanların bu konuları sü-tununda yer vererek bir nebze olsun bu insanların bilgilendirilmesi açısından da önemli olacağı kanısındayım. Sanıyorum bu seminerin en büyük faydası Tandoğan Uysal'ın yazısıyla başlayan ve sizin de olaya gösterdiği-

niz yakın ilgi ile bu insanları cahilliklerinden bir nebze olsun uzaklaştıracak. Bu konuyu gözler önüne serecek olan video bandını isterseniz İhlas Haber Ajansı'ndan alarak CNN Türk'te yayınlatabilirsiniz.

Saygılarımla,

Metin Altınışık
İhlas Haber Ajansı İsveç Temsilcisi

Metin Altınışık'ın mektubunu yorumlamak gerekmiyor. Michael Bey'in tanıklığına başvurmamı salık verdiği insan işte böyle konuşuyor!

13.

İsveç'te yapılan “*Ermenilerin ve Diğer Hristiyan Grupların Soykırımı Uğratılması*” başlıklı seminere katılan ve semineri düzenleyen çevreler ile Ermeni ve Süryani fanatiklerin saldırı hedefi haline gelen Orta Doğu Teknik Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi ve Türk Tarih Kurumu'nda görevli Doçent Dr. Ömer Turan'dan aldığım mektubu olduğu gibi yayınlıyorum:

İsveç Kültür Bakanlığı'na bağlı Yaşayan Tarih Forumu tarafından 26 Mart 2003 tarihinde, Upsala'da, Öğretmen Eğitimi Enstitüsü'nde düzenlenen “1915'te Ermenilerin ve Diğer Hristiyan Grupların Soykırımı Uğratılması” başlıklı seminere katıldım.

Seminer, İsveç öğretmenlerine yönelik idi. Osmanlı İmparatorluğu'nda, 1915 yılında Ermeniler ve Asurilerin soykırımı uğratıldıkları tezini işlemek ve öğretmenlere bunu telkin etmek üzere planlanmıştı. Seminerde yapılan konuşmalarda, Ermeni ve Süryani soykırımının ders kitaplarına girmesinin amaçlandığı ve bunun için seminerin düzenlendiği ifade edildi. İsveç'te bulunan Türklerin semineri haber alıp ilgili makamlarımıza iletmeleri sonucunda başlatılan girişimlerle Türk tarafından da bir kişinin konuşması kabul ettirilmiş.

Stockholm'da bulunan Türk Büyükelçiliği ikinci kâti-

bi Cenk Uraz ile birlikte seminere katıldık. Ne yer gösterdiler, ne de hoş geldiniz dediler. Bir yer bulup oturduk. Seminerin açılışında program okundu. Programda benim ismim yer almıyordu. Ancak programın sonunda bana konuşma hakkı vereceklerini belirttiler. Geleceğimin kesinleşmesinden sonra niçin programa benim ismimi koymadıklarını sorduğumuzda, programın daha önceden hazırlanmış olduğunu, dolayısıyla değiştiremediklerini söylediler. İleri sürdükleri bu gerekçeyle samimi değillerdi. Seminer boyunca bize karşı olumsuz bir tavır içerisinde oldular. Programda yer almadığı halde öğleden sonraki oturuma fazladan bir kahve molası koyarak, dinleyicilerin yorulup gitmelerini sağlamak ve benim konuşmama fazla zaman bırakmamak; beni diğerleri gibi bildiri sunacak bir konuşmacı değil de son kısımda görüşlerini açıklayacak bir dinleyici statüsünde görmek ve göstermek istediler.

14.

Seminerin birinci konuşmacısı Ova Brink, hiçbir arşivde çalışmadığını, konuyla ilgili bilgi eksikliklerinin bulunduğunu belirttikten sonra, “genocide” kavramının doğuşunu, 1915 yılında Fransa, İngiltere ve Rusya’nın Ermeni olayları ile ilgili olarak Osmanlı idarecilerine karşı yayınladıkları bildiride ilk defa “Crime against humanity” kavramının geçtiğini, 1919 yılında İstanbul’da bir soykırım mahkemesinin kurulduğunu, ancak bu soykırımı yapanların ciddi bir şekilde yargılanmadıklarını söyledi. Söz alarak bu ve diğer mahkemeler konusunda kendi bildirimini sunarken geniş açıklamalar yapacağımı söyledim. İkinci konuşmacı Klas Görán da Türk ve Ermeni arşivlerinde Ermeni soykırımı konusunda bir araştırma yapmadığını, zaten Türk arşivlerinin kapalı olduğunu, Türklerin “Ermenileri yok ederek Ermeni sorununu ortadan kaldırmak istediklerini” Toynbee ve Morgenthau’ya dayanarak anlattı. Söz alarak Osmanlı arşivlerinin kapalı olmadığını, Türkiye’de bulunan herkesin Osmanlı arşivlerini kullana-

bileceğini, girdiği gün belgelerle buluşabileceğini anlatarak arşivin (www.devletarsivleri.gov.tr) şeklindeki web adresini tahtaya yazdım ve isteyenlerin buradan da başvuruda bulunabileceklerini belirttim. David Gaunt benden sonra tahtaya geçerek bu adresin üzerine “açık mı?” anlamına gelen “open?” yazdı. Üçüncü konuşmacı David Gaunt ise Türk arşivlerinin kapalı olduğunu, girmek için başvurduğunu, hâlâ beklediğini, 1821’den 1924’e kadar Osmanlı İmparatorluğu’nda 2.600.000 Hristiyan’ın öldürüldüğünü, Toynbee ve Morgenthau’ya dayanarak Birinci Dünya Savaşı’nda Ermeni ve Asurilerin soykırıma tabi tutulduklarını, bu dönemde Ruslar tarafından Müslümanlara kötü davranıldığının iddia edildiğini fakat bununla ilgili bir kanıt bulamadığını, farklı rakamların bulunduğunu, Osmanlı nüfus sayım sonuçlarının güvenilmez olduğunu, her sayımda farklı halk gruplarına yer verildiğini söyledi. Daha sonra Verde Shamoun, yaşlı bir Asuri ile yapılan video kaydını göstererek Asuri soykırımını, Katrin Hakopian da Ararat filminden bazı bölümler göstererek Ermeni soykırımı anlattılar. Asuriler masalarımıza Asuri soykırımı konusunda ekte örneği bulunan broşürleri bıraktılar.

Konuşma sırası bana geldiğinde bazı Ermeni ve Süryaniler söz alarak programda yer almadığı halde bana bu şekilde konuşma imkânı verilmesini yadırgadıklarını belirttiler. David Gaunt, kendisinin seminerin hazırlayıcılarından olduğunu belirterek kendisinden habersiz Türk elçiliğinin baskısıyla bana konuşma hakkı verilmesini tenkit etti.

Organizatörler bütün konuşmacılara bir veya bir buçuk saat zaman verdikleri halde bana sadece 20 dakika zaman verebileceklerini bildirdiler. Bütün gün bir milletin ve devletin tek tarafı olarak itham edildiğini, demokrat iseler karşı görüşe de aynı miktarda zaman vermeleri gerektiğini, burada farklı görüşteki tek kişi olarak en azından bir bildiri sahibi kadar konuşmak istediğimi söyledim. Tartışmalardan sonra 25 dakika üzerinde anlaştık.

Konuşmama İsveç'e ilk defa geldiğimi, dünyanın sayılı üniversitelerinden Upsala Üniversitesi'ndeki bir bilimsel faaliyete katılmış olmaktan büyük memnunluk duyduğumu; bilimin amacının hakikati bulmak olduğunu, haki-katin ise karşıt görüşleri bir araya getirmekle ortaya konulabileceğini; prensip olarak beni bu seminere kabul ettiklerinden dolayı kendilerine müteşekkirdiğimi, ancak gerek organize heyetinden gerekse diğer akademisyenlerden hiçbirinin bana bir hoş geldiniz bile dememesini yadırgadığımı; seminere kabul edilmiş tarzımı ve bana verilen zamanı yeterli bulmadığımı, seminerin planlanması esnasında karşı görüşlere daha fazla zaman ayrılması gerektiğini, bundan sonraki bu tür seminer ve toplantılarda bu hususlara dikkat edilmesi temennilerimi belirttim; seminer boyunca soykırım gibi çok ciddi bir kavramın gün boyu konuşulduğunu, bir milletin ve devletin çok ağır bir şekilde eleştirildiğini, sunulan bildirilerde çok büyük bilgi yanlışlıklarının yapıldığını, bana verilen bu çok sınırlı zamanda bildirimi tamamlayamayacağım için ne kadar yanlış ve yanlış bilgilerle bir milletin ve devletin itham edildiğini göstermeye yöneleceğimi belirterek konuşmacıların temel yanlışlarını ve bildirilerin temel kaynaklarını sırasıyla eleştireceğimi söyledim.

Ermeni soykırımı iddiasını hukukî açıdan değerlendiren ve Ermeni soykırımı olduğunu ispata çalışan Ove Brink'in, tehcir kararı dolayısıyla Mayıs 1915'te Fransa, İngiltere ve Rusya'nın bir bildiri yayınlayarak "crime against humanity" kavramını ilk defa kullandıklarını ve sorumlu olacaklarına dair Osmanlı idarecilerini uyardıklarını belirtmişti. Osmanlı İmparatorluğu'nun adı geçen üç ülkeyle savaş halinde bulunduğunu hatırlattım. Dolayısıyla İtilaf Devletleri'nin Osmanlı idarecilerine yönelik bu çağrısının geçen hafta Bush yönetiminin Irak askerlerine yaptığı "savaşmayın, suçlu olursunuz" çağrısından farksız olduğunu söyledim. İngilizlerin İttihatçıları Malta'da soykırım iddiasıyla yargıladıklarını, bu dönem-

de İstanbul işgalleri altında olduğu için bütün Osmanlı arşivlerinin de ellerinin altında bulunduğunu ancak bir kanıt bulamadıklarını söyledim. Daha sonra Ermeni soykırımının yapıldığını tarihsel olarak ispata çalışan Klas Göran'ın konuşmasını ele aldım. Anadolu Çölleri ifadesini kullandığını, Anadolu'da çöl bulunmadığını; iki defa Enver Paşa'dan Dışişleri Bakanı olarak bahsettiğini, Enver Paşa'nın dönemin başkumandan vekili olduğunu hatırlattım.

Atatürk'ün diğer ırk ve dinleri dışlayan Türk milliyetçiliği" ifadesini ele alarak Atatürk'ün millet tarifinde din ve ırkın yer almadığını, Anayasamıza "Türkiye Cumhuriyeti'ne vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk'tür" ifadesinin konulduğunu, dolayısıyla dışlayıcı değil kuşatıcı ve birleştirici bir milliyetçilik anlayışının benimsendiğini belirttim. Göran konuşmasının bir yerinde Ermeni soykırımının 1894-1896 yılları arasında başladığını, bir başka yerinde de II. Abdülhamid'in Osmanlılık politikası güttüğünü ve Ermenileri yok etmek istemediğini söylemişti. Bu iki bilginin birbiriyle çeliştiğini, 1894-1896 yıllarında II. Abdülhamid'in Osmanlı hükümdarı olduğunu, dolayısıyla ikisinden birini seçmesi gerektiğini belirttim. David Gaunt'un, Türk subaylarının yönetimindeki Kürt aşiretlerinin Ermeni ve Asurilere soykırımı uyguladığı iddiasının doğru olmadığını, Türk subaylarının hiçbir zaman Kürt aşiretlerini yönetmediklerini; yine Gaunt'un tehcir esnasında Ermeni ve Asurilerin doğumlarının engellendiği iddiasının gülünç olduğunu söyledim.

Benden önceki konuşmalar üzerine yaptığım bu değerlendirmelerden sonra İstanbul'daki Amerikan Yüksek Komiseri Amiral Bristol'un eski büyükelçi Morgenthau'yu yalanladığını, Toynbee'nin kitabını İngiliz propaganda servisinde emir karşılığında parayla yazdığını anlatarak 1000 yıl boyunca Türklerle birlikte yaşayan Ermenilerin ve Süryanilerin, emperyalist devletlerin emellerine alet olmaları sonucunda bir sürü sıkıntı yaşadıklarını ve yaşattıkları

rını, yeterince vakit verilmediği için bu noktaya nasıl geldiğini anlatamayacağımı söyleyerek kalan vaktimde ekteki bildirimin son üç sayfasını okudum. Süremin dolmasından sonra sorulara cevap verdim. Türkiye Cumhuriyeti'nin Ermeniler ve Asurilere yapılan soykırımı tanınması halinde Avrupa Topluluğu'na alınma şansının artabileceği ve niye böyle yapmadığı soruldu. Bir diplomat değil bir tarihçi olduğumu, akademik bir toplantıya geldiğimi, konumuzun Türkiye Cumhuriyeti'nin Avrupa Topluluğu'na alınması meselesi olmadığını, olmadığını bildiğim bir soykırımın kabul edilmesinin niçin istendiğini anlayamadığımı söyledim. Diğer konuşmacıların da katıldığı son değerlendirme kısmında, Ove Brink Ermeni soykırımı konusunda bilgilerin tam olmadığını ama Ermeni soykırımına inandığını söyledi. Ben de konunun bir inanç değil bir bilim meselesi olduğunu söyledim.

Seminer boyunca toplantı salonunda bulunan Ermeniler, Asuriler ve İsveç'te bulunan Türk İnsan Hakları Derneği mensupları bana, benim söylediklerime, Türkiye Cumhuriyeti'ne, Türk Elçiliği mensuplarına saldırgan bir üslupla ağır eleştirilerde bulundular. Soykırımın tarihi bir hakikatmiş gibi takdim edilmek istendiği bir toplantıya katılmam ve bu konudaki iddiaları bilimsel bir şekilde reddetmem, Türkiye'ye düşman ve bölücü çevreleri rahatsız etti. Aslında onlara sempati ile bakan organizatörler, bu çevreleri tatmin için önümüzdeki günlerde İsveç Parlamentosu'nda benzer bir toplantı yapacaklarını duyurdular. Nitekim, daha sonra, Süryani Soykırımı konulu bir toplantıyı İsveç Parlamentosu'nda yapmışlar. Baş tarafta da belirttiğim gibi bu tür toplantılarla kamuoyu oluşturarak Ermeni ve Asuri soykırımı iddialarını ders kitaplarına geçirmeye ve hatta Parlamento'dan bununla ilgili bir karar çıkarmaya çalışıyorlar. Bu bakımdan İsveç'teki elçiliğimizin ve Türk derneklerinin bu konuyu çok iyi takip etmeleri gerekiyor.

Doç. Dr. Ömer Turan'ın bana gönderdiği açıklama burada bitiyor. Bu açıklamada yer alan *"Türkiye Cumhuriyeti'nin Ermeniler ve Süryanilere yapılan soykırımı tanınması halinde Avrupa Birliği'ne alınma şansının artabileceği, böyle bir şeyi neden yapmadığı"* sorusu ilgimi çok çekti. Çünkü bunca şamatanın arkasında yatan gerçek bu: İki yüz yıldır oynanan oyun!

"Yalanın Süryanicesi" adlı bu 13 bölümlük yazı nedeniyle birçok mesaj aldım. Olumlu mesajlar için herhangi bir yorumda bulunmak istemiyorum. Olumsuz mesajlar elbette fanatik Ermeni ve Süryani militanlardan geliyor. Bana bilinen öyküleri, İttihat ve Terakki'yi, Talat, Enver ve Cemal paşaları, hayali telgrafları tekrarlıyorlar... Ve ilk kez küfretmiyorlar!

Beni asıl şaşırtan (terbiyem dolayısıyla "güldüren" demiyorum), İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kullanılmaya başlanan uluslararası İnsan Hakları ölçütlerini 1890'ların, 1910'ların tarihsel olaylarına uygulama çabaları. O dönemlerde Osmanlı İmparatorluğu'nu köşeye sıkıştırmak, parçalamak isteyen güçlerin (İngiltere, Fransa, Almanya, Rusya, ABD) kendi ülkelerinde ve sömürgelerinde neler yaptıklarını anımsamak bile istemiyorlar.

Ermeni ve Süryanilerin Osmanlı devletine karşı yaptıklarını Brötonlar ve Basklar Fransa'ya karşı yapsalardı bu ülke nasıl davranırdı acaba?

(30 Nisan - 4 Haziran 2003)

Hesaplaşma ve Adalet Duygusu

1.

Banka reklamında olduğu gibi, “*Ermeni Soykırımı*”nın yanında “bonus” olarak verilen “*Süryani Soykırımı*”nın tarih ve tarih bilimi açısından ciddi bir yanı yok.

İddianın ciddi bir dayanaktan yoksun olduğu kuşkusuz meydana, ama birtakım insanlar yakınlarını yitirmiş olduklarını söylüyorlar, kimi tarih kaynakları ise “soykırım” deyimini kullanmadan Süryani kıyımından söz etmekte.

Bunlar doğrudur: Osmanlı Devleti’nin son yıllarında Süryaniler ölmüştür; Süryaniler düzenli Osmanlı kolluk güçleri ve Hamidiye Alayları’na mensup birlikler tarafından öldürülmüştür.

Ancak şunu da unutmamak gerekir ki ne düzenli kolluk güçleri, ne de Hamidiye Alayları evinde sakin sakin oturan ve gündelik hayatında mesleğini sürdürüp hayatını kazanan herhangi bir Süryani’yi baskın düzenleyerek öldürmüş değil (aynı durum Ermeniler için de geçerlidir), İngiliz kışkırtmasına kapılarak ayrılıkçı iddialarla silâha sarılıp vatandaşı olduğu devlete karşı isyan etmiş, bu devletin askerine kurşun sıkmış olan Süryanileri savaşta öldürmüştür.

Bu nedenle, Süryanilerin “*Soykırım*” iddialarında bulunmaları, kendilerini kullanmak isteyenler ve militan Ermeniler dışında, kimseye inandırıcı gelemmez.

Öte yandan, “*Soykırım*” olarak tanımlanamasa da keyfi öldürülmekten de şikâyetçi olamazlar. Çünkü günümüz Süryanilerinin ataları, dedeleri yabancı devletlerin vaatlerine kanarak vatandaşı oldukları Osmanlı Devleti’ne karşı silâhlı isyana kalkışmışlar ve çıkan silâhlı çatışmada yani savaşta öldürülmüşlerdir.

Dikkat ederseniz, Süryaniler tarafından içsavaşta öldürülen Osmanlı askerlerinin sözünü bile etmiyorum.

Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde olanlar yüzünden, Cumhuriyet'in de Süryanilere karşı güvensizlik göstermesi anlayışla karşılanmalıdır.

Cumhuriyet döneminde Müslüman halkın da meslek sahibi olmaya başlamasıyla birlikte meslekî rekabetin ortaya çıkması bir gerçektir ve bu rekabet sırasında Müslümanların kayırılması da mümkündür.

Bölge halkının bir bölümünün Süryanilere karşı kibar davranmadığı doğrudur. Almanya'da yaşayan bir Süryani okurum, Midyat-Mardin'deki Müslüman mahalle arkadaşları tarafından "*Gel lan seni sünnet edelim, Müslüman ol!*" şeklinde taciz edildiğini söylüyor. Doğrudur! Bir şaka bile olsa şakanın böyle hayvancası olamaz!

Türkiye'de ve Türkiye dışında yaşayan Süryanilerin uygulamalar konusunda haklı şikâyetleri olabilir. Bu şikâyetleri Türkiye önümüzdeki günlerde gidermek zorundadır.

Ancak, dini baskı iddialarının doğru olduğunu düşünmüyorum. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı İslâmcılar da laik devletten şikâyetçidirler.

Dünyanın her tarafında insanlar (ister vatandaşı olsunlar, ister olmasınlar) devletlerden şikâyetçidirler. Ancak, bu şikâyetlerin ciddiye alınması için yasal olmaları gerekir. Yasa yoksa ve şikâyetler vicdani ve insani açıdan haklı ise, yeni yasalar çıkarılır.

2.

Azınlık hakları konusunda uzman avukat olan dostum Murat Cano'ya rica ettim. Süryanilerle ilgili son hukuki durumu inceleyip bana aşağıdaki metni gönderdi:

"Lozan Antlaşması'nın Ekalliyetlerin Himayesi Başlıklı Bölümü; ırk, din ve mezhep ayrımı yapmadan 'gayrimüslim ekalliyetler'in hukukunu düzenlemiştir. (3. Bölüm 37-44 madde)

"Türkiye 24 Ocak 2003 tarihine kadar; 'Süryani Azınlığı', yukarıdaki hükümlerden yararlandırmamıştır.

“11 Ocak 2003 Tarih ve 24990 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 4778 Sayılı Yasa; taşınmaz mal edinme bakımından gayrimüslim cemaat arasında ayırım yapmamıştır. Daha önce 09 Ağustos 2002 tarih ve 24841 Sayılı *Resmi Gazete*’de yayımlanan 4771 Sayılı Yasa’da da cemaat vakıflarının tasarrufları altındaki malları bildirerek tapuya tescil ettirmeleri bakımından ayırım yapılmamıştır. En son 24 Ocak 2003 tarih ve 25003 Sayılı *Resmi Gazete*’de yayımlanan yönetmelik; ‘Tüzel kişilik kazanmış Türkiye’deki gayrimüslim cemaatlere ait vakıflar’ ibaresini kullanmak ve Diyarbakır Süryani Kadim Meryemana Kilisesi Vakfı, Beyoğlu Süryani Kadim Meryemana Kilisesi Vakfı, Mardin Süryani Katolik Kilisesi Vakfı, Mardin Kadim Deyrulzafara Manastırı ve Kilisesi Vakfı, Mardin Süryani Protestan Kilisesi Vakfı, Midyat Süryani Deyrulumur Morgabriel Manastırı Vakfı, Midyat Süryani Kadim Cemaati Marborsom ve Marşemuni Kilisesi Vakfı, İdil Süryani Kadim Kilisesi (Mordodo) Vakfı unvanlı Süryani vakıflarını da ‘faaliyette bulunan cemaat vakıfları’ olarak belirtmek suretiyle Süryani azınlığa ait vakıf kuruluşlarının da düzenlenmeden yararlanması sağlanmıştır.”

Avukat arkadaşım, karmaşık hukuki durumu herkesin anlayabileceği bir dille özetliyor. Gönderdiği metni olduğu gibi yayınlamamın nedenine gelince: Süryaniler artık yasal hakları ile uygulamaları bu metin üzerinden denetleyebilirler.

Bana militanlar bir yığın mesaj gönderiyorlar, beni güzel (!) sıfatlarla taltif ediyorlar, kendi okudukları ya da kendilerine verilen kitap listelerini bana gönderip okumamı istiyorlar.

Osmanlı Ortodoks halkını Protestanlığa ve Katolikliğe döndürmek için misyonlar, misyoner okulları kurarak ülkeye nifak tohumları eken Protestan rahiplerinin yazdıklarını okumamın kimseye bir yararı olmaz. Ortodoks Ermeni ve Süryani halkı kışkırtanların başında bu rahipler gelmektedir. Bu kilise aynı kışkırtma görevini günümüzde de sürdürmektedir.

Benim gerçekleri saklamak ya da saptırmak gibi bir niyetim

yok. Böyle bir işe girişmenin bir yararı olmayacağını bilecek kadar akıllıyım.

Daha önce de olduğu gibi Osmanlı Devleti ile Ermeni ve Süryani uyrukları arasında geçen karşılıklı trajik olayların *Soykırım* olarak adlandırılmayacağını savunuyorum. Nazi Almanyası ve Yahudiler örneğinden yola çıkılarak günümüz Türkiye'si'nin özür dilenmesini istemenin haksızlık olduğunu düşünüyorum.

Ermeniler ve Süryaniler için istediğim adaleti ülkem için de istemem çok mu?

3.

Ermenilerin ve Diğer Hristiyan Grupların Soykırımı Uğramaları Semineri'ni isterseniz yapısal bakımdan irdileyelim:

Semineri Düzenleyen: İsveç Kültür Bakanlığı'na bağlı Yaşayan Tarih Forumu.

İsveç Hükümeti, Ermeni ve Süryani soykırımı iddialarında taraf olmadığını istediği kadar ilan etsin. Böyle bir semineri düzenleyen, hükümetten bağımsız İsveç Oteller Birliği olmadığına ve Kültür Bakanlığı'na bağlı bir örgüt tarafından düzenlendiğine göre İsveç Hükümeti soykırım iddialarından yana tavır koymuştur. Bu tavır asla unutulmayacaktır.

Seminerin Düzenlendiği Yer: Öğretmen Eğitimi Enstitüsü. Seminerin düzenlendiği yer de İsveç devletine ait. Ve bir sorum var: Seminerin düzenlendiği yer neden İsveç Deniz Ticaret Odası değil de Öğretmen Eğitimi Enstitüsü.

Çünkü amaç öğretmen kitlesini soykırım düşüncesine koşullandırmak ve bu kitleyi okulda ve okul dışında militan olarak kullanmak.

Konu: 1915'te Ermenilerin ve Diğer Hristiyan Grupların Soykırımı Uğramaları.

Seminerin konu başlığı bile Ermenilerin ve öteki azınlıkların Hristiyan olmaları nedeniyle soykırımı uğratıldıklarını iddiasını bir önyargı olarak benimsemektedir.

Bir soru: Yaşayan Tarih Forumu, Öğretmen Enstitüsü'nde, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Birinci Dünya Savaşı Sırasında

Düşmanla İşbirliği Yaparak Silâhlı İsyanla Kalkışan Azınlıkların Anatomisi” başlıklı bir seminer düzenler mi? Yaşayan Tarih Forumu yöneticilerinde eğer adalet etiği var ise böyle bir seminer düzenlerler ve bu seminere beni de davet ederler.

Hedef Kitle: İsveç öğretmenleri, eğitim kurumları ve okulları. Yani İsveç çocuklarının beynini yıkayacak kitlenin *ön eğitimi*.

İsveç devleti ve hükümeti SOYKIRIM iddialarında Ermeni tezinde yana tavır koymuştur. Tersine açıklamaların inandırıcı olması için, aynı kurum, aynı mekânda ve aynı hedef kitleyi seçen yeni bir seminer düzenlemeli ve benim yukarıda konu başlığını önerdiğim seminer en kısa zamanda yapılmalıdır.

Seminerin yöneticisi olarak ABD’li bilimadamı Prof. Dr. Justin McCarthy’yi öneriyorum. Prof. McCarthy, seminere katılacak tarafsız bilimadamlarını seçmekte tek yetkili olmalıdır.

İsveç devleti ve hükümeti gerçekten çağdaş demokrasiyi benimsediklerini kanıtlamak istiyorlarsa, bu seminerde sunulan bildirilerin ve yapılan tartışmaların metinlerini okullarına tavsiye etmelidir.

Haydi, hodri meydan!!!

4.

Kendinden çok emin Osman Kadioğlu (kendisinden izin almadığım için adını değiştirdim), bana gönderdiği mesajda kes-tirip atıyor:

“Şöyle düşünebilsek belki anlarız. Şu anda Türkiye’de yaşayan Türkler 100 yıl sonra olmayacaklar, tehcir denilerek hepsini Anadolu’dan sürecekle ve Anadolu’da hiç Türk kalmayacak. Ya da böyle bir şey olsaydı neyi savunurdunuz? Bunun adını ne koyardınız: Bir bölgenin halkını tümüyle o bölgeden silip atıyorsanız bunun bir ismi olmalı? Öldürülen insanlar on binler ya da milyonlardır hiç fark etmez. Sonuçta sürülen insanların hepsi perişanlık çekti.

“Anlamayı çok isterim. Doğu Anadolu neredeyse Ermeni’ydi, Osmanlı’nın en sadık milleti idi. Bu Ermeniler

ne oldu, nereye gitti: Bu sadık millet neden birden ihanet edebilir gerekçesiyle yok edildi? İhanet etmeden yok edildi. Yok edildi diyorum çünkü şimdi Doğu Anadolu’da hiç Ermeni yok.

“Neyse dünya değişip gelişse de Türkiye değişip gelişmez.”

Kadioğlu Osman Bey’in yazısını ibretlik olsun diye aktardım. Einstein, “Önyargıları değiştirmek atomu parçalamaktan daha zordur!” der, ama Kadioğlu’nunki önyargı değil süzme cehalet. Sadece şunu sorayım: Birinci Dünya Savaşı sırasında Rusya ile işbirliği yapmak, Rus üniforması giyip kendi devletine (Osmanlı İmparatorluğu’na) karşı savaşmak, ihanetten başka nasıl tanımlanır? Bizans tehciri ile Anadolu’ya yerleştirilen Ermenilerin nüfusu Doğu Anadolu’da hiçbir zaman yüzde yirmiye geçmedi. İsyan etmelerinin en önemli nedeni de bu azınlık nüfustur.

Osman Kadioğlu gibi insanlara bayılırım. Voley çakmam için bana hep top kaldırırlar. Osman Kadioğlu’na yanıtlım şöyle oldu:

“Sizin hiçbir şey anlamaya niyetiniz yok, ama TOPLUMSAL TARİH DERGİSİ’nin Eylül 2002 sayısını bulup Stefanos Yerasimos’un ERMENİ SORUNU başlıklı yazısını okuyun. Sizin için başka bir şey yapamam!”

Stefanos Yerasimos, özetle, Türk tarafının olaylara, özünde devlete karşı bir ihanet olarak bir isyana karşı yapılan bir ‘tenkil’ (bastırma) hareketi açısından baktığını yazmaktadır. Bunun bilimsel açıklaması şudur: Çok uluslu bir imparatorluk olan Osmanlı devleti azınlıkların ulus devlet hareketlerine karşı kendini kan pahasına da olsa korumaya çalışmaktadır.

Ermeni tarafına gelince, o da bu süreci göz ardı ederek olaylara ancak soyut ırkçı bir izah getirmektedir. Bu görüşe göre, son tahlilde Türklerin Ermenileri bastırma (tenkil) hareketi onların barbarlığından kaynaklanmaktadır; böylece sunulan nedenin oluşumunun kendisi ırkçı nitelik taşımaktadır.

İşe bu açıdan bakınca: Kadioğlu Osman Bey'in bir Ermeni ırkçısı ağzıyla konuştuğu görülecektir.

İşte böyle Kadioğlu Osman Bey! Ahkâm kesmeden önce bir şeyler okuyun, akıl sağlığınıza iyi gelir.

5.

Notlarıma baktım: Özcan Kaldoyo bana Taner Akçam'ın 25 Mayıs günü *Radikal* 2'de yayımlanan 1915, EFSANELER VE GERÇEKLER başlıklı yazısını göndermiş. Güya, Taner Akçam'ın yazısıyla benim yazılarımı çürütmek istiyor. Kendisine gönderdiğim yanıtta "*Biraz sabır, sıra ona da gelecek,*" demişim.

İşte Taner Akçam'a da sıra geldi: Şimdi tekrar kişilik çözümlemesine girişecek değilim, ama giriştiği devrim serüveninde teori ve pratik düzeylerinde yenik düşmüş, ağır ruhsal travmalara uğramış militanları gerçek bilimadamı olarak görmediğimi de yazmazlık edemem.

Taner Akçam sadece ruhsal ve zihinsel travmanın etkisinde kalmış bir insan değil aynı zamanda tarih üretimi de yapan biri.

Neden?

Tarihsel olayları gerçekleştikleri zaman ve mekânın dışında, zamanın değer ölçülerinden bağımsız düşünüp değerlendiremezsiniz.

Bir başka nokta: Tarihsel olaylara bir kimyacı yaklaşımıyla bakamayacağınız gibi, bir hukukçu olarak da bakamazsınız. Örneğin, birçok uluslu imparatorluk olan Osmanlı devletinde 1804'te başlayıp 1918'de biten ayrılıkçı isyanları, ancak ulus-devlet bağlamında değerlendirebilirsiniz. Yani bir yanda imparatorluğunun çok uluslu yapısını korumak isteyen bir devlet (Osmanlı devleti), karşıda ise kendi ulus-devletlerini kurmak için silahlı isyana başvuran Hristiyan azınlıklar (Sırp, Bosna-Hersekli, Yunanlar, Romenler, Bulgarlar, Ermeniler...) ve Müslüman Araplar vardır. Öteki Hristiyan azınlıkların Osmanlı egemenliğine girmeden önce bir devletleri, devletçikleri vardır, ama Ermenilerin devlet örgütleri yoktur ve Süryanilerin hiç yoktur.

Bir tarihçi için iki taraf da haklıdır, iki taraf da haksızdır. Ama hiçbir devlet geleceği öngörüp çok uluslu yapısının parçalanması-

na razı olmaz; hiçbir halk da bağımsız ulus-devletini kurmak için işi zamana bırakmaz.

Bir tarihçi olarak, sınırlarını ve toprak bütünlüğünü korumak için savaştan bir devleti kınayamayacağınız gibi, kendi ulus-devletini kurmak için silahlı ayaklanmaya başvuran halkları da suçlayamazsınız. Hele “İnsan hakları gibi” modern insani ve etik değerlerin söz konusu bile edilmediği bir dönemi günümüzün ölçütleriyle kesinlikle değerlendiremezsiniz. Yani Stefanos Yerasimos’un (*Toplumsal Tarih*, Eylül 2002) yazdığı gibi: Roma uygarlığını köleci topluma dayandığı için kötüleyemezsiniz; Osmanlı tarihinde yeniçeri devşirme sistemine ya da padişahların kardeşlerini ortadan kaldırma olayını da eleştiremezsiniz. Buna tarihte (tarihsel) anakronizm denir.

Ciddi tarihçilerin Osmanlı devletinin silahlı ayaklanmaya girişmiş Ermenilere uyguladığı sistemi tenkil (bastırma), mukatele (birbirini öldürme) olarak tanımlamalarından daha doğal bir şey olamaz. 1915 olaylarını en iyi betimleyen sözcük mukateledir. Ermenilerin sadece Van’da 25-30 bin Osmanlı vatandaşını öldürdükleri ortadayken, bu olaylar için, tek taraflı öldürmeyi işaret eden soykırım sözcüğünü kullanmak tarihsel anakronizmden başka bir şey olamaz.

Bu nedenle, yaptığım soykırım tanımının patentini alma-mı tavsiye ederek aklı sıra benimle dalga geçen Taner Akçam’ın Ermeni soykırımı amigoluğu yapması hiç şaşırtmıyor beni.

(6-16 Haziran 2003)

Tarih Dersleri

1.

Başlık “Deveye Hendek Atlatmak” ya da “Benim Oğlum Bina Okur Döner Döner Yine Okur” olmalıydı.

Başlığa “Tarih Dersleri” adını koymamın hem daha kibar, hem daha acıtıcı olacağını düşündüm. Düşündüm, çünkü karşımda bir tarafta “Okumadan Alim Yazmadan Katip” bazı internet entelektüelleri, bir tarafta da Ermeni Soykırımı militanları var.

20. yüzyılın ilk yarısında öjenizm (Eugenism) ideolojisinin peşine takılıp sakatları, akıl dengesi bozukları, siyah saçlıları iğdiş ederek Nazi Almanyası’na örnek olan İsveç’i tartışırken Ermeni Soykırımı iddiaları tekrar ısıtıldı.

İddialar tekrarlanacak, iddiacılar bıkmayacak, ama ben de bıkmayacağım.

Malatyalı Boğos biraderimiz Fransızların Çukurova’da kurduğu Ermeni lejyonları konusunda beni yalancılıkla suçlayan anlamlı bir mesaj gönderdi:

Sayın İnce,

Ermenilerin Doğu Anadolu’da ayaklandıklarını çok okudum ve dinledim. Fakat Ermenilerin Güney Doğu’da légionner üniformasıyla ayaklanıp Türklere zulüm ettiğini sizden duyup okuyorum. Tabii ki bu konuda sizin bağınaz psikozunuzu bildiğim için maalesef benim için pek inandırıcı olmuyor.

Her ne kadar siz aksini iddia etseniz de bu iddianız bana ninni gibi geliyor.

Saygılarımla.

Durum ilginç: Ya Avrupa ve Ermeni kaynaklarında, konuyla ilgili kitaplarda, bu konuda bilgi yok ya da Malatyalı Boğos bira-derimiz okumaktan hoşlanmayan bir memleketlimiz.

Bu nedenle kendisine yardımcı olmaya karar verdim!

Bir de Avrupa'da doğmuş ya da büyümüş, biraz mürekkep yalamış "Kabul et kurtul!"cu kardeşlerimiz var. Demokrasi, insan hakları, resmi tarihten söz ederek, yaşadıkları ülkenin gerçek tarihini bilmeden o ülkenin nasıl zengin ve özgürlükçü olduğunu bana anlatan, yani tereciye tere satanlar var.

Onların da kendi tarihlerinden haberleri yok. Alın teri döküp tarih öğreneceklerine "Kabul et kurtul!" yöntemini seçmişler.

Bunlara da yardımcı olmaya karar verdim! Bir de yurtdışında yaşayıp, tartışma konumuzu türlü nedenlerle inceleyememiş sa-kin okurlar var. Almanya'da yaşayan Peyman Hanım gibi...

Pek Sayın Özdemir Bey,

Yazınız hayli informatif. Yalnız Fransız yabancı lejyonuna alınan bu Ermenilerle ilgili bilginiz neye dayanıyor, bu hususta yazılmış bir anı, tarihi bir kitap vs. var mı? Bildirirseniz sevinirim.

Her ülkenin geçmişinde lekeler vardır. Tarihi zamanında değerlendirmek gerekir. Bu gölgeli sayfalara bir açıklık vermek, bilgilenmek ve bilgilendirmek de çok önemli. Bu nedenle bu tür yazılarınıza lütfen, dipnot ekleyin.

"Ninni Söylememi İstemeyin Benden" başlıklı yazımda değindiğim Ermeni Lejyonu bilgisini daha önce birkaç kez adını andığım Justin McCarthy'nin *Ölüm ve Sürgün* (İnkılâp Kitabevi) adlı kitabından aktarmıştım.

Fakat görüyorum ki okurlar bu konuda ayrıntılı bilgi istiyorlar. Bu nedenle, önceliği bu konuya ayıracağım.

2

Justin McCarthy'nin "Osmanlı Müslümanlarına karşı yürütülen ulus olarak temizleme işlemi, 1821-1922" alt başlıklı, *Ölüm ve Sürgün* adlı kitabının İngilizcesini edinmek isteyenler için bilgi aktarıyorum:

Kitabın Yazarının Adı: Justin McCarthy

Kitabın Adı: “*Death and Exile/The Ethnic Cleansing of Ottoman Muslims, 1821-1922*”

Kitabın yayınevi: Darwin Press. Inc. Princeton/New Jersey, USA, 1995.

Washington’da (ABD) oturan yardımsever bir okur, Washington DC’deki Kongre Kitaplığı’nda bulunan, Çukurova’daki Ermeni ayaklanmasıyla ilgili yazıları bana gönderebileceğini bildirdi. Ben, kendisinden, bu dünyanın en büyük kitaplıklarından birinde bulunan kitap ve yazıların ad ve kayıt listelerini göndermesini istedim. Liste geldiği zaman uygun bir şekilde yayınlayacağım.

Önemli olan yazıların olumlu ya da olumsuz olması değil, reddedilen ya da bilinmeyen bir tarihsel gerçeğin anımsanması, kanıtlanması.

Bu satırların, tarihsel gerçeklerin tarafsızca, adilce değerlendirilmesinden başka bir amacı yoktur. Bunun böyle bilinmesini ve genellikle yapıldığı gibi “Ermeni Karşıtı” olarak değerlendirilmesini, gerçeğin saptırılmamasını rica edeceğim.

Adını verdiğim kitaptan özetleyerek aktaracağım bölüm kitabın 231-240 sayfaları arasında yer almaktadır. Kitabı Türkçeye Bilge Umar çevirmiştir.

“Kilikia denerek bir coğrafya bölgesinin anlatılması, o dönemde kullanılan Filistin, Ermenistan ya da Kürdistan deyişleri bakımından olduğu gibi yanlıştır (belirginlikten yoksundur). Bunların hiçbiri yönetim örgütünde belli bir bölümü göstermiyordu; böylece, onların sınırları yalnız bu deyişleri kullananların kafası içinde bulunuyordu. Genellikle, Kilikia deyimi Adana Vilayetini, Maraş Sancağını ve bunların hemen yakınındaki yöreleri kapsıyordu.

“Savaş kazanımlarının bölüşülmesi sırasında, bağlaşıklık devletler [İngiltere, Fransa. Ö. İ.] Kilikia’yı Suriye’nin kuzeye uzanmış bir bölümü gibi işlem görmeye bağlı tuttular ve onu Fransa’ya peşkeş çektiler. 1916 yılında İngiltere

ve Fransa arasında yapılmış Sykes-Picot anlaşmasına göre, Fransa'ya verilecek bölge, Osmanlı'nın Adana ilinden, Haleb'in kuzey yanından, Diyarbakir ilinden, Elaziz ilinden ve Sivas ilinden çoğu bölümü de kapsıyordu. Bu söylenen bölge Adana, İskenderun, Maraş, Antep, Mersin, Mardin ve Diyarbakir kentlerini içine alır. Ancak, savaş sona erdiğinde, Fransa'nın bu kadar geniş bölgeyi asla egemenliği altında tutamayacağı açıkça görüldü."

Zaten Fransızlar da durumu görüp sadece Kilikia bölgesi ile ilgilendiklerini gösterdiler. Osmanlı Devleti'nin savaşta yenilmiş olduğunu kabul ettiğinin belgesi olan Mondros Mütarekesi'ne göre Bağlaşık Devletler'in (İngiltere, Fransa) güvenliklerini tehdit eden olayların ortaya çıkması durumunda herhangi bir stratejik noktayı işgal etme hakları vardı. Ama ne Kilikia'nın, ne limanların, ne de Toros Dağları'ndaki demiryolu tünellerinin işgal edilmesi için belirli bir anlaşma maddesi bulunmuyordu.

3.

Şahin Karakaya, Justin McCarthy'yi beğenmiyor. Ve beğenmemesinin gerekçesini şöyle açıklıyor:

"Justin McCarthy tarih mi yazar, masal mı yazar ve şerbetine göre şeker mi verir ve neticede taraflar tarafından desteklenen (ekonomikçe), hükümetler tarafından ödüllendiren, madalya verilen bir tarihçiyi seçmeniz sizin nasıl okuma yeteneğinizi gösteriyor... Tarihi bilenlere bırakmanızı öneririm!"

Ölüm ve Sürgün adlı kitabı çeviren Bilge Umar, Justin McCarthy'nin ABD'nin Louisville Üniversitesinde profesör olduğunu yazıyor. Şahin Karakaya'nın dediği gibi masal yazarı olsaydı, sanırım, bu görevi kendine vermezlerdi. Justin McCarthy, çok tartışmalı bir konuda doğru ve gerçekleri cesaretle savunduğu için Türkiye Cumhuriyeti tarafından kendisine ödül verilmiştir.

Bay Karakaya'nın değerlendirmesine göre Ermeni yandaşı yorumların yanında yer almayan tarihçiler masal yazarı ve rüşvet yiyici oluyor.

Justin MaCarthy, Mondros Mütarekesi'nin 16. maddesine göre Kilikia'yı işgal eden Fransızların örgütlenmelerinin zayıf, sayılarının yetersiz olduğunu; komutanların barışı korumak niyetinde olmadıklarını yazıyor. Ve ekliyor:

“Dahası, Kilikia'ya gönderilmiş Fransız subaylarının, örneğin Albay Bremond'un, halkın mallarına el koyarak hatta yağma baskınları yürüterek kişisel zenginlik elde etmek amacıyla olduğu ileri sürülmüştür.

“Bundan kötüsü şuydu ki, Fransız subayların komutası altında pek az Fransız asker bulunuyordu; böylece Kilikia'daki “Fransız” birlikleri gerçekte sömürgelerden gelme yahut Ermeni askerlerden oluşuyordu; ikinci türdekiler (yani Ermeniler, Ö. I), Fransız subayların sözde denetimindeydi. Kilikia'daki işgalin ilk görevlileri, Ermeni Lejyonu idi.”

Justin McCarthy 115 numaralı dipnotunda bu bilgiyi Fransız resmi kaynaklarından aktardığını belirtiyor:

1919 Haziranı'nda ilk takviye birliklerinin gelmesine kadar Ermeni Lejyonu, Kilikia'daki tek Fransız birliği idi. Bu bölgede Fransız ordusunun tarihçesi, o dönemde, Lejyonun tarihçesi ile karışmıştır; ne yazık ki bu tarihçe bizim saygınlığımıza çok büyük zarar veren disiplinsizlik ve zorbalık eylemleri ile pek özel biçimde damgalanmıştır [pek belirgin özelliği budur].

(Fransa Savunma Bakanlığı
Kara Kuvvetleri Genel Kurmayı
Harb Tarihi Dairesi
General Du Hays)

Yukarıdaki satırlar bir Fransız generalin kaleminden çıkmış. Demek ki Justin McCarthy masal değil tarih yazıyor.

Ama belki de, Şahin Karakaya'ya göre, General Du Hays de Türkiye'den rüşvet almıştır!

Aslına bakarsanız, notlar burada bitiyor, ama biraz daha bilgi göz çıkarmaz!

Sıra, Boğos Nubar Paşa'nın Ermeni Lejyonu'nun hangi koşullarda oluşturulduğunu açıklayan 26 Aralık 1920 tarihli mektubuna geldi.

4.

Justin McCarthy'nin *Ölüm ve Sürgün* adlı kitabının 233. sayfasında yazılanları aktarıyorum:

“Fransız Doğu Lejyonu topluluğunun bir parçası olan Ermeni Lejyonu, 4 tabura bölünmüş yaklaşık 5 bin askerle subaylarından oluşuyordu ve bunlar Mısır'da birliğe yazılmışlardı. Birlikteki askerler; Anadolu'dan gelme Ermeni sığınmacılar, Yakın Doğu'nun diğer bölgelerindeki Ermeniler ve Avrupa'dan hatta Amerika'dan [gönüllü] gelmiş Ermenilerdi. Daha işin başından beri, Lejyon'un amacı açıktı. Ermeni subayların belirttiği üzere, Lejyon mensupları, düzenli Fransız ordusunun birliklerindeki askerler gibi [Fransa'yı her düşmana karşı savunmak için] değil, özellikle Türklere karşı savaşmak için ve yalnız bunun için kendine özgü bir topluluk olarak askere yazılmışlardı.”

Ermeni hareketinin önderlerinden, Mısırlı bir zengin olan Boğos Nubar Paşa, yukarda sözü edilen Ermeni Lejyonu'nun [Doğu Lejyonu'nun] kuruluş amacını 26 Aralık 1920 tarihli yazısında şöyle açıklıyor:

1. Doğu Lejyonu'nun kurulmasının amacı, Ermenilerin, kendi anavatanlarının kurtarılmasına ve böylece kendi ulusal amaçlarını gerçekleştirmek konusundaki haklarının gereğinin yapılmasına katkıda bulunabilmesini sağlamaktır.
2. Ermeni Lejyonu sadece Türklere karşı ve sadece kendi anavatanının toprağında çarpışacaktır.
3. Ermeni Lejyonu, gelecekteki Ermeni devletine bağlı Ermeni ordusunun çekirdeğini oluşturacaktır. (s. 233)

Okurların bir bölümü, “Günümüz Ermenistan'ına sınır komşusu olan doğu illerinden bazılarının da Ermenistan'ın parçası sayıldığı ve bu Anadolu parçası üzerinde hak iddia edildiğini bili-

yorduk, ama Kilikia bölgesinde Ermenilerin işi ne, oralar da mı Ermeni toprakları?” diye sorabilirler.

Şu anda kesin bir tarih veremeyeceğim ama Bizans İmparatorluğu’na bağlı olarak yaşayan Ermeniler isyan çıkarınca, dönemin imparatoru tarafından kitle halinde Kilikia bölgesine sürgün (tehcir) edilmişlerdi.

Ermenilerin Mersin, Tarsus, Adana, Hatay ve Maraş bölgesinde bulunmalarının nedeni bu tehcir hareketidir.

Ermeni Lejyonu’nun maceralarını Justin McCarthy’nin *Ölüm ve Sürgün* adlı kitabının 234. sayfasından aktarıyorum:

“1918 yılının Kasımı’nda, Ermeni Lejyonu Beyrut’ta polisle çatıştı ve Fransızları pek utandırdı. Ermeniler, Beyrut’taki rezaletten sonra hemen, Türkiye topraklarını işgal etmek için kuzeye gönderildiler. Kasımın sonuna doğru, İskenderun’a vardılar. Bazısı orada kaldı, diğerleri Aralık sonuna doğru Adana Vilâyetini işgal etmeye gönderildiler. İskenderun, Baylan ve Dört Yol’da bunların gelişi üzerine karışıklıklar çıktı. Dört Yol bölgesinde, Ermeni köylülerle Ermeni askerler bir olup Müslüman köylerine saldırdılar. Türk köylüler dağlara çekildi. Arkada bıraktıkları mal mülk talan edildi. Fransızlar, Müslüman evlerine yapılan saldırıları bastırmaya çabaladığında, Baylan’daki Ermeni askerler kazan kaldırdı...”

“Ermeni Lejyonu İskenderun’a girer girmez Müslüman evlerini bastı; sözde, Türklerce alınıp kapatma edinilmiş Ermeni kızlarını arıyorlardı. Bu gibi etkinlikler sırasında bazı ırza geçmeler de oldu; ayrıca, Ermeniler tarafından [Ermeni kızı bulduk, kurtarıyoruz diye] alınıp götürülen kadınların pek azı aslında Ermeni kökenliydi.”

5.

Justin McCarthy, Ermenilerin Kilikia’da yaptığı katliamın Doğu Anadolu ve Kafkasya’da yaptıklarıyla kıyaslanamayacağını söylüyor. Bununla birlikte, yerel yönetimin biçimsel olarak işgalci Fransızların elinde bulunmasına karşın yönetim fi-

len Ermenilerin elindeydi. Fransızlar kendilerinin ve İngilizlerin Ermenileri dizginleyemediğini ve Türk yakınmalarının gereğini yapamadıklarını ileri sürüyorlardı; Fransız Generali Hamelin bu şikâyetler hakkında, “Halka karşı yapılan (soygunculukla gasbetme, silahlı saldırı, talan etme, öldürme gibi) her çeşit aşırılıklara ilişkin olarak öne sürülen ve ne yazık ki çoğu gerçeklere dayanan yakınmalar,” diye söz etmekteydi.

“Türklere karşı saldırılar süredursun, Ermeniler kalabalık sayılarda olarak, Kilikia’ya göç etmekte idiler. Bunların çoğu, olasılıkla, Anadolu’nun çeşitli bölgelerinde yerleşmiş olan ve daha önce oralardan ya çıkmış ya da Osmanlılarca sürülmüş bulunan sığınmacılardı. Fransız ve İngiliz makamları (savaştan hemen sonraki dönemde sorumluluk İngilizlerdeydi), bu göçle gelişiyi kolaylaştırıyorlardı. 8 bin Ermeni gemiyle Mersin’e gönderildi ve birçok başkası daha, kara yolundan Kilikia’ya geldi. Anadolu’nun diğer yörelerden sığınmacılar, hatta bütün savaş boyunca bulundukları Kayseri gibi bölgelerden gelme Ermeniler, Kilikia’ya, yeni Ermeni vatani olacağını sandıkları yere gittiler. (s. 235)

“Bir yandan Türklerle Fransızlar arasındaki çatışmalar, diğer yandan Ermeni ve Türk çetelerinin işlediği cinayetler, Fransızların 1921 Aralığı’nda kesin olarak Kilikia’yı boşaltmalarına ve yanları sıra 30 bin Ermeni’yi götürmelerine kadar, süregitti. Daha çok Ermeni, Kilikia’nın [geri kalan] hemen hemen bütün Ermeni nüfusu, az sonra onları izledi. Fransızlar, verdikleri kayıp arttığı için, Ermenilere gittikçe daha az bağlılık gösterir oldular ve Kilikia’yı kendi denetimleri altında tutacak bir Ermeni azınlığı oraya yerleştirmek için zorunlu bedeli [bu girişimin maliyetini] ödemeye isteksizlik gösterdiler. Gerçekten de, Kilikia’da Ermenilerin davranışlarını aşırı derecede eleştirmeye başladılar. İngilizler, ona, Haçin’de Türklerce kuşatılmış durumda bulunan Ermenileri kurtarmak üzere, Ermenilerce kullanılacağı söylenen silahları vermekten son gün ni-

çin caydığını sorunca, Fransız komutan General Gouraud şöyle yanıt vermişti:

“Daha önce, ya kendi köylerini savunabilmeleri ya da Kilikia’da hareket yapan Fransız askeri kollarına bağlı yardımcı birlikler oluşturabilmeleri için gerçekten Ermenilere silah dağıtılmıştı. Her birinde [nerede Ermenilere silah verilmişse], Ermeniler, aynen Türklerin kendilerine karşı gösterdiğini iddia ettikleri davranışı Türklere karşı yapmak için, talanlara girişmek için, köyleri yakmak ve silahsız Müslümanları kıyımdan geçirmek için, bunlardan yararlandılar.”

Justin McCarthy’nin kitabının 239. sayfasından son alın-
tı:

“Bağdaşık devletlerin (İngiltere, Fransa) işgal ordularının varlığı ve Kilikia Müslüman Türklerinin hızla örgütlenmesi, oradaki durumun, Erzurum ya da Erzincan’da olup bitenler doğrultusunda gelişmesini engelledi. Kuzeydoğu Anadolu’da, Ruslar işgal edip egemenliği Ermenilere bırakmışlar, onlar da Müslümanları kıyımdan geçirmişlerdi.”

Bu satırları havaya ve suya yazdığımı biliyorum. Gelen tepkiler giderek azaldı ve neredeyse sustu. Ama birkaç ay sonra Çukurova’daki Ermeni Lejyonu’ndan söz edecek olsam gene yalan söylediğimi iddia edecekler.

6.

Şimdi, söylediklerime neden olan gerekçeyi anımsayalım: Fransa gibi ülkelerin Ermeni Soykırımı iddialarını onaylamalarının kökeninde vicdan azabı bulunduğunu yazmış ve Türkiye’nin Çukurova (Kilikia) bölgesini işgal eden Fransa’nın bu bölgede bir özel Ermeni Lejyonu kurmasını tanık göstermiştim.

Bu tarihsel gerçeği kabul etmeyen, beni yalan yazmakla suçlayan Ermeniler ve yandaşları çıktı. Bu yazılar, itirazları mat etmek için değil, her gün bu türden iddia ve saldırılar karşısında bunalan, yurtdışında yaşayan gençlerimiz için yazdım.

Türkiye'nin bir bölgesini işgal eden, işgal ettiği bu bölgeyi Ermenilere yeni vatan olarak sunan, işgal durumunu güçlendirmek için Ermeni Lejyonu'nu örgütleyen ve bu lejyonun Ermeni askerlerinin yaptıklarına göz yuman Fransa, birkaç yıl önce, Savunma Bakanlığı'nın desteğiyle, Fransız üniforması altında ölen Ermenilerin anısına bir internet sitesi kurdu (<http://www.armenweb.org/iaf/1914.htm>). Aşağıya aktardığım, Fransız subaylarının beni doğrulayan satırları bu sitede yayınlanmıştır:

“Altı ay içinde, 28 Mart 1919’a kadar, Mersin’den Adana’ya bütün Kilikia, Ermeni birlikleri tarafından temizlendi veyeniden düzenesokuldu. Bunun üzerine Doğu Lejyonu 1 Şubat 1919 tarihinde Ermeni Lejyonu adını aldı.

“Yiğitlik ve cesaretinizin anısını ömür boyu muhafaza edeceğim. Civanmert Fransa, coşkuyla kullandıkları süngüleri Ermenistan’ın evlatlarına emanet etmenin onurunu gururla anımsayacaktır. Dökülen kan ve ortak kahramanlık boşuna olmamıştır.”

Bu satırları 19 Ağustos 1920 günü herhangi bir Fransız zibidisi değil İşgal ordusu komutanı General Gouraud yazmış.

Ailelerin anlattığı tek taraflı katliam öyküleriyle büyümüş, kendini vatansız hisseden bir Ermeni gencin Türklere karşı hissettiği kin ve düşmanlığı anlıyorum. Ve zaman içinde tarihsel gerçek ve doğruları görmesini, kin ve düşmanlık hissettiği insanları anlamasını da temenni ediyorum. Hatta geçmişin intikamını almak isteyenleri bile anlamaya çalışıyorum.

Benim anlamadığım şu: Fransa gibi geçmişte yaşanan kötülüklerin baş aktörlerinin, hangi nedenle olursa olsun, hâlâ bu rollerini sürdürmeye çalışmaları ve şimdi vatandaşları olan, geçmişte oyuna getirdikleri insanları kandırmakta gösterdikleri inat.

Zor da olsa Fransa’yı da anlamaya çalışıyorum: Çünkü Ermeni halkına karşı kendisini sorumlu hissediyor. Haksız ve utanç verici de olsa kendisi açısından onurlu bir davranış...

İsviçre’yi de anlıyorum. İşin içinde para dalaveresi vardır. Kanada da Ermeni kökenli seçmenin bol olduğu ABD’yi taklit

ediyor diyelim... Peki, yüzyıllar sonra bir başbakanını Türkiye ziyaretine gönderen İsveç'e ne oluyor?

Bu sorunun cevabını arıyorum: Demokrasi aşkı mı, insan hakları sevdası mı? Tarih'e saygı mı? Tarih'e saygısı olan ilkin onu öğrenir!

(9-20 Şubat 2004)

Bir CIA Ajanının Gözüyle “Türk Modeli”

1.

Bir zamanlar Türkiye’de CIA istasyon şefi olarak görev yapan, CIA bünyesindeki Ulusal İstihbarat Kurulu’nun başkan yardımcılığı görevinden emekli olan Graham E. Fuller’in aslı *The Washington Quarterly*’nin Yaz 2004 sayısında yayımlanan “Türkiye’nin Stratejik Modeli: Mitler ve Gerçekler” başlıklı makalesi *Radikal* gazetesinde üç gün (24-6 Ağustos 2004) yer aldı.

Şunu hemen belirteyim ki söz konusu metin bir bilim adamının, bir üniversite hocasının nesnel olmaya çalışan bir makalesi değil. Emekli de olsa bir gizli servis ajanının kamuoyu yönlendirmeye adanmış betimlemeli bir durum raporu. Bir yönüyle de Türkiye’deki bir gruba *The Washington Quarterly* aracılığıyla verilen bir tür yönelim talimatı. Bu metni el altında bulunduranlar, önümüzdeki dönemde birtakım gazeteci, yazar, aydın ve politikacının Graham E. Fuller’in makalesinde yer alan tanım ve saptamaları kullandıklarını kolayca gözlemleyecekler.

Amacım CIA Türkiye istasyon şefi Graham E. Fuller’in topuğuna batmış devedikenlerini çıkarmak değil, tam tersine daha da derinlere gömülmesini sağlamak:

Devedikeni: Laiklik tanımı, Türk ve ABD laiklik anlayışları.

Kendileriyle tartışmak istemediğim için adlarını vermek istemiyorum, basınıınızda Türk laikliğini beğenmeyip onu jakoben laiklik olarak tanımlayan, bu tür laikliğin yerine ABD sekülerizmini öneren kalemleri anımsarsınız. Ayrıca Başbakan R. T. Erdoğan ile eski Yargıtay Başkanı Sami Selçuk da ABD usulü sekülerizmin ateşli yandaşlarıdır.

Graham E. Fuller şöyle diyor: “*Türkiye gerçek bir laikliğe asla sahip olmadı. ABD’nin kilise-devlet ayrımına dayalı modelinden farklı olarak, Türk modeli devletin din üzerinde mutlak egemenliğini öngördü.*”

Graham E. Fuller kendi açısından çok doğru söylüyor. Doğru söylüyor çünkü onun kafasındaki gerçek laiklik ABD’de uygulanan “*sözde laiklik*”.

Aslına bakarsanız Fransız-Türk modeli laiklik de ABD modeli laiklik de din ile devlet ayrımına dayanır. İkisinin de kökeninde toplumsal gereksinim ve tarihsel deneyim bulunmaktadır.

Avrupa’dan Kuzey Amerika’ya yapılan göçlerin niteliği ekonomik olmaktan çok dinsel kökenlidir. Kuzey Amerika’ya göçen Avrupalılar dönemin dinsel baskılarından kurtulup kendi inançlarını özgürce yaşamak isteyen fanatiklerdir. Bu nedenle yeni topraklara göçenler mezhep ve tarikat cemaatleri halinde yerleşmişler, kilisenin önderlik ve egemenliğini seçmişlerdir. Kuruluş döneminde Federal Devlet’in güçlü olmaması için ellerinden geleni yapmışlardır. Bu nedenle ABD sekülerizmi devletin din üzerindeki etkisini sıfıra indirmeyi seçmiştir.

Avrupa laikliği ise kendi toplumsal yapısı nedeniyle, bunun tam tersine, toplumu ve bireyi dinin baskısından kurtarıp özgürleştirmek amacıyla gelişmiştir. Fransız-Türk laikliği devlet/din ayrımına dayanır ama dinsel özgürlüğün güvenliği için “din”i kontrol eder.

Bu nedenle bu iki laikliğin yer değiştirmesi onların temellerinin dinamitlenmesi anlamına gelir.

2.

Politikacıların, tarihçi, iktisatçı ve sosyologların içinde yaşadıkları toplumu, üzerinde yaşadıkları toprağın sorunlarını anlamadıkları çok olur. Bu bir felakettir ama edebiyat ve felsefenin anlamaması durumunun yani “kıyamet”in yanında küçük bir felakettir.

Sefa Kaplan’ın İsmet Özel’le yaptığı söyleşide (Picus, Eylül 2004) bunun en etkileyici örneğini bulmak mümkün. İsmet Özel gördüğü ve saptadığı felaketi haber veriyor:

“Ahmet Kutsi Tecer’in ‘Orada Bir Köy Var Uzakta’ şiiri herkesin alay ettiği bir şiir haline geldi. Halbuki edebiyat tam da bu. Bir devlet kurmuşsunuz veya devralmışsınız ve bu devletin iplerini ellerinde tutanlar, orada, uzakta bir köy olduğunu fark ediyorlar ilk defa. Ve o köyün de kendi köyleri olması gerektiğini vurguluyorlar. Yoksa o güne kadar öyle bir problem yoktu. Bugün artık o köy ortadan kayboldu. Mesele bu zaten. Osmanlılar vatansız ve millet-siz bir devlettir. Milletleri ve toprakları idare ediyordu ama idare ettikleri şeylerdi onlar. Biz vatan ve millet meselesiyle ilk defa Cumhuriyet’le birlikte karşı karşıya geldik. Bugün Türkiye’de yaşayan insanların hâlâ vatanları milletleri var mı? Bu sorunun edebiyatın ana sorusu olması lazım. Ama değil.”

“Bir vatan ve millet meselesiyle ilk defa Cumhuriyet’le birlikte karşı karşıya geldik!”

Düşüncelere, saptamalara, çözümlemelere ve politikalara (ve onlar için) yol açıcı bir cümle. Örneğin, ortaya atan yabancılar o kadar ciddiye almadıkları, iddialarını başka bir bağlanma bağladıkları halde *ulus-devletin ömrünü doldurduğu* masalı Türkiye’de neden çağdaşlık ve demokrasinin mihenk taşı oluyor? Ben kendi hesabıma bunu bıktırarak kadar yazdım ama bu soruyu Türkiye’nin düşünmesi gerekiyor.

Milletsiz ve vatansız bir devlet olan Osmanlı devleti neden Cumhuriyet’in rakibi haline getiriliyor, dahası Cumhuriyet’e model olarak öneriliyor? Kuşkusuz Cumhuriyet bir vatan ve ulus yaratmak istediği için! Ama bu kaygı küçümseniyor; jakobenlikle, anti-demokratlıkla, toplum mühendisliği ile suçlanıyor.

Ama İsmet Özel’den alıntılıdığım cümle bu türden girişimleri eldiven gibi tersine çeviriyor. Tarihin, ekonominin, sosyolojinin uyuduğu, politikanın ihanet ettiği bir yerde edebiyat yaraları zonklatıyor. İzin vermiyorum!

Bu uzun giriş, başlıkla çelişmiyor. Graham E. Fuller’in yazısını “*Vatan ve millet yaratıcısı Cumhuriyet*” penceresinden oku-

mamız gerektiğini söylüyor. Graham E. Fuller'in gerçek amacını o zaman anlarız.

Graham E. Fuller, 1923'te kurulan Cumhuriyet'i *eski model* olarak tanımlıyor ve bir *yeni model* cumhuriyetten söz ediyor:

“Türkiye'nin Müslüman dünya için artık gerçek bir model haline gelebilmiş olmasının ilk önemli nedeni, ülkede gerçek temsile dayalı ve demokratik bir siyasetin ortaya çıkışı. Demokratikleşmeyle birlikte son 15-20 yılda laiklik anlayışı değişmeye başladı ve nihayetinde dinsel kökleri konusunda ihtiyatlı davransa da dini bir parti iktidara geldi.”

Bu görüş bir saptırma mı yoksa bir aşırı yorum mu? Göreceğiz!

3.

Eski CIA ajanı Graham E. Fuller niçin Türkiye'yi İslam dünyasına örnek gösteriyor; Arap ülkeleri de aralarında olmak üzere İslam ülkeleri Türkiye'yi gerçekten örnek alabilir mi, almak ister mi? Düşünüyorum: Kendi demokrasilerini kurmakta olan Malezya ve Endonezya Türkiye'yi neden kendisine örnek alsın?

Almayacağı şundan belli: Bir süre önce Türkiye'ye gelen eski Malezya Başbakanı, siyasi nezaketi bir yana bırakarak, “*Türkiye'nin başbakanı olsam, IMF'yi hemen kapı dışarı ederdim,*” demedi mi?

Geriye Arap ülkeleri kalıyor ki Graham E. Fuller gibi bir ülkede istasyon şefi olmuş bir CIA ajanının, emirleri, prensleri, despotları, aydınları, zenginleri ve halkıyla Arap dünyasının Türkiye'yi örnek almayı aklından geçirmediğini bilmesi gerekir.

Oynanan oyun başka: *Türkiye'yi Türkiye'ye örnek göstermek; böyle ılımlı İslam olursanız, Cumhuriyet'in ilkelerinden ve geleneklerinden uzaklaşıp Nurculuşırsanız, Fethullahçılışırsanız komşularınız sizi beğenir ve Müslüman dünyanın önder-patronu olursunuz!*

Tam anlamıyla bir Karga ile Tilki meseli...

AKP'ye sorarsan sadece “İslami hassasiyeti” olan kesimlerden değil, toplumun her katmanından oy aldığını söyler. Böyle

konusması siyasi açıdan doğrudur. Ancak bunalım süreçlerinde AKP'nin bir tür ANAP yapısına sahip olduğu da görülüyor. AKP en azından üç tür oy kaynaklı parti (Milli Görüşçü, Muhafazakâr ve liberal). Bu da seçmenin AKP'ye dinsel kaygıların ötesinde ekonomik ve siyasal kaygılarla oy verdiğini gösteriyor.

Buna karşın Graham E. Fuller bu çok iyi bildiği durumu bir yana bırakıp AKP'yi bakın nasıl takdim ediyor (*Radikal*, 24 Eylül 2004):

“Çarpıcı gerçek şu ki Türkiye, Müslüman dünyanın tarihinde İslamcı (veya AKP'nin kendini tarif ederken kullanmayı tercih ettiği şekliyle, İslami köklerden beslenen) bir partiyi özgür seçimlerle iktidara getiren ilk ülke olma özelliği taşıyor. Yönetimde herhangi bir dini müdahale işaretini uyandıran bir biçimde takip eden Türk ordusuna da, halkın ezici çoğunlukla tercih ettiği ve öyle ya da böyle Türk siyasetinin ideolojik sınırları dahilinde çalışan AKP gerçekliğini kabul etmek kalıyor.”

Graham E. Fuller için “yanılıyor” demek istemiyorum, saptıyor ve yanıltmak istiyor. AKP'yi tercih eden seçmen kitlesinin halkın ezici bir çoğunluğunu temsil etmediğini eski ajan bilmiyor mu? Kuşkusuz biliyor! İslamcı kaygıları olan bir seçmen kitlesinin Avrupa Birliği'ne girmek için yüzde 70-80 oranında can atmayacağını bilmiyor mu? Kuşkusuz biliyor! Türkiye'de AB'ye girmek istemeyen kitlenin ancak yüzde on kadarı İslamcı yönetimlere sahiptir. Bunu da biliyor.

Graham E. Fuller'in amacı başka: 1923 Cumhuriyeti'nin yapılarının model olarak eskidiğini, Türkiye için geçerli olmadığı gibi “gerçekten laik” kimliğiyle Müslüman ülkelere örnek olamayacağını göstermek; laiklik, İslamcılık ve Kürtçülük sorunlarını kaşımak; ve Türkiye kamuoyuna İkinci Cumhuriyet'i önermek.

Eski de olsa bir CIA ajanından beklenen, beklenmesi gereken bir girişim!

(5-10 Kasım 2004)

Kendal Nezan'ın Kantarı

1.

Devrim Sevimay, Paris Kürt Enstitüsü Başkanı Kendal Nezan ile söyleşerek çok hayırlı bir iş yaptı. Söyleşiler 27 ve 28 Aralık 2004 tarihlerinde *Vatan* gazetesinde yayınlandı.

Kürtçe adı Türkçe'de Kaya Cahil (Saf) anlamına gelen Kendal Nezan'ın herhangi bir siyasal önderlik tutkusu var mı? Bilmiyorum. Ama benim ayrılıkçı Kürtlerin, Kendal Nezan önderliğinde yayınladıkları bildiri sırasında ve sonrasında yaşananlardan ve *Vatan* gazetesinde yayınlanan sözlerinden çıkardığım sonuca göre, kararım şu:

Kendal Nezan, Paris Kürt Enstitüsü Başkanlığından daha ileri gidemez, yükselmez.

Benden tavsiye, elindeki başkanlığı kaçırmamasın!

Paris Kürt Enstitüsü kaynaklı biyografisi ile Devrim Sevimay'ın *Vatan* gazetesinde yayınladığı biyografiye göre Kendal Nezan Türkiye'de doğmuş; 21 yaşında Fransa'ya gelip (gidip) Paris Üniversitesi Nükleer Bilim Fakültesi'nde partiküler fizik konusunda eğitim görmüş; daha sonra CNRS ve Collège de France'da araştırmacı olarak çalışmış.

Güney Amerika'dan Afrika'ya, Sibirya'ya kadar pek çok ülkede sosyalizm üzerine araştırmalar yapmış.

1974 yılında, "l'Association France-Kurdistan"ı kurmuş.

1981'de askeri rejim tarafından vatandaşlıktan çıkarılmış.

1983 yılında, Paris Kürt Enstitüsü'nün kurucuları arasında yer almış; adı geçen enstitünün başkanı.

Vatan gazetesindeki biyografisinde "21 yaşında Silvan'dan çı-

kıp şu anda Fransa'nın değil ABD ve Avrupa'nın da önemli aydınlarından biri gösterilen Kendal Nezan" cümlesi yer alıyor.

Ve Devrim Sevimay'ın söyleşisinde söylediklerinden anladığıma göre, Bay Kendal Nezan şimdilik ve en azından diaspora Kürtlerinin lideri olduğu, olmak istediği izlenimi uyandırıyor. Kendini bir önder gibi hissediyor ve bunu başkalarına hissettirmek istiyor.

Bay Kendal Nezan ciddi bir eğitim görmüş; Fransa'nın iki önemli bilimyurdunda çalışmış; sosyalizmi bütün dünyada incelemiş; ABD ve Avrupa'nın en önemli entelektüellerinden biri olduğu söyleniyor.

Kürtlerin entelektüel ve politik önderlerinden biri; özellikle Fransa ve Avrupa Birliği çevrelerinde itibarlı kişilik ve kimlik sahibi...

Böyle birini kuşkusuz merak etmek zorundayım: neler yazmış, bilim ve siyaset konusundaki düşüncelerini okumak isterim, isterdim!

Vatan gazetesindeki biyografide kitap adı yok; internette kitap adı yok...

Paris Kürt Enstitüsü sekreteryasının *Hürriyet* gazetesi Paris temsilciliğine gönderdiği biyografide iki kitap adı var: Gérard Chaliand ile birlikte yazdığı *Les Kurdes et le Kurdistan* (Ed. La Découverte) ve Leyla Zana'dan Fransızcaya çevirdiği *Écrits de Prison de Leyla Zana* (Ed. Des Femmes).

Enstitü sekreteryasının gönderdiği biyografide birçok makale yayınladığı belirtiliyor. Bu türden bilgiler internette de var.

Doğrusunu isterseniz şaşırtıcı bir durum.

Partiküler fizik okumuş, bu konuda CNRS'te ve Collège de France'ta çalışmış ama uzmanlık alanında yayınlanmış herhangi bir kitabı yok!

Dünyanın dört bir yanında sosyalizm konusunda incelemeler yapmış, ama sosyalizm konusunda belgesel bir kitap bile yazmamış.

Biyografisinde 28 yıldır insan hakları militanlığı yaptığı yazıyor ama bu konuda da kitap yok.

En azından diaspora Kürtlerinin lideri görünümünde ama siyasal görüşlerini açıkladığı herhangi bir kitabı yok.

Peki (varsa) izinden giden, (varsa) kendisini öncü sayan ayrılıkçı genç ve yaşlı ülküdaşları nasıl öğrenecekler Bay Kendal Nezan'ın varoluş ve eyleminin içeriğini; politikasını, stratejisini, taktiklerini?

Evet, *Vatan* gazetesindeki biyografisinde “21 yaşında Silvan'dan çıkıp şu anda Fransa'nın değil ABD ve Avrupa'nın da önemli aydınlarından biri gösterilen Kendal Nezan”ın bu iddiayı kanıtlayacak herhangi bir eseri yok.

Vatan gazetesinin iddialarının aksine, Kendal Nezan şu anda tam anlamıyla bir “Yazmadan kâtip (yazar)! ”

2.

Yayınlanmış kitap açısından bakınca Bay Kendal Nezan'ın “Kürtler Türkiye’de Neler İstiyorlar?” bildirisinin baş yazman ve önderi olması epeyce hayal kırıcı; ayrılıkçı Kürtlerin Allah yardımcısı olsun!

Demek ki doğuya özgü o şeyh/mürit ilişkisi, ağa/köylü ilişkisi diaspora Kürtleri arasında hâlâ devam ediyor. Gelen ilkel tepkiler de bunun en inandırıcı kanıtı zaten!

“Kürtler Türkiye’de Neler İstiyorlar?” bildirisinin içerik ve biçimini, yayınlanmasından sonra tanığı olduğumuz komediler bu ilişkinin yurtiçinde ve dışında entelektüel çevrede de devam ettiğinin en çarpıcı kanıtı.

Biyografiden ve sağdan soldan öğrendiklerimden, Bay Kendal Nezan’la ilgili bir imaj oluştu imgelemimde:

Bay Kendal Nezan’ın çok önemli bir özelliği var: Birçok şeyi birinin sayesinde yapmış!

1974 yılında, Fransız Kürdistan Derneği’ni bu türden derneklerin hepsine üye olan demokrat, enternasyonalist ve iyi niyetli Fransız aydınları sayesinde kurmuş. Ayrıca, bu türden derneklerin arkasında her zaman bir gizli servis bulunduğunu da unutmamalıyım.

Nobel ödüllü bir fizik hocası sayesinde tanıştığı Jean-Paul Sartre ile Yves Montand’ı derneğe üye yapmış.

1983 yılında, Paris Kürt Enstitüsü'nü Yılmaz Güney'in sayesinde kurduğunu anımsıyoruz.

Daha sonra Madame Mitterand sayesinde bazı şeyler yaptı.

Benim Kendal Nezan konusunda bildiklerim bundan ibaret!

İbrahim Tatlıses bir zamanlar “Urfa’da Okusford vardı da biz mi okumadık!” diye basına çıkmıştı.

Ben kimseye çıkmıyorum. Sadece “Kendal Nezan kitap yazdı da biz mi okumadık?” diyorum.

Kendal Nezan’ın 55 yıllık ömrünün özeti bu kadar ise, ayrılıkçı Kürtlere geçmiş olsun! (*Bu yazılarda eleştiri hedefim “Vatandaş Kürtler” değil, “Ayrılıkçı Kürtlerdir!”*)

Bir de dedikodular var ki bunlar bizim ilgi alanımızın dışındadır.

Artık bundan sonra asıl işimize başlayabiliriz: 27 ve 28 Aralık 2004 günlerinde *Vatan* gazetesinde yayınlanan röportajı değerlendirmeye geçmeden önce ayrılıkçı Kürtlerin veda bildirilerini bir kez daha anımsamamız gerekiyor (10 Aralık 2004 tarihli *Le Monde* gazetesine göre):

1. Türkiye’de 15-20 milyon Kürt yaşıyor.

Eleştiri: Türkiye’de 15-20 milyon Kürt yaşadığı abartıdan başka bir şey değildir. Uluslararası kaynaklar Türkiye’de 5-7 milyon Kürt yaşadığını belirtmektedir.

2. Kürtlerin atalarının topraklarında kendi kimliklerini, kültürlerini, dillerini korumak ve bunları çocuklarına aktarmak hakları vardır.

Eleştiri: Türkiye’de hiçbir toprak parçası herhangi bir etnik grubun atalarının toprağı değildir. Öteki haklar konusunda her vatandaş gibi eşit haklara sahip olmak haklarıdır.

3. Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne girmeye hak kazanması için, Baskların, Katalanların, İskoçların, Laponların, Güney Tirollülerin, Valonların yararlandığı ve Kıbrıs Türkleri için istediği haklardan Kürtlerin de yararlanmalarını kabul etmesi gerekmektedir.

Eleştiri: “Hal ve Gidiş Sıfır” başlıklı bir dizi yazıda da belirttiğim gibi, bildiri yazıcılarının bazı örnekler vererek hak talebinde

bulunmaları büyük bir taktik hatadır. Nitekim ben bu örnekleri bildirimenlere karşı kullandım: Örnekler aracılığıyla istenen haklar demokratik vatandaşlık hakları değildir. İstenen haklar özerklik ve bağımsızlık haklarıdır.

Bu nedenle “Biz özerklik ya da bağımsızlık” istemiyoruz demek yalanların en büyüğüdür. Üstelik muhataplarının zekâlarına hakarettir.

Aralarında ve başta Bay Kendal Nezan da olmak üzere bütün bildirimenler kocaman bir sıfır almışlardır. Bu kimseler bir topluluğa, bir halka, bir ulusa önder olmak bir yana kırk koyunluk bir süreye bile çoban olamazlar. Bu bildiri tarih boyunca alayla karşılanacaktır. Üstü kapalı olarak federasyon ve bağımsız devlet isteyen bu bildiriyle fazla uğraşmak istemiyorum. Ancak:

4. Bildiri, Avrupa Birliği’nin Kürt bölgesine geniş boyutlu bir kalkınma programı uygulamasını istemektedir.

Eleştiri: Türkiye en erken 2015-2020 yıllarında AB’ye üye olacaktır. O zamana kadar, PKK Güney-Doğu’da yaptığı tahribatın bedelini ve tazminatını ödemelidir. Bölge halkı devletin yaptığı yatırımlara sahip çıkmalıdır. Türkiye’nin Batı, Güney ve Marmara bölgelerine yatırım yapan Kürt kökenli kapitalistler bölgeye yatırım yapmaya davet edilmelidir. Avrupa Birliği ve bildirimenler, bölge düzeninin değişmeyeceğine dair bu kapitalistlere ve yabancı sermayeye garanti vermelidir. Böyle bir garanti vermeye hakları yoktur ya neyse!...

3.

Türkiye’nin Kürt sorununu mevcut sınırlara saygı içinde çözüm öneren (!) Kürt bildirisinin kurduğu tuzaklardan birini daha bozalım. Bakın, Kürt halkını kültürel ve siyasal çeşitliliği içinde temsil ettiğini ileri süren bildirimenler;

“Kürt halkının varlığını tanıyan; Kürt halkına kamusal bir öğrenim sistemine ve kendi dilinde medyalara sahip olma, kültürünü ve siyasal isteklerini özgür bir şekilde ifade etmesine katkı amacıyla kendi derneklerini, kuruluş ve kurumlarını, enstitülerini ve partilerini kurma hakkı vermeyi garanti eden yeni ve demokratik bir Anayasa” istiyorlar.

Dananın kuyruğu bir kez daha kopuyor burada! Yukarıdaki istekler, demokratik hakların genişletilmesi, (varsa) ayrıcalıkların kaldırılmasını isteyen masum ve yalın dilekler değil. Öyle bir anayasa istiyorlar ki bu anayasada Kürt halkının adı şu ya da bu şekilde ve özellikle de “kurucu” olarak geçecek; adı şimdilik ağza alınmayan “Kürdistan Eyaleti”nde bütün okullarda Kürtçe eğitim ve öğretim yapılacaktır;

Kürt yönetimi kendi kuruluşlarına (yani adalet, maliye, polis, öğretim, vb) sahip olacak. Yani kendine özgü bir *yasama, yürütme, yargı* sistemi!

Sonra da dönüp Türk ve dünya kamuoylarına dönüp “*Biz özerk eyalet, federasyon ya da bağımsız devlet istemiyoruz!*” diyorlar.

Açık söyleyeyim: Kürtlerin özerk eyalet, federasyon ya da bağımsız devlet istemelerini isteyen destekleyebilir. Jean-Paul Sartre ve arkadaşlarının Cezayir savaşında yaptıkları gibi ayrılıkçı Kürtlerin amaçlarını gerçekleştirmelerine arka çıkan olabilir.

Ancak Bay Kendal Nezan ve bildirimenleri “Demokratik hak!” dedikleri şeylerin içini doldurmaları gerekiyor. Çünkü bildirinin yayınlandığı 10 Aralık 2004 tarihinden itibaren “demokratik hak” kavramı ikiye ayrılmıştır.

1. *Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı Kürtlerin demokratik hakları*: Bütün Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının sahip olduğu vatandaşlık (hukuk ve adalet, eğitim-öğretim, ekonomik, çalışma ve iş kurma, vb.) haklarına sahip olma; Kürt dilini ve kültürünü özgürce öğrenme, yaşama ve yaşatma hakkı; devlet hizmetinde çalışma hakkı vb...

2. *Ayrılıkçı Kürtlerin demokratik hakları*: “Kürt halkının varlığını tanıyan; Kürt halkına kamusal bir öğrenim sistemine ve kendi dilinde medyalara sahip olma, kültürünü ve siyasal isteklerini özgür bir şekilde ifade etmesine katkı amacıyla kendi derneklerini, kuruluş ve kurumlarını, enstitülerin ve partilerini kurma hakkı vermeyi garanti eden yeni ve demokratik bir Anayasa.”

Bu iki tür demokratik hak talebinin örtüşmesinin olanağı yoktur.

Vatandaş olup vatandaş kalmak isteyen Kürtlerin demokratik hakları eksiksiz mi?

“Eksiksiz!” diyen çarpılır.

Vatandaş olup vatandaş kalmak isteyen Kürtler ile ayrılıkçı Kürtlerin hak istekleri ve kullandıkları terminoloji ve sözcük dağarı aynı olamaz, olmamalı.

Gelelim Bay Kendal Nezan’ın *Vatan* gazetesinde söylediklerine.

Devrim Sevimay soruyor: “Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne girmesini destekliyorsunuz yani?”

Kendal Nezan yanıtlıyor:

“Bu hepimiz için büyük şans. Ve ben bu süreci destekleyen insanlardan biriyim. Türkiye’nin AB’ye girmesini destekliyor olmam Fransız kamuoyu açısından önemli. Bir muhalifin ‘Bunlara tarih verin, görüşmeler başlasın’ demesinin etkisi çok büyük.”

Şimdi, Bay Kendal Nezan’ın zihinsel yapısını ve ruhsal durumunu ortaya çıkarmak için bu cümleyi teşrih masasına yatıralım:

1. Bay Kendal Nezan bir “muhalif” değil bir “ayrılıkçı”! Önce bunu saptayalım.

2. “*Bu hepimiz için büyük şans*” cümlesi de ayrılıkçılığı ifade ediyor. Ayrılıkçı olmayan kimse “*Bu Türkiye için büyük şans,*” der.

3. “*Türkiye’nin AB’ye girmesini destekliyor olmam Fransız kamuoyu açısından önemli*” cümlesindeki megalomaniye dikkat! En azından “Ben” zamiri yerine diaspora Kürtlerini işaret ederek “Biz” zahirini kullanması bu megalomaniyi gizleyebilirdi.

NOT: Yukarıda verdiğim Kürt nüfusuyla ilgili terbiye dışı itirazlar oldu. Merkezi Amerika’da bulunan *Ethnologue data from: Languages of the World* kurulunun P. A. Andrews tarafından hazırlanan raporuna göre Türkiye’de 5 milyon 852 bin Kürt (Yüzde 8.36) ve 371 bin Zaza (Binde 2) yaşamaktadır.

4.

İspanya'nın yarı özerk Bask ülkesi parlamentosu aldığı bir kararla Bay Kendal Nezan ile bildirimenlerini mahcup etti. 1 Ocak 2005 tarihli Türk gazetelerinden öğrendiğimize göre İspanya'nın yarı özerk bölgesi Bask ülkesi bağımsızlığını ilan etmek için ilk adımı atmış. Bask parlamentosu bölgenin İspanya'dan kısmi bağımsızlığını öngören tasarıyı onaylamış.

Bu durumdan şu sonuçlar çıkıyor:

1. Dilekçede Bask ülkesini Kürtler için örnek göstermek hiç de akıl kârı değilmiş. Bask ülkesini örnek gösterip özerklik ve bağımsızlık istemedikleri mavalını okuyanlar aradan daha iki hafta geçmeden yalanlarıyla yüzleşmek zorunda kaldılar;
2. Demek ki Bask modelinde bölgenin kendi parlamentosu, kendi hükümeti varmış;
3. Demek ki Bask statüsünde olan ülkeler bir parlamento kararı ile bağımsızlıklarını ilan edebilirlermiş;
4. O halde adam gibi özerklik ya da bağımsızlık isteyin de cümlelerle, deyimlerle, kelimelerle uğraştırmayın bizi!

Aslına bakarsanız Kendal Nezan harbi bir adam. Devrim Sevimay'ın bir sorusunu "Federasyon fikrine Türkler de alışacaklar" yanıtını vererek kanıtlıyor bu özelliğini.

Ancak "Vatandaş Kürtler"e bir federasyon önerisi gittiği zaman bunu onaylayacak oy vermeleri hiç de kesin değil.

Devrim Sevimay soruyor: "Ya peki federasyon meselesi? 28 Mart'ta DEHAP'ın aldığı oy belli. DEHAP'a oy vermeyenler federasyona mı evet diyecekler?"

Kendal Nezan yanıtıyor: "*Dediğiniz doğru olabilir ama bunu görmek lazım. Kürtlerin, adı Kürtçe olan bir partiye oy verip vermeyeceklerini, kendi haklarını kendilerinin tayin etmeyi isteyip istemeyeceklerini görmek gerekiyor. Türkiye bu açılımı yapmadığı sürece tam olarak demokrasiyle yönetilmiş olamaz ve AB'yi ikna edemez.*"

Türkiye adı Kürtçe olan bir partiye izin vermezse demokrasiye yönelmiş olamaz mı? Böyle bir partiye izin vererek mi AB'yi ikna

edecek? İsteyen bir uzmana sorsun, bakalım AB etnik Kürt partisinin kurulması konusunda Türkiye'yi sıkıştırabilir mi? Yüzde 51'lik bir güvenceyle söyleyebilirim ki sıkıştıramaz!

Ayrıca, şimdiye kadar DEHAP ve benzeri partilerin seçimlerde aldığı oy Bay Nezan zihniyetinin hezimetidir. Kuşkusuz seçimlerdeki yüzde 10 barajı DEHAP gibi partilerin, sadece onların değil ANAP, DYP ve MHP gibi partilerin parlamento dışında kalmalarına yol açtığı için antidemokratik bir seçim yasası maddesidir. Bay Kendal Nezan'dan rica etsek, AB neznindeki itibarını kullanarak seçim barajının yüzde 5'e indirilmesi için Türkiye'ye baskı yaptıramaz mı acaba?

Böyle bir şey yaparsa pek hora geçer!

Ne genel seçimler, ne de yerel seçimler referandum özelliği taşırlar. Diyarbakır'da belediye başkanlığını DEHAP'ın kazanması, ya da aynı partinin genel seçimlerde yüzde 70 oy alması, seçmenlerin özerklik, federasyon ya da bağımsızlık istedikleri anlamına gelmez. Seçimin konu ve amacının bu üç seçenek olması gerekir.

Bay Kendal Nezan her şeyi birbirine karıştırıyor: *"Kürtlerin kendi haklarını kendilerinin tayin etmesi"* ne demek? Hakları seçimler değil hukuk, adalet ve yasalar tayin eder! Bay Nezan belki de Wilson'un ya da Lenin'in ulusların (halkların) kendi kaderlerini tayin hakkından söz ediyordur. Anımsarsanız Sèvres'de Wilson'un prensipleri Anadolu topraklarına uygulanmış ve Kurtuluş Savaşı'nda o prensiplerin yazılı olduğu kâğıt çöp sepetine atılmıştı.

Başta Bay Kendal Nezan olmak üzere ayrılıkçılar ve destekleri şu "paranoya" paranoyasından vazgeçsinler.

Kimse kandırılacak çocuk değil!

Herkes tarih biliyor, coğrafya biliyor, dilbilim biliyor!

Herkes açıkça ne istediğini açıklasın, kimse ağzında hiçbir şey gevelemesin. Yoksa genç Filistinli şaire yaptığım muameleyi yaparım kendilerine!

Yıllar önce, Fransa'da bir toplantıda bir Filistinli genç şair yanıma gelip "Hatay kimin, Suriye'nin mi, Türkiye'nin mi?" diye sormuştu. Ben de kartımı çıkartıp arkasına "Sayın Süleyman

Demirel, Cumhurbaşkanı; Hatay'ın Suriye'ye ait olduğunu kabul ediyorum, lütfen gerekeni yapınız!" diye yazıp imzaladıktan sonra Filistinli genç şaire vermiştim. Genç şair kartı alıp okuduktan sonra:

"Siz benimle dalga geçiyorsunuz, galiba", demişti. Ben de:

"Ama benim kartım sizin sorunuzdan çok daha ciddi!" demiştim.

İşte böyle!

5.

Devrim Sevimay kendince bir yorum yaparak soruyor:

"Bu yerel yönetim sistemiyle de çözülebilecek bir konuyken niye federal sistem?"

Kendal Nezan yanıtıyor: "Bir Kürt halkı olduğuna göre ayrı bir devletin olması da gayet normal."

Hayır, Bay Kendal Nezan'ın sandığı gibi gayet kolay değil. Öyle kaçak işporta tezgâhı açar gibi devlet kurulmaz, bunun uluslararası kuralları ve ölçüleri vardır. Bunları belki Bay Kendal Nezan bilmiyor olabilir ama bütün dünya biliyor.

Üstelik Bay Kendal Nezan gibi sorumlu bir yerde bulunan birinin ağzından çıkan sözün nereye gideceğini bilmesi gerek.

Aşağıdaki ileti 7 Ocak 2004 günü gönderildi bana. Olduğu gibi aktarıyorum:

"Yahu ben bu kadar kişisel kin güderek yazılan bir yazı okumamıştım, arkadaş sen bu yazıları yazarken kendin okuyor musun? Yok Kendal Nezan'ın kitabı yokmuş, boku yokmuş, beyefendi o eskidendi, bizleri dağdan inmiş Türk olarak gösteriyordunuz, artık devir değişti.

"Ya Türk toplumunda Kürtlere gereken yeri vereceksiniz, çünkü Kürtler ilelebet çadırda kalmayacaklardır. Gerçi bazen Türkiyeniz batsın diyorum, çünkü bizler okyanuslar ötesinde daha mutluyuz. Burada insan olduğumuzu hatırlıyoruz ve insanca ölmek istiyoruz. Umarım bunu çok görmezsiniz. Yazılarınızı devamlı internetten takip ediyorum, kin ve nefret kokuyor. (Şerif Maksut UQAM/ Canada)"

Bu iletiyi özellikle Bay Kendal Nezan'ın okuması için aktardım. Şerif Maksut gibi insanlar Bay Nezan'ın “*Bir Kürt halkı olduğuna göre ayrı bir devletin olması gayet normal*” cümlesini okuduktan sonra bu işin çok kolay olduğunu, olması gerektiğini düşünmeyecekler mi?

Oysa uluslararası hukuk kurallarına göre her etnik topluluğun ayrı bir federe devlet kurma hakkı yoktur. Böyle bir hakkın varlığından söz etmek demokrasi düşüncesine de aykırıdır.

Bay Kendal Nezan'ın belki haberi yoktur ama bu konu 2000 yılında Moldavya'nın başkenti Kişinev'de toplanan bir konferansta tartışılmıştır. (Vural Savaş, *Cumhuriyet*, 6 Ocak 2004)

Bu konferansta alınan kararı Vural Savaş'tan aktarıyorum:

“Bir ülkede, özel haklara sahip bazı bölgeler kurulacaksa, bunun gerekçesi o bölgede yaşayan etnik veya dinî azınlığın bulunması değildir.”

“Milli bir uzlaşma ile kurulmuş bir devletin yapısı ancak yeni bir uzlaşma ile bozulabilir.”

Yukarıdaki alıntının anlamı şudur: Bir devletin sınırları içinde yaşayan herhangi bir etnik ya da dinî topluluk özerklik, federasyon, bağımsızlık konularında kendi başına karar veremez. Buna Avrupa Birliği de karar veremez. Buna ancak devleti kuran ulusal bütünlüğün tamamı karar verebilir. Tıpkı Çekoslovakya'nın Çek Cumhuriyeti ve Slovakya olarak ikiye ayrılmasına dayanak olan referandum gibi.

Şunu da belirteyim ki federasyon konusunda yapılacak referanduma sadece Kürtler değil Türkiye Cumhuriyeti'nin bütün vatandaşları katılırlar. Hiç temenni etmem ama bakarsınız Kürtlerin ayrı bir devlet kurmasını Türkiye Cumhuriyeti'nin Kürt olmayan vatandaşları isteyebilirler. Belki de iyice bıktırıldıkları için, kurtulmak için isteyebilirler. Kim bilir?

Bu nedenle, Bay Kendal Nezan gibi sorumlu yerlerde bulunan insanların Şerif Maksut gibi okuduğunu anlamayan ya da yarım yamalak anlayan insanlara karşı büyük sorumlulukları vardır.

Diyelim ki bir referandum yapıldı ve oylamada federasyon ka-

rarı çıkmadı. Federasyon isteyenler ne yapacaklar o zaman? Savaş mı çıkaracaklar yoksa PKK gibi haydutluk mu yapacaklar?

Bay Kendal Nezan ve arkadaşlarına şunu da hatırlatmamız gerekir ki her konuda Türkiye'yi Avrupa Birliği'ne şikâyet etmek; arkasına Avrupa Birliği ve Avrupa Parlamentosu'nu alıp Türkiye'ye efelenmek hiç de dürüst bir davranış değildir.

Şerif Maksut'un gene canı sıkılacak ama Bay Kendal Nezan'a devlet konusunda uluslararası mevzuatı okumasını tavsiye edeceğim.

İşporta tezgâhı gibi devlet kurulduğunu sanan ayrılıkçı Kürtlere de bu bölümü çok dikkatli okumalarını salık vermek isterim. Yoksa "Kürtler Ne İstiyorlar?" bildirisini imzalayanlar gibi "Biz devlet nasıl kurulur bilmiyorduk!" demek zorunda kalırlar.

6.

Aklı başında Kürtler kusura bakmasınlar. Mukayese çok tehlikeli ve acıdır. Bask, Katalan, İskoç ve Valon örnekleri verip bunlarla tarihsel mukayeseyi kendi temsilcileri yaptı. Ben sadece bu mukayesenin izinden gidiyorum.

"Türkiye ve Avrupa Birliği Türkiye'nin belli bir bölümünü masa üzerinde ve ceplerinden para harcayarak İskoçya, Katalonya, Bask Ülkesi ve Valonya haline getirsinler. Ben de uygun bir zamanda bağımsızlığımı ilan edeyim!"

Kürt bildirimenler yukarda dile getirdiğim bir hayali yaşıyorlar. Sonra bize dönüp "Vallahi de billahi de biz özerklik ya da bağımsızlık istemiyoruz," diyorlar.

Peki Kürt sorununu nasıl çözümleyeceğiz?

Çok içerikliymiş, çok nesnelmiş gibi görünen yanlış bir soru? Çünkü Kürt sorununu bağımsızlık ve özerklik yöntemi ile çözmeye kalkışırsanız ortada hiçbir sorun kalmaz.

Kürtler için özerklik ya da bağımsız devlet istemiyorsanız gene çözülmesi gereken herhangi bir sorun yoktur ortada.

Ancak Türkiye'nin belli bir bölgesinde yaşayan Kürt kökenli vatandaşların kuşkusuz sorunları, çok önemli sorunları, özel sorunları var ve bu sorunlar Türkiye'nin genel sorunları bağlamında çözümlenebilir. Bu sorunları beğenmediğim AKP Hükümeti

bile çözebilir, çözecektir... Demek ki doğru yanıt almak için sorunun doğru sorulması gerekiyor.

Soru ve cevap doğru olduğu zaman “*Anadilde eğitim-öğretim!*” cümlesinin tam bağımsızlık anlamına geleceğini hemen anlarız. Kim ki ilköğretimden üniversiteye kadar, lisansüstü öğrenime kadar Kürt dilinde eğitim ve öğrenim istiyor, bu isteğin gerisinde tam bağımsızlık talebi vardır.

Çünkü Hukuk, Siyasal Bilgiler, Ekonomi, Mühendislik, İletişim ve Bilişim, Felsefe, Sosyoloji, Psikoloji, vb. dallarında öğrenim görüp diploma alanlar Türkiye’nin neresinde, hangi iş alanında çalışacaklar? Kürtçe hukuk ve adalet ne anlama gelir? Kürtçe öğrenim gören diploması öğrencisi Türk hariciyesinde çalışabilir mi?

Bu nedenle anadilde eğitim ve öğretim istemek ayrılıkçı bir taleptir.

Peki Kürt kökenlilerin kendi ana dillerini öğrenme hakları yok mu? Olmaz olur mu, elbette bu onların yasal hakkı. Ama buna “*Anadilde eğitim-öğretim hakkı*” değil “*Anadili (Kürtçeyi) özgürce öğrenme hakkı*” denir.

Bu iki ifade arasındaki farkı çok iyi bilmesi gereken DEHAP Genel Başkanı Tuncay Bakırhan, partisinin 3. olağan kongresinde hâlâ “*Anadilde eğitim, öğretim hakkı*”nın tanınmasından söz ediyordu. Demek ki sorumluların iki istek arasındaki ifade farkını en kısa zamanda öğrenip uygulamaları gerekiyor.

İmzacılar, Avrupa’nın desteğiyle, “Kürt bölgesi”nde ekonomik ilerleme için, özellikle 1990’larda tahrip edilen 3400’den fazla Kürt köyünün yeniden inşası ve yerlerinden edilmiş 3 milyon Kürt’ün evlerine geri dönmesi için teşviki içeren geniş çaplı bir programın uygulanmasını istemektedirler.

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, ayrılıkçı niyetleri temsilcilerinin (!) bildirisi ile dile getirilmiş bir bölgenin kalkınması için kendilerinden kısıp yatırım yapılmasına razı olurlar mı? Bu nedenle, 3400 köyün bir bölümünü bizzat tahrip eden, bir bölümünün tahrip olmasına yol açan PKK’nın elindeki hazinenin bölgenin imarına harcanmasını isteyebilirler. Meşru ya da gayrimeşru servetleriyle “Türk bölgesi”ne yatırım yapan Kürt zen-

ginleri de “Kürt bölgesi”ne davet edilmelidir. Öyle değil mi, neden Hakkari’ye değil de Bodrum’a yatırım yapıyorlar? Tuhaf değil mi, Kürt kökenli kapitalistlerin Ankara’dan herhangi bir şikâyetleri yok!

Nüfus konusundaki iddiaları ciddiye almıyorum. Kürt kökenli vatandaşların nüfusu ile demokratik haklar doğru orantılı değildir. 10 bin Kürt kökenli vatandaş ile 10 milyon Kürt kökenli vatandaşın demokratik hakları birbirine eşittir. Nüfus çoğaldıkça demokratik haklar da çoğalmaz. İşte buna demokrasi denir!

Devrim Sevimay’ın yaptığı röportajdan edindiğim izlenime göre: Kürt sorununun çözümlenmesinin önündeki en büyük engel Paris Kürt Enstitüsü Başkanı Bay Kendal Nezan gibi insanlar. Düşman muamelesi ettiği tarafın *Vatan* gazetesine, “Öcalan’ın tutumu, sıradan bir Kürt militanın gösterdiği direnci göstermediği için dünya Kürtleri tarafından çok eleştiri almış oldu. Tamamen prestijini kaybetti,” diyebildiğine göre çok özel hesapları var. Bu nedenle söyledikleri ve politikası çok yakından izlenmesi gereken biri!

Ama ne yazık ki Bay Kendal Nezan’ın kantarının ayarı bozuk, âdil tartamıyor!

(7-19 Ocak 2005)

HÜRRİYET AVRUPA
YAZILARINDAN SEÇMELER

Hoşgörü Değil Hak

Gazetelerin yazdığına göre, İstanbul'un Balat semtinde İsa peygamberin doğuş ve vaftiz yıldönümü nedeniyle yapılan geleneksel "Haç Çıkarma" törenlerini MHP'li gruplar karada ve denizde protesto etmiş. MHP Genel Başkanı da arka çıkıyor bunlara...

Su ile arınma töresi insanlığın putataparlık döneminden kalmadır. Türklerde de su kutsaldır. Bu nedenle suyu kirletmemek için eski Türklerin pek sık yıkanmadıkları söylenir.

Hıristiyan çocuklarının kilisede su ile vaftiz edilmelerinin kökeni daha önce söylediğim gibi Hıristiyanlık öncesi döneme dayanır. Tek tanrılı dinler, toplumla ters düşmemek, toplumun avuçlarının içine alabilmek için onların dinsel inançlarından yararlanma yolunu seçmişlerdir.

Bilindiği gibi, Vaftizci (Hazreti) Yahya, 6 Aralık günü Hazreti İsa'yı Ürdün (Erden) Irmağı'nda vaftiz etti.

İstanbulu Ortodoks Rumlar 6 Aralık günü İsa'nın vaftiz edilmesini kutluyorlarmış. MHP'liler töreni protesto etmişler.

Fener Rum Patrikhanesi kilisesindeki ayin Patrik Bartholomeos yönetiminde saat 09:40'ta başlamış. Ayine, Yunanistan'dan Yeni Demokrasi Partisi Genel Sekreteri Evangelos Meimarakis, Eski Meclis Başkanı Apostolos Kaklamanis ile Yunanistan'ın Ankara Büyükelçisi Michael Christides de katılmış.

Yunanistan'dan 50 kadar otobüsle gelen turistler de törene katılmışlar. Dualar okuyan Patrik Bartholomeos elindeki tahta haç Ürdün Irmağı niyetine denize atmış. Denize atılan haç Hıristiyan gençlerden biri denizden çıkarmış.

Tören öncesinde Fener iskelesinde toplanan MHP'liler protesto gösterisi yapmışlar. MHP İstanbul İl Başkanı Yardımcısı Cafer Ceylan, her yıl 6 Aralık'ta yapılan törenin "Haçın düştüğü yer bizimdir" anlamına geldiğini söylemiş. Üç tekneyle iskeleye gitmek isteyen MHP'lileri deniz polisi engellemiş.

Akılsızlığın bu kadarına da pes doğrusu!

İstanbul Rumlar 1453'ten önce neredeyse 1.100 yıl aynı töreni yaptılar, 1453'ten bu yana 551 yıldır ve toplam olarak 1.650 yıldır orada aynı töreni yapmaktalar. MHP'lilerin yaptığı gibi böylesine görgüsüz ve saygısız bir gösteri hiçbir İstanbul hemşerisine yakışmaz.

O kadar turistin ve resmi kimliği olan insanların önünde yapılan bu gösteri insan haklarına, din ve inanç özgürlüklerine aykırıdır.

Müslüman Türk toplumunun başka dinlere hoşgörü ile yaklaştığını, başka dinden insanların inançlarını hiçbir sıkıntıyla karşılaşmadan yerine getirdiklerini gerekli gereksiz yerde tekrarlayan Türklerin (MHP'li Türkler) hoşgörüsünün gerçek olmadığı ortaya çıkıyor böylece.

Bundan bir süre önce Fener Rum Patrikhanesi'nin ökümenik olmadığını, Fener Rum Patrikhanesi'nin ruhban okulunun açılması işini istismar ettiğini yazdığımı anımsayanlar, "Ne biçim bir adam bu, şimdi de kalmış Ortodoks Rumları koruyor," diye düşünebilirler.

Önce şunu söyleyeyim ki ben kimseyi korumuyorum. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan Rum Ortodoksların ve öteki bütün Hristiyanların din ve inanç özgürlüğü Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve yasaları tarafından garanti altına alınmıştır. Bu nedenle Hristiyan vatandaşlarımızın inançlarını yaşamak ve törenlerini yapmak konusunda herhangi bir Müslüman Türk'ün ya da Türklerin hoşgörüsüne ihtiyaçları yoktur. Çünkü yasal haklarıdır.

Müslümanlar nasıl kurban kesme hakkına sahipse, onlar da denizden haç çıkarmak haklarına sahiptirler. Üstelik Hristiyanlar çevreyi kanla kirletmiyorlar.

Yunan politikacılar MHP'lilerin çıkardıkları olayı Avrupa Birliği'nde Türkiye'nin aleyhine kullanacak olurlarsa kendimizi savunamayız.

Hoşgörü-moşgörü palavrasını bir yana bırakalım; başkalarının yasal haklarına saygı duyalım. Bu kadarı bile yeter!

“Saygı duymazsanız devlet size saygı duymayı öğretir!” diyeceğim ama ben de uzun süredir o devleti aramaktayım!

(21 Ocak 2005)

This is American Secularism

Son ABD seçimlerinin ve yükselen, yükseldikçe yobazlaşan Evanjelik kökten dinciliğinin bize bir yararı dokundu. Gizli Cumhuriyet karşıtları ve katmerli muhafazakârlar, utandıklarından mıdır nedir artık olur olmaz yerde, selis bir İngilizce ile “This is American secularism,” diyerek, ABD sekülerizminden ilham almamızı istemiyorlar.

Düşünün ki, ABD seçimlerden önce, Türkiye’nin kendine özgü Avrupa laikliğini bırakıp ABD sekülerizmine dönmesini ve okullarını tıpkı ABD’de de olduğu gibi cemaatlara (tarikatlara) teslim etmesini istiyorlardı. CNN-Türk’te kasım ayı içinde Evanjelik tarikatıyla ilgili bir program yayınlanıyordu. Bunlardan birinde, CNN görevlisi, tarikata bağlı bir ailede 8 yaşlarında bir kız ile görüşme yapıyordu. Kız 3 yaşında kurtuluşa erdiğini, İncil okumaya başladığını söylüyordu. Annesi de kızının haftada beş gün İncil okuduğunu ekliyordu. Bunun üzerine CNN görevlisi kıza “Bu yaşta İncil’i anlamak senin için zor değil mi?” diye sorduğunda, kız büyük bir özgüvenle yanıtlıyordu:

“Hayır, hiç de zor değil, çünkü İncil’de anlaşılması gereken bir tek şey var: ‘Ben günahkâрім ve İsa benim için öldü’...”

Sekiz yaşındaki kızın ve annesinin konuşmaları bu tarikatın müritlerinin yobazlık derecesini göstermektedir. Ayrıca Irak’taki işkencecilerin bu tarikatın üyesi olduğu söyleniyor.

Cemaatlara bırakılan okullar ve din eğitimi şu anda ABD’yi dinsel ve siyasal inanç bakımından ikiye bölmüş durumda. Önümüzdeki yıllarda, ABD sekülerizmi sayesinde ülkenin fiilen ikiye bölünmesi hiç de olasılık dışı değil.

Önce CNN-International, sonra da CNN-Türk bir “Evanjelik Tarikatı” dizisi yayınlamayı niçin gerekli görmüştü? Gerekli gör-

müştü, çünkü George W. Bush'un bu tarıkata mensup olduğu ve seçimi de bu tarikatın desteklemesi sayesinde kazandığı söyleniyordu. Düşünsenize cemaatlara bırakılan okullar ve dini eğitim sayesinde Bush'u seçen seçmenin inançsal ve zihinsel yapısı şöyle tanımlanıyor:

- Yüzde 48: ABD'nin Tanrı tarafından özel olarak korunduğuna inanıyor.
- Yüzde 58: ABD'nin elinde bulundurduğu gücü, halkın dini inancının gücüne dayandırıyor.
- Yüzde 45: Evrim kuramı yerine yaradılış dogmasına inanıyor.
- Yüzde 40: Dünyanın sonunun Hristiyanlar ile İsa ve Hristiyanlık karşıtları arasında yapılacak Armageddon Savaşı ile olacağına inanıyor.
- Yüzde 45: İsa'nın dünyaya yeniden gelişini yaşarken görecelerine inanıyor.
- Yüzde 82: Cennete inanıyor.
- Yüzde 63: Kendisinin cennete gideceğine inanıyor.

Başta 2. Cumhuriyetçiler olmak üzere küreselleşmeciler ve Anglo-Amerikan muhibbi liberaller, ABD eyaletlerinde olduğu gibi Türkiye'de de çocukların din eğitiminin ve okulların cemaatlara ve tarikatlara bırakılmasını istiyorlardı. Bu tavırlarından utanmış olacaklarını düşünerek şimdi adlarını vermiyorum. Gene aynı tavsiye teranelerine dönmeleri durumunda adlarını bayrak gibi gönderlere çekeceğim.

(24 Ocak 2005)

(Not: Bir gazetenin genel yayın yönetmeni ağır bir hastalık geçirmiş. Hasta olmadan önce Allah'a inanmıyormuş yani ateist imiş. Ölümle burun buruna gelince Allah'a inanmış ve Kuran-ı Kerim okumaya başlamış. İslâmcı cephenin gazeteleri bu olayı Allah'ın ve İslâm'ın zaferi olarak sunuyorlar. Zavallı bir hikâye!

İnanç ve inançsızlık bireysel bir tercihtir. İnancı ve inançsızlığı sağlam temellere oturtmayan, inancının iman yönü zayıf, inançsızlığının mantığı çatlak insanlar bir uçtan öteki uca savrulurlar. Doğaldır! Ve bu savrulmalar kimseyi ilgilenmez, bu onların kişisel trajedileridir!)

İsmarlama Yazar

Okuduğunu anlamayan, kendi kafatasının dışında düşünce ufukları olmayan, hatta düşünce sahibi olmayan “internet okurcuları”ndan bıktım.

Bunlardan biri bana bir e-posta mesajı göndermiş, “Sizinle uzun uzun yazışacak değilim. Ben bir Türk olarak, sizin gazetenizdeki Kürtler hakkındaki köşe yazılarınızı kınıyorum... Kusura bakmayın ama dürüst, demokrat bir kişiliğe sahipsiniz zannediyordum sizi...” diyor.

“Kürt Sorunu” bağlamında kendisi gibi düşünmediğim için artık dürüst ve demokrat değilmişim. Zaten benimle uzun uzun tartışacak değilmiş! Şu megalomana bakın!

Kuşkusuz, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı ve ayrılıkçı olmayan Kürtleri yanılacak, onları umutsuzluğa götürecek hayalleri eleştiriyorum.

Bazı aydın ve köşemenler tarafından şımartılmaya alışkın olan ayrılıkçılar ve onların goygoycuları bu eleştirilerime katlanamıyorlar.

Rastlantıya bakın, 21 Şubat “Anadil Günü” imiş...

Anadil konusunda bir gerçeğin üzerindeki yalan örtüsünü kaldırmaya çalışıyorum. Avrupa Birliği Türkiye’den Kürtçenin bir anadil olarak eğitim ve öğretim dili olarak kullanılmasını değil onun özgürce öğrenilmesini istediğini yazıyorum. Bunu yani iki durum arasındaki farkı kimileri gerçekten anlamıyorlar, kimileri de anlamış olmalarına karşın anlam ve anlayış bulanıklığından yararlanmaya çalışıyorlar.

Kendisinden izin almadığım için adını veremeyeceğim, Türkçe bilen, dilbilimci ve eğitimci bir Almanya vatandaşımdan aşağıdaki mesajı aldım:

“Ben de kırk yıldan beri Türkiye’ye gelen biriyim, buradaki Türk kökenli insanlarla çalışıyorum, özellikle dil sorunları ile ilgileniyorum. Aşağı yukarı yirmi beş yıldır ana dil konusu (‘öğretim anadilde olsun’ diyen biri olarak değil, dediğiniz gibi “anadili özgürce öğrenilmesi” için çaba veren olarak) üzerinde duruyorum. Bu konunun Türkiye’de çok hassas bir konu olduğunu bir de son yıllarda biraz rahatlatanın da olduğunu biliyorum. 12 Eylül’den sonra, ilkin Eğitim-Der’in davetlisi olarak az da olsa buradaki deneyimler üzerine konuşma yaptım.

“Türkiye’de Kürtçe ile Almanya’da Türkçenin hem ortak hem de farklı yanları var. Eğitim Sen’in kongrelerine de katıldım. Tam sizin o yazınızda belirlenen ve mektubuma yanıtınızda fazla belli etmediğiniz ama belli olan tehlikeleri görüyorum: Çocuklar için anadil ne kadar önemli olması ve de yanlış düşünülenlerden mi konuyu kötüye kullanılmasından mı o kurumdaki anadilde öğretim’e ısrardan oluşan tehlike beni çok rahatsız ettiği için sizin o yazıdaki görüşünüzü okurken sevindim. Hem anadilin çocuklar için ne kadar önemli olduğunu görerek hem de konuyu istismarın ne kadar frenleyici olduğunu görerek bu çelişki-den bir tehlike anlamakta yanlış olamaz. Bu benim için de yeni bir konu değil.

“Almanya’nın politik konumu anadil konusu ile ilgili bambaşka olmasına da katılıyorum. Türkiye’deki konuşmaları Türkçe yapmama karşın Almanca’da ‘Mutterspracheunterricht’ (yani anadil öğrenimi –bizde okullarda olabilir ve olur)– ve ‘Unterricht in der Muttersprache’ (anadilde öğretim) iki ayrı kavramı olarak titizlikle kullanıyorum. Dediğiniz gibi ‘anadilde öğretim, çocuk yuvalarından başlayarak üniversite öğrenimini ve üst öğrenimi o dilde yapmayı kapsar’ düşüncesinden dolayı. Bu da Almanya’da olamaz: Türkiye’de hiç olamaz.”

İşte okuduğunu doğru anlayan, anadil konusunda bilimsel ve gerçekçi düşünen bir kafanın düşünceleri.

Anadilde öğretim yapmanın bazı temel ve vazgeçilmez koşulları vardır. Bu koşullar zorlanamaz.

Tabii üniter devletin yapısına bağlı kaldıkça.

Üniter devleti parçalayıp özerk devletçikler, bağımsız devletler kurduktan sonra isterseniz herhangi bir anadilde değil kuş dilinde bile eğitim-öğretim yapabilirsiniz.

Türklerin Almanya'daki, ya da Fransa'daki nüfusu ne kadar milyon olursa olsun anadillerini özgürce öğrenmek hakkına sahip olabilecekler ancak Türkçenin eğitim ve öğretim dili olmasını hiçbir zaman isteyemeyeceklerdir.

Tıpkı Kürtler gibi...

"Andil Günü"nüden iki gün sonra bu çok önemli gerçeği anlatabildim mi?

(23 Şubat 2005)

Moda Diye Takmıyorlar

Başbakan R. T. Erdoğan Türk halkının laikliğin Anglo-Sakson yorumunu doğru bulduğunu ileri sürmüş (*Sabah*, 7 Şubat 2005).

Başbakan Erdoğan'a Fransız laikliği ile Anglo-Sakson laikliği arasındaki farkı sorsalar, yemin ederim aradaki farkın ne olduğunu anlatamaz. Olsa olsa Anglo-Sakson sekülerizminin daha hoşgörülü (!?) olduğunu söyleyebilir.

Laiklik, İmam-Hatip okulları konularında yazmayayım diyorum ama bu kararımı bozmama yol açan kışkırtmalar oluyor.

Hükümet, başbakan ve bakanları insanları budala ve enayi yerine koyan demeçler veriyorlar.

Başbakana göre, kızı modaya düşkün olduğu için türban takıyormuş.

Sanki çocuk kandırıyor!

Moda olan bir gün demode olur, moda olma özelliğini yitirir. O gün geldiğinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin başbakanının keri-meleri türbanını çıkaracak mı?

Çıkarmayacak!

Başbakan bu konuda söylediklerini önce reddetti, sonra tevîl etti ama benim söylediğinden en küçük kuşku yok.

Fransız laikliği = Devlet + Halk → Kiliseye karşı

Anglo-Sakson Sekülerizmi = Kilise + Halk → Devlete karşı

İnsanlar Anglo-Sakson sekülerizmi derken ABD sekülerizmini işaret ediyorlar. ABD devleti laik bir devlet değildir. Eyalet devletleri ve toplumsal yapı, mezhepler ve bu mezheplere bağlı tarikatlar tarafından kurulmuştur. Bu nedenle din devlettir. Ve gene bu nedenle Başbakan R. T. Erdoğan'ın kızları ABD'de yaşamakta ve gene bu nedenle Fethullah Hoca bu ülkede nekahet geçirmektedir.

Oysa Türkiye Cumhuriyeti’ni halkın temsilcisi olan TBMM ile dinin yeryüzü etkisini sınırlandırma bilinciyle donanmış laik anlayış kurmuştur. Bu nedenle Türk halkının laikliğin Anglo-Sakson yorumu olan sekülerizmi tercih ettiği iddiası doğru olamaz. Gerçek dışıdır!

Başbakan R. T. Erdoğan, Almanya’da yayınlanan haftalık gazetelerden Welt am Sonntag’ın “Madem din ve devlet işlerinin birbirinden ayrı olmasını savunuyorsunuz, o halde kızınızın yüksek okulda dini sembollerden feragat etmesini talep etmeniz gerekmez mi?” sorusunu bakın nasıl yanıtlıyor:

“Kızım, eşim ve ben inançlı Müslümanlarız. Kuran’a göre bir kadının toplumda türban takması gerekiyor. Kızım Kuran’a saygı gösterdiği için bu şartı yerine getiriyor. Kızım dinimizin kurallarına göre yaşıyor... Ayrıca kızım türbanı çok şık buluyor. Moda olduğu için de türban takıyor.” (*Hürriyet*, 7 Şubat 2005)

Karman çorman bir kafa ve tutarsız iddialar!

Bir insan Kuran’ı referans alarak yaşıyorsa laik düzenle çelişir. Laik düzenle çeliştiği zaman kendini ona uydurmayıp dinsel buyrukları dinlerse, laik düzene karşı davranmış olur.

Türkiye’ye karşı oynanan büyük bir oyunun (tuzağın) parçası, senaristi, rejisörü ve oyuncusu olan başbakandan da, ailesinden de bıktım.

Altı kaval üstü şeshanelik bir durum!

Ve buna yakışan görünümleri var!

Bu aileye benzeyen milyonlarca aile var Türkiye’de. Bu insanlara samimi oldukları için saygı duyuyorum.

Moda olduğu için İslami türban takan hanım kız ile babasının bu içtenlikle uzaktan ve yakından hiçbir ilişkileri yok!

(25 Şubat 2005)

Alman Kadınları Orospu mu?

Hürriyet Stockholm muhabiri Tandoğan Uysal'ın mesleğini yaparken uğradığı saldırı ve Berlinli Hatun Sürücü'nün bir töre cinayetine kurban gitmesi beni bu satırları yazmaya zorladı:

Elbette topluluğun hepsini kapsamıyor, onları tenzih ederim, ama Avrupa'da göçmen emekçi Türklerin bir bölümü kurtlanmış suya benziyor. Bu insanlar sorunlarını aşip içinde yaşadıkları toplumlarla uyum sağlamadıkça, onlarla bütünleşmedikçe kokuşma devam edecek ve bu topluluk faşistleşerek saldırgan akreplere dönüşecek. Ne yazık ki durum böyle!

Ama hiç kuşkunuz olmasın Avrupa'nın sabrı sona ermek üzere! Bu insanların Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girmesinin önünde en büyük engel olduğunu ve Türkiye muhaliflerinin bu insanları ve eylemlerini örnek gösterip kullanacaklarını biliyorum.

Avrupa'da işlenen töre cinayetleri Türkiye'de işlenenlerden sayıca fazla. Avrupa'da töre cinayetine karışan yaratıklardan birinin "Avrupa Birliği'ne gireceğiz diye namusumuzdan vazgeçemeyiz!" diye zırvaladığını anımsıyorum.

Kadınları töre cinayetleriyle ortadan kaldıranlar sahte raporlarla emekli oluyorlar, türlü dalaverelerle işsizlik ve hastalık primi alıyorlar; bir asalak olarak yaşıyorlar. Ama bunun namusla, ahlakla hiçbir ilişkisi yok onlara göre...

Hatun Sürücü'nün insan gibi yaşamayı seçtiği için ailesinin en genç üyesi tarafından öldürülmesine eşlik eden korkunç ve çağdışı saplantılar ve sözde gelenekler konusunda mutlaka ciddi incelemeler yapılmalıdır.

Cinayetin önünde işlendiği Thomas Morus Lisesi'nin müdürü aralarında Türklerin de bulunduğu öğrencilerin tepkilerini öğrenmek için bir anket yapıyor.

Türk öğrencilerin yanıtı şu: *“Hak etti, çünkü kuralları yıktı! Orospu, bir Alman gibi yaşıyordu!”*

Lise müdürünün yerinde olsam böyle yanıt verenlerin hepsini psikolojik tedaviye gönderir, ailelerinin Almanya’daki hukuki durumunun yeniden değerlendirilmesini isterdim.

Düşünün: *“Orospu, bir Alman gibi yaşıyordu!”* diyenlerin yaşı 12-17 arasında. Yani 1988-1993 yılları arasında doğmuşlar. Üçüncü mü yoksa dördüncü kuşak mı?

Madem ki bir Alman gibi yaşamak çok kötü, çok aşağılık bir şey niçin yaşıyorsun Almanya’da? Bu koşullar altında Almanya’da yaşamak şerefsizlik değil mi?

Bunların hiçbirine cevap veremezler, anlaşılır bir açıklama yapamazlar.

Türk toplumunun dernekleri, temsilcileri Alman toplumundan, Alman kadınlarından özür ve af dilemelidir. Çünkü *“Orospu, bir Alman gibi yaşıyordu cümlesi!”* insanlık suçudur.

Elli yıldır Alman toplumuyla uyum sağlayamamış Türk ailelerin çocuklarının günümüz Türkiyesine de uyum sağlaması olanaksız. Bu insanlar ancak İran’da ve Suudi Arabistan’da rahat edebilirler.

Bu insanlar ne yazık ki sadece Avrupa Birliği için değil birçok konuda Türkiye için sorun yaratacaklar.

Gelecekte Almanya’nın işi zor, çok zor.

Almanya aklını başına toplayıp elli yıldır yaptığı yanlışları bulmalı. Lise öğrencisi Türkler eğer Alman kadınları gibi yaşamamanın orospuluk olduğunu düşünebiliyorlarsa, bunda, olumlu entegrasyonu gerçekleştiremediği için Almanya’nın da sorumluluk payı var.

Yası Türkler tarafından değil de Almanlar tarafından tutulan Hatun Sürücü bir şehittir, bir azizedir!

(9 Mart 2005)

Turgut Özal Felaketi

Turgut Özal'ın başbakan ve cumhurbaşkanı olarak Türkiye'nin başına gelen en büyük felaketlerden biri olduğunu düşünüyorum.

Onu ikinci Atatürk olarak görenleri isyan ettirecek bir cümle yazdığımı da kuşkusuz biliyorum.

Şimdi Turgut Özal dönemini A'dan Z'ye irdeleyecek değilim. Sadece bir olaya değineceğim.

Cumhurbaşkanı Özal, 1991 yılında, ABD ziyareti sırasında, Washington'da kaldığı Madison Oteli'nin lobisinde dönemin Washington Büyükelçisi Nüzhet Kandemir'e basın mensuplarının önünde bakın ne demiş:

“Şu Ermeni soykırımı meselesi fena halde can sıkmaya başladı. Türkiye olarak bu soykırımı tanısak ve bu iş sona erse daha iyi olmaz mı?”

Şu anda DYP Genel Başkan Yardımcısı olan emekli büyükelçi Nüzhet Kandemir bu cümlelerin yol açtığı şaşkınlığı anlatıyor:

“Etrafımızda gazeteciler vardı. Özal'ın bu sözlerini onlar da duydular. Ben hemen ‘Aman efendim bu böyle ayaküstü halledilecek bir mesele değildir. Çok iyi düşünmek ve dikkatli olmak gerekir’ dedim. Gazeteciler dahil herkes dehşet içerisinde bizi dinliyordu. Özellikle Dışişleri mensupları ne yapacaklarını şaşırmışlardı. Biliyorsunuz, kendisi böyle fikirler ortaya atar ve tartışılmasını isterdi. Bu da onun gibi bir şeydi. Sonra kendisini ikna ettik ve bu fikrinden vazgeçti.” (Sefa Kaplan, *Hürriyet*)

Dünyanın hiçbir ülkesinde hiçbir cumhurbaşkanı ülkesinin

haksız yere itham edildiği herhangi bir soruna bu türden bir hafiflikle yanaşmaz.

Ama Turgut Özal tarih bilgi ve bilincinden yoksun olduğu için bu türden hafiflikleri her zaman yapıyordu.

Örneğin, fikir idmanı olsun diye Türkiye'yi bir Türk-Kürt federasyonuna dönüştürmeyi tartışmaya açmıştı.

Herhangi bir şeyi, olguyu, sorunu tartışmaya açmanın kabul edilmeyeni bir ölçüde kabul etmek anlamına geleceğini anlayacak mantıktan yoksundu.

Ben Kürt olsam Özal'ın bu idman düşüncesinden sonra federasyonun mümkün olacağını düşünürdüm. Nitekim bazı Kürtler de herhangi ciddi bir irdeleme yapmadan bunun olabileceğini düşünüyorlar. Yazık değil mi?

Bu türden davranışların düşünmeyle ilgisi olmayan hafiflik olduğunu bir yana bırakalım, bir ülkenin başına gelebilecek en kötü felakettir.

Turgut Özal'ın Ermeni Soykırımı iddialarının ciddiyetinden, bu iddiaların içeriğinden haberdar olmadığını düşünüyorum. 1915 olayları üzerine tek bir kitap okumadığını sanıyorum. Kendileri en çok Red Kid okurlardı!

Ermenilerin daha sonra yapacakları toprak ve tazminat taleplerini bir yana bırakalım, anlaşılan, bir başka halka soykırım yapmanın sonsuza kadar silinmeyecek bir utanç lekesi olduğunu da kavrayamıyordu.

Bu yüzden de yaptığı ve makamına yakışmayacak hafifliklerin düşünce idmanı olduğunu sanıyordu.

Tarih bilinç ve bilgisinden yoksun bir politikanın iktidara gelmesi bir ulusun başına gelebilecek en büyük felakettir. Bunu Turgut Özal kanıtlamıştı, bayrağı devralan AKP iktidarı kanıtlamayı sürdürmektedir.

(11 Mart 2005)

Polis ve Avrupa Birliği

İstanbul'da çevik kuvvet polisinin kadınlara attığı dayak çok taraflı bir hastalığı haber veriyor:

1. Sadece İstanbul polisi değil, sadece tümüyle polis örgütünün zihinsel ve ruhsal sağlığının irdelenmesi gerekiyor. Avrupa Birliği normları konusunda bilgilendirilmiş bir polis örgütünün böyle bir davranışta bulunması çok anlamlı. Bir komplo da söz konusu olabilir. Ama Avrupa Birliği olgusu ve yeni yasalar dolaısıyla zorba gücünü yitirme gerçeğiyle karşı karşıya gelen polisin bu nedenden dolayı bunalıma girmiş olması büyük bir olasılık.

2. Kimi hükümet üyeleri, politikacılar ve gazete yazarları Avrupa ülkeleri polislerinin de kendi göstericilerine kaba davrandığını, özellikle küreselleşme karşıtı gösterilerde göstericileri dövdüklerini ileri sürüyorlar ve örnekler veriyorlar. İddialar ve örnekler doğrudur ama Avrupa ülkeleri polislerinin kaba ve zorba davranışları Türk polisinin şiddetini mazur göstermez.

3. Avrupa Parlamentosu'nun aldığı kınama kararı ve Avrupa Birliği ileri gelenlerinin Türk polisini, dolayısıyla Türkiye'yi kınaması, daha doğrusu Türkiye'ye karşı çifte standart uygulaması hiç de şaşırtıcı olmamalı. Avrupa Birliği ve Avrupa Parlamentosu'nun Türkiye'ye karşı ikiyeüzlü davrandığı, ikiyeüzlü kararlar aldığı bilinmiyor mu? Oyun oynanırken, maç oynanırken oyunun ve maçın kurallarını değiştirdikleri bilinmiyor mu?

AKP iktidarı ilişkilerini bu ortamda, değişen kurallara boyun eğerek sürdürmeyi kabul ettiğini ne yazık ki kaç kez kanıtladı. Bu durumda yapılacak bir şey yok.

AKP iktidarı Avrupa Birliği'nden ve Avrupa Parlamentosu'ndan eşit muamele görmek istiyorsa, Kıbrıs, Ermeni ve Kürt so-

runlarında Türkiye'nin tezlerinde direnmekten vazgeçmemelidir. Bakalım Avrupa Birliği ve Avrupa Parlamentosu ne yapacak o zaman! Sorun bu!

Polis dayağını savunmak ve mazeretler ileri sürmek, "sizin polisler de dövüyor!" demek şiddeti meşrulaştırmak anlamına gelir. Avrupa Parlamentosu Genel Kurulu Türkiye'yi uyarmak konusunda haklıdır.

4. Bu olay Başbakan R. T. Erdoğan'ın özgürlük ve demokrasi konusundaki gerçek düşüncelerini ortaya çıkardığı için yararlı olmuştur.

Erdoğan konuyla ilgili olarak şunları söylüyor:

"Medyamız polise verdi veriştirdi. Türkiye'yi Avrupa'ya, dünyaya ihbar etti. TV'lerin görüntüleri defalarca göstermeleri doğru değil. 11 Eylül saldırılarından sonra ABD TV'lerinde bir şey görebildiniz mi?"

Başbakan Erdoğan Türkiye'yi 1950'lerin Türkiye'si, halkı da Milli Görüş tarikatlarının yığılması olarak görüyor galiba.

Bush yönetimini ve dünyayı sarsan rezaletleri Avrupa ve ABD'nin gazete ve televizyonları ortaya çıkardı. Irak'ta nükleer silah olmadığını, Ebu Garip'teki işkence görüntülerini, ABD askerlerinin Felluce'de yaptıklarını gene aynı gazete ve televizyonlardan öğrendik.

Demokrasi, biat ve itaate dayanan tarikat düzenine benzer. R. T. Erdoğan'ın bu yaştan sonra bunu öğrenmesi çok zor. Bizim işimiz de zor!..

(16 Mart 2005)

Türban Estetik Sorunu Değil Siyasaldır

Gördüğünden göz kirası isteyenlerden değilim. Türbanın başka ülkelerdeki, özellikle halkının çoğunluğu Müslüman olmayan ülkelerdeki durumu ilgilendirmez beni. Dahası, halkının çoğunluğu Müslüman ülkelerdeki durumu da, Arap ülkelerinin kadın giyim-kuşamı da ilgilendirmez beni.

Suriye, Mısır, Ürdün, Fas, vb. ülkelerin en üst yöneticilerinin eş ve kızlarının başlarının açık olması da ilgilendirmez. Tıpkı, bazı Afrika ülkelerinde Müslüman kadınların çıplak memeleriyle ortalıkta dolaşmaları gibi.

Beni Türkiye ilgilendirir. Türkiye'nin en yüksek mahkemele-ri kamusal alanda ve okullarda türbanı yasaklamış ve bu yasak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından insan haklarına ve demokrasiye aykırı bulunmamış... Beni bu ilgilendirir!

1950'li, 60'lı yıllarda üniversitelerde çok az da olsa başlarını geleneksel örtüyle örten genç kızlar vardı ve kimse bunlara engel olmazdı.

Ne zaman ki 1970'lerde örtünme Siyasal İslam'ın simgesi durumuna geldi, getirildi, örtünenlere para dağıtıldı, örtünmeyenler tehdit edildi, işte o zaman laik Cumhuriyet kendini savunmak zorunda kaldı.

Bunlar erken iktidar hayalleridir. İktidara gelme yanılsaması, iktidarın el erimi uzaklıkta olduğu hayali insanları bu türden hareketlere yönlendirir.

12 Mart öncesinde bir gün, Ankara'da, Büyük Ankara Otel'i'nin önünde bir hanım arkadaşşa rastladım. Neler yaptığını sordum. Aynen şunları söyledi:

“İhtilalin eli kulağında. Bizimki başbakan olunca tenis oynayıp havuzda yüzemem. Bu yüzden elimdeki zamanın tadını çıkarıyorum!”

Hanım arkadaşım söylediklerine inanıyordu. Çünkü sol da o dönemde derin bir yanılsama içindeydi. Sol bu yanılsama ile tuzağa düştü, pek çok insan telef oldu.

Aynı yanılsamayı İslamcılar da yaşadılar. 28 şubat, ne 12 Mart’a ne de 12 Eylül’e benzer. Yanılsamalarını ucuz atlattılar.

Sözü İstanbul’un eski belediye başkanlarından Gürtuna’nın eşi Reyhan Gürtuna hanımın türbanın yerine şapkayı önermesine getirecektim. “Şapkalı tesettür”ü başörtüsüz kadınlar olumlu karşılamışlar, böylece türban sorununun çözülebileceğini düşünüyorlarmış.

İslamcı kesim ise olumsuz tepki göstermiş. İslami kesimin deneyimli hanımlarından Emine Şenliklioğlu hem Allah’ın hem de modanın emrine uymanın mümkün olamayacağını söylemiş ki haklıdır.

Bu tür olaylarda kimin ne cevap verdiğini merak etmem. Kadınlara neden örtündüklerini sorarlar, onları da merak etmem. Çünkü ailesinin, babasının, ağabeyinin zorlamasıyla, dayıyla örtünenler bile kendi istekleriyle, kendi özgür iradeleriyle örtündüklerini söylerler, yani yalan söylerler.

Türbanın estetikle, modayla, dahası dinle herhangi bir ilişkisi yoktur.

Türban siyasal bir simgedir, türban taşımak ise siyasal bir eylemdir.

“Başörtüsü yakın zamanda çözülemez” (*Sabah*, 9 Mart 2005) diyen Adalet Bakanı ve Hükümet Sözcüsü Cemil Çiçek doğruyu söylüyor. Doğruyu söylemediği yer ise “Türban” yerine “Başörtüsü” sözcüğünü kullanması. Çünkü başörtüsü türban değil. Bu konuda söylediklerinin önemli bir bölümünü aktarayım:

“Efendim başörtüsü o ayrı bir olay. Yani diyelim ki, kişi üniversitede okuyor. Başörtüsünden dolayı ihraç edilmiş, üniversiteden kaydı silinmiş. Şimdi imtihana girecek, nasıl girecek? Başı açık olarak girerek diplomayı alacak. Ha on-

dan sonra başını örterse? Devlette çalışmıyor. Kendi özel mühendislik şirketini kurmuşsa, özel bürosunu açmışsa ona zaten devlet karışmıyor.”

Sabah gazetesi muhabiri “Bu konuda ne zaman uzlaşma sağlanacak?” diye soruyor.

Adalet Bakanı Cemil Çiçek yanıtıyor:

“Onu bugünden yarına çok kolay görmüyorum maalesef. Halen ideolojik yaklaşımlar, peşin hükümler öne geçiyor. Başörtüsü mevzuunda uzlaşma zor.”

Bayan Gürtuna’nın şapkasının Bayan Erdoğan ile Bayan Gül’ün türbanlarından herhangi bir farkı yoktur. Nedenleri aynıdır. Bu bağlam ve anlamda türban da şapka da Cumhuriyet devrimine karşıdır!

Bakan haklı. Laik Cumhuriyet, İslamcılığın simgesi türban konusunda kimseyle uzlaşmaz!

(23 Mart 2005)

Toplum Mühendisliği

Türkçede önüne gelenin bir hikmetmiş gibi kullandığı maymuncuk cümleler vardır. Bu maymuncuk cümlelere sarılanlar bunların kendilerine karşı kullanılabilecek tuzaklar olabilecekle-
rini bir türlü akıllarına getir(e)mezler.

Bu palavra cümlelerin en palavralarından biri de “Toplum Mühendisliği” dir.

Birini toplum mühendisliği yapmakla suçladınız mı akan su-
lar durur.

Aslına bakarsanız toplum mühendisliği suçlaması düşünceyi
açıklama özgürlüğünü sınırlamayı amaçlar ve genellikle sol’a kar-
şı, tek parti CHP’sine karşı kullanılır.

Oysa herkes ve bütün kurumlar toplum mühendisliği yapar,
yapmaktadır.

“Hortumları kesilen çevreler hükümete karşı düğmeye bastı,”
diyerek partilileri kenetlenmeye çağıran Başbakan Recep Tayyip
Erdoğan, dün de siyaset mühendislerine göndermede bulundu.
‘Hastalık’ olarak nitelediği siyaset mühendisliğinin Türkiye’de
zeminini kaybettiğini belirten Erdoğan, *“Eskiden olduğu gibi, mü-
hendisçe hesaplarla siyaseti kötürümleştirmek, dar grup çıkarları et-
rafında tanzim etmek mümkün değildir. Çünkü artık siyasetin sa-
hibi toplumdur.”* (Zaman, 17 Mart 2005) diyor.

Başbakan R. T. Erdoğan konuşmasında “Toplum Mühendis-
liği” deyimini kullanmıyor. “Siyaset Mühendisliği”ni kullanıyor.

Ama *Zaman* gazetesi başbakanın onu imâ ettiğini düşünerek
“Toplum Mühendisliği” deyimini kullanıyor.

Doğrusunu isterseniz başbakanın kendisi de “Çünkü artık si-
yasetin sahibi toplumdur,” derken, halkı pohpohlayarak toplum
mühendisliği yapmaktadır.

Çünkü Türkiye’de siyasetin sahibi kesinlikle halk değildir!

Örneğin, geçmişte, Köy Enstitüleri’ni açan CHP, daha sonra sağ muhalefet ve iktidarlar tarafından toplum mühendisliği yapmakla, çocukları ve gençleri belli bir ideolojiye göre biçimlendirmeyle suçlanmıştır.

Ama bu suçlamayı yapanlar İmam-Hatip okullarının da toplum mühendisliğinin en katı biçimiyle uygulandığı okullar olduğunu akıllarına getirmemişlerdir.

Aslına bakarsanız, anaokullarından üniversitelere kadar, dünyanın her yerinde, toplum mühendisliği yapılır.

ABD’de, Almanya’da, Fransa’da, Belçika’da toplumun genel eğilimlerine ters düşen eğitim ve öğretim yapılabilir mi?

Kuşkusuz yapılamaz!

Dünyanın bütün ülkelerinde bütün aileler, bütün ana-babalar toplum mühendisliği yaparlar; çocuklarını kendi dinlerine, kendi inançlarına, kendi beğenilerine göre yetiştirmek isterler, yetiştirirler.

Ama aynı aileler, aynı ana-babalar kendi çocukları üzerinde toplumun ve devletin de hakları olduğunu kabul etmezler, kabul etmek istemezler.

Anayasalar, yasalar, yönetmelikler, tüzükler toplum mühendisliği yaparlar.

Siyasal partiler ve dernekler toplum mühendisliği yaparlar.

Dinler, tarikatlar toplum mühendisliği yaparlar.

Herkes toplum mühendisliği yapmak ister. Amaç budur.

Başbakan da toplum mühendisliği yapıyor, ama başkalarının aynı şeyi yapmasını istemiyor. Tek olmak istiyor!

(28 Mart 2005)

Bu Ne Biçim Demokrasi Aşkı?

Son zamanlarda tuhaf şeyler oluyor çevremizde. Sırbistan'dan başlayarak Gürcistan, Ukrayna ve Kırgızistan'da tütün rengi, portakal turuncusu, okyanus mavisi, fıstıkî yeşil gibi renklerle tanımlanan hükümet darbeleri oldu. Başkaları buna devrim falan diyorlar. İster hükümet darbesi olsun, isterse kibar devrim olsun, şunu açıkça söyleyeyim ki ne devirenlerden ne de devrilenlerden yanayım. Ben bu darbelere ses çıkarmayan, hatta alkışlayan demokratik dünyanın ve liberal demokrat yazarların tavrına karşıyım.

Ülkenin birinde bir seçim oluyor. Seçimi kaybeden taraf hemen seçime hile karıştırıldığını iddia ederek seçimin yenilenmesini istiyor. İstiyor ama ilgili yargı makamları iddiaları inceleyip sonuçlandırmadan sokak gösterileri başlıyor. Polis ve asker bu gösterilere karışmıyor, müdahale etmiyor. Sonunda itirazcı muhalefet hükümet binalarını, belediyeleri, parlamentoyu işgal ediyor. Şu ya da bu şekilde halkın oylarıyla seçilmiş hükümeti iktidardan kovuyor. Demokratik ülkeler buna “kadife devrim” diyorlar.

Söylentilere göre bu türden hükümet darbelerinin arkasında Batı var, Soros adlı bir zengin var. Ben var ya da yok demeyeceğim. Olsalar da olmasalar da bu türden kadife devrimler (bence hükümet darbeleri) demokrasi geleneğine aykırı... Emin olduğum bir şey var: Bu türden girişimlerin arkasında ülkenin sivil toplum örgütleri, sivil toplum örgütlerinin arkasında da Batılı STÖ'ler ve gizli servisler var.

Sırbistan, Gürcistan ve Ukrayna'da oynanan oyunun dalaveresi pek ortaya çıkmamıştı, ama Kırgızistan'da bütün çıplaklığıyla çıktı. Bu olayla ilgili en doğru ve o ölçüde de ironik manşeti

Zaman gazetesi (29 Mart 2005) attı: “MUHALEFET DEVİRDİĞİ MECLİSTEN ONAY ALDI.”

Askar Akayev yönetimini deviren Kırgız muhalefeti, itiraz ederek devrime gerekçe yaptığı seçim sayesinde oluşan yeni meclisten onay aldı.

Gülünç, ayıp, yüz kızartıcı bir durum. Yıllar önce, iletişim araçları ve medya sayesinde geri kalmış ve kalkınmakta olan, demokrasi geleneğinin yerleşmediği ülkelerde sözde demokrasilerin faşizme araç ve aracı olacağını yazmıştım. İşte gerçekleşiyor. Bir muhalefet düşünün ki seçimlere hile karıştığını iddia ediyor, ayaklanıyor, hükümeti deviriyor ve gayrimeşru ilan ettiği parlamentonun oyuyla iktidara geliyor.

Bu devrimci-darbeciler için de, parlamento için de, bu komedi kabul eden devletler için de utanç verici.

Ne bu komedi ne de isyancıların 100 milyon dolara varan yağmaları kınandı. Tam tersine alkışlandı.

Şimdi sıranın Özbekistan, Tacikistan, Kazakistan’a geldiğini düşünenler var.

Bu aşağılık oyunu görüp de gerçekleri yazan Türk yazar bir elin parmakları kadar bile değil! Nerede o demokrasi aşkıyla mecnun olup çöllere düşen köşemenler?

Halk ayaklanması (!) denen o komik ayaklanma karşısında Rusya’ya giden yasal devlet başkanı Askar Akayev darbecilerle yaptığı görüşmenin sonunda resmen istifa etmeyi kabul etti. “*İktidar uğruna bir damla kanın bile akmasına razı olamazdım!*” dedi.

Şimdi sabırla bekleyeceğiz, bakalım kimin adına yapılmış bu komik halk devrimi: Kırgız halkının demokratik hayatını güvence altına almak için mi, yoksa küresel emperyalizm adına mı? Göreceğiz! Yanlış anlaşılmasın: Askar Akayev’in yönetimini ve iktidarını onaylamıyorum, savunmuyorum. Ancak iktidardan uzaklaştırılma biçiminin demokrasi ile bağdaşmadığını söylemek istiyorum. Öyle değil mi demokrasi aşkıyla mecnun olup çöllere düşen köşemenler?

(6 Nisan 2005)

Sakal ve Bıyık Hikâyesi

Eskiden gazete yazarları yazılarına bir atasözüyle, bir deyimle başlardı. Şimdilerde hem okurlar hem de yazarlar atasözü ve deyim fakiri olduklarından bu gelenek giderek tavsadı. “Aşağı tükürsen sakal, yukarı tükürsen bıyık” deyimini insanların içine düştükleri açmazı dile getirirdi. Tıpkı “İki ucu boklu değnek” gibi. Hangi ucundan tutacaksın?

Şu günlerde Türkiye-ABD ilişkilerinde de vaziyetin durumu aynen böyle. AKP’nin iktidara gelmesinden bu yana, çok kısa süren cicim ayından sonra ilişkiler sıkıntılı ve sıkıcı bir evreye girdi.

Nasıl girmesin?

Yüzde otuzlarda oy alıp TBMM’de yüzde altmış dolaylarında sandalye kazanan AKP Başkanı R. T. Erdoğan parti başkanı olmanın dışında hiçbir sıfatı olmaksızın ABD’ye gitti, Başkan Bush tarafından tantanalı bir şekilde kabul edildi ve koltuğa oturunca da ABD Başkanı karşısında ayak ayak üstüne attı.

Bu bile başarı sayıldı.

Söylenenlere bakılırsa, R. T. Erdoğan AKP Başkanı sıfatıyla denizde yüzen balıklar, gökte uçan kuşlar dahil olmak üzere her konuda ABD Başkanı’na söz vermiş.

Bunun üzerine başlık parası, ayak bastı parası, erkete parası pazarlıkları başladı, 90 milyar dolarlardan 30 küsur milyar dolarlara inildi.

Pazarlığa iki AKP’li bakan da karıştı, ABD basını bu pazarlığı at cambazı pazarlığına benzetti.

Hatırlarsınız, ABD buna güvenerek, ortada fol yok yumurta yokken, İskenderun limanına malzeme yığı, Mersin açıklarına asker dolu gemiler gönderdi. İskenderun’da limana izinsiz çıkan ABD askerlerini bizimkiler yere yatırdılar.

Daha sonra ABD Irak'ın Süleymaniye'sinde bizimkilerin başına torba geçirerek öcünü aldı.

Sonra ne oldu?

ABD askeriyesi Irak'a doğru yola koyuldu.

Bizim köylüler, kasabalılar ambarlarını, hangarlarını, depolarını ABD ordusuna kiraya vermek için sıraya girdi. Paralar, dolarlar havalarda uçtu.

Sıra izin tezkeresinin çıkmasına geldi.

AKP Hükümeti izin tezkeresinin çıkmasını çantada keklik görüyordu. Ama evdeki pazarlık çarşıya uymadı, AKP koalisyonunun Milli Görüşçü, İslamcı ve belki de milliyetçi kanadı mızıkçılık etti. CHP'nin de katkısıyla tezkere çıkmadı.

Tezkerenin reddi herhangi bir uzun soluklu dış politika analize dayanıyor muydu?

CHP de, AKP de, tezkerenin lehinde ya da aleyhinde herhangi bir analiz yapmamıştı.

CHP hâlâ bu analizi yapmış değil, AKP de hiç yapmış değil. Ancak AKP giderek İslamcı açıdan bakışını yoğunlaştırdı. Dış politika hesaplarının yerini din kardeşleri dayanışması aldı.

ABD neye güvendi de Kuzey Irak'tan cephe açabileceğine inandı? Bunu ben bilemem, AKP ve R. T. Erdoğan bilir, biliyor. Ama daha sonra neler olacağını düşünmemiş olmalı ki ABD ve Kürt dayanışmasına şaşırıyorlar, bu ilişkiyi içlerine sindiremiyorlar.

Peki ABD, Kürtlerle işbirliği yapmayıp da Eskimolarla mı dayanışma yapacaktı Irak'ta?

Şimdi ABD Savunma Bakanı Rumsfeld ile yardımcısı Wolfowitz olur olmaz yerde *"Türkiye izin vermiş olsaydı, şimdi Irak'taki durumu daha sıkı kontrol altına alabilirdik ve daha az gencimiz ölürdü,"* diyorlar.

Bu iki muhterem zata gerdeğe nasıl girildiğini anlatmak mümkün ama belli ki yardım konusunda söz almışlar.

ABD'de giderek Türkiye aleyhtarlığı yaygınlaşıyor. Evladı ölen aileler Iraklı direnişleri olduğu kadar Türkiye'yi de suçluyorlar. O zaman "Kardeşim senin ne işin var Irak'ta?" diye sorulabilir ABD'ye.

Ben bu soruyu sorabilirim ama AKP Hükümeti soramaz. Benim korkum Irak ziyafetinin faturasının bize ödetilmesi.

Bu nedenle aşağı tükürsen sakal, yukarı tükürsen bıyık durumu.

Karşıya tükürmek de var ama ona yürek ister!...

(8 Nisan 2005)

